

REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO (UE) 2021/1543**z dnia 29 kwietnia 2021 r.****zawierająca uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2019, sekcja III – Komisja i agencje wykonawcze**

PARLAMENT EUROPEJSKI,

- uwzględniając swoją decyzję w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2019, sekcja III – Komisja,
- uwzględniając swoje decyzje w sprawie absolutorium z wykonania budżetów agencji wykonawczych za rok budżetowy 2019,
- uwzględniając art. 99 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,
- uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Spraw Zagranicznych, Komisję Rozwoju, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności, Komisję Transportu i Turystyki, Komisję Rozwoju Regionalnego, Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, oraz Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A9-0117/2021),
  - A. mając na uwadze, że budżet Unii jest istotnym narzędziem realizacji wspólnych celów polityki i stanowi średnio 1,0 % dochodu narodowego brutto w UE lub 2,1 % wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych państw członkowskich oraz całkowitych wydatków publicznych w Unii;
  - B. mając na uwadze, że przed udzieleniem absolutorium Komisji Parlament sprawdza i ocenia, czy środki zostały prawidłowo wykorzystane oraz czy osiągnięto cele polityczne po audytach wewnętrznych i zewnętrznych, natomiast udzielenie absolutorium potwierdza prawidłowość i efektywność wydatków Komisji pod względem stosunku wartości do ceny;
  - C. mając na uwadze, że procedura udzielania absolutorium za 2019 r. obejmuje rok przemian politycznych i instytucjonalnych w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego i jego nową kadencją, która rozpoczęła się 2 lipca 2019 r., oraz powołaniem nowej Komisji, która objęła urząd 1 grudnia 2019 r. i wyznaczyła nowe priorytety polityczne takie jak Europejski Zielony Ład i większe ukierunkowanie na transformację cyfrową Unii oraz ochronę jej wartości i pieniędzy podatników UE;
  - D. mając na uwadze, że wybuch pandemii COVID-19 nie wymagał dostosowania danych liczbowych zgłoszonych w rocznym sprawozdaniu finansowym Unii za 2019 r; mając na uwadze, że w 2020 r. i w latach kolejnych pandemia COVID-19 będzie miała znaczący wpływ w skali globalnej, jak również poważne konsekwencje dla budżetu Unii – i w tym względzie musimy ustalić ze szczególną uwagą, czy Komisja wykorzystwała budżet Unii skutecznie i przejrzysto, ponieważ począwszy od 2020 r. wdrożenie inicjatyw w zakresie natychmiastowego reagowania Unii będzie miało wpływ na uznawanie, pomiar lub przeklasyfikowanie niektórych aktywów i zobowiązań w sprawozdaniach finansowych Unii;
  - E. mając na uwadze, że w bezpośredniej konsekwencji wybuchu pandemii nowego koronawirusa (COVID-19) Komisja Kontroli Budżetowej nie mogła zorganizować ani w pełni przeprowadzić wszystkich zaplanowanych działań związanych ze zwykłą kontrolą wydatków instytucji unijnych, tj. misji informacyjnych, wysłuchań publicznych czy warsztatów, i w związku z tym musiała w jeszcze większym stopniu polegać na pracy Trybunału;

Priorytety polityczne

1. w odniesieniu do wykonania budżetu Unii podkreśla znaczenie przestrzegania zasady należytego zarządzania finansami zapisanej w art. 317 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), a także znaczenie realizacji priorytetów i celów programów, które przyczyniają się do wzmocnienia integracji europejskiej i jedności Unii;

2. jest zaniepokojony stanem praworządności w niektórych państwach członkowskich i stratami finansowymi spowodowanymi takimi brakami; oczekuje, że Komisja wykorzysta wszystkie dostępne instrumenty w celu zawieszenia, zmniejszenia i ograniczenia dostępu do finansowania unijnego w takich przypadkach, w tym rozporządzenie o praworządności; podkreśla, że poszanowanie praworządności jest jednym z warunków wstępnych należytego zarządzania finansami, w tym wydajnego i skutecznego przydzielania funduszy europejskich i zarządzania nimi; dlatego z dużym zadowoleniem przyjmuje przyjęcie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii; z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie przez Komisję prac nad wytycznymi; podkreśla, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) już jednoznacznie stwierdził, że oświadczenia zawarte w konkluzjach Rady Europejskiej nie mogą przeważać nad tekstem rozporządzenia ani go zmieniać;
3. przypomina, że nieważność rozporządzenia lub jego części może stwierdzić jedynie TSUE; apeluje do Komisji, która stoi na straży traktatów, o stosowanie rozporządzenia od dnia jego wejścia w życie i o uruchomienie mechanizmów praworządności, gdy będzie to konieczne do ochrony interesów finansowych Unii; podkreśla, że rozporządzenie weszło w życie 1 stycznia 2021 r.; przypomina, że Parlament może pociągnąć Komisję do odpowiedzialności w odniesieniu do stosowania rozporządzenia, np. za wszelkie nieuzasadnione opóźnienia, w drodze skargi na bezczynność na mocy art. 265 TFUE; przypomina, że konieczne będzie stosowanie tego rozporządzenia, mającego na celu ochronę funduszy unijnych, do wszystkich zobowiązań i płatności oraz zapewnienie gwarancji dla beneficjentów i odbiorców końcowych;
4. ubolewa nad faktem, że przy wdrażaniu WPR i polityki spójności w państwach członkowskich UE funkcjonują łącznie 292 systemy sprawozdawcze, co sprawia, że dane są fragmentaryczne i nieporównywalne, oraz uniemożliwia skuteczne wykorzystanie sztucznej inteligencji i dużych zbiorów danych do kontroli funduszy; wyraża ubolewanie, że braki w zakresie ważności i porównywalności danych oraz różny stopień cyfryzacji technologii sprawozdawczych w państwach członkowskich nadal poważnie utrudniają kompleksowy przegląd podziału środków unijnych i ich skuteczną kontrolę; wyraża ubolewanie, że wykrywanie niewłaściwego wykorzystania, nadużyć finansowych i sprzeniewierzenia środków unijnych ogranicza się przeważnie do przypadkowych odkryć dokonywanych przez Komisję i Europejski Trybunał Obrachunkowy (Trybunał) podczas kontroli wyrwykowych lub dochodzeń prowadzonych przez OLAF;
5. ubolewa nad faktem, że żaden z systemów sprawozdawczych dotyczących WPR i polityki spójności nie zawiera informacji na temat beneficjentów końcowych, że ujawnianie tych informacji nie jest prawnie wymagane oraz że nie wszystkie informacje na temat rzeczywistych beneficjentów przedsiębiorstw są dostępne w krajowych rejestrach centralnych wszystkich państw członkowskich; podkreśla, że taki interoperacyjny system informatyczny nie tylko pozwoliłby na wcześniejsze i skuteczniejsze wykrywanie nadużyć, oszustw, sprzeniewierzeń, konfliktów interesów, podwójnego finansowania i innych problemów systemowych, lecz także umożliwiłby kompleksowy przegląd rzeczywistego podziału funduszy unijnych i potencjalnie niezamierzonej koncentracji w rękach nielicznych oligarchicznych lub nawet przestępczych beneficjentów końcowych; podkreśla, że brak informacji o strukturach własności i rzeczywistych beneficjentach przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw w znacznym stopniu przyczynia się do braku przejrzystości obecnego podziału środków finansowych; ponownie podkreśla kluczowe znaczenie kompleksowych, wiarygodnych i porównywalnych danych dla wydajnej, skutecznej i terminowej kontroli wydatków europejskich oraz ochrony pieniędzy europejskich podatkników;
6. przypomina swój apel do Komisji, aby przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie ustanowienia interoperacyjnego systemu informatycznego umożliwiającego terminowe składanie jednolitych i znormalizowanych sprawozdań przez organy państw członkowskich w obszarze zarządzania dzielonego, zwłaszcza w odniesieniu do WPR i funduszy spójności, w celu wcześniejszego wykrywania błędów systemowych i nadużyć, co wyrażono w sprawozdaniu z udzielenia Komisji absolutorium za rok budżetowy 2018; uważa, że taki system należy aktualizować automatycznie dzięki porównywalnym i aktualnym danym, aby umożliwić monitoring i kontrolę z wykorzystaniem sztucznej inteligencji i dużych zbiorów danych; wzywa Komisję do pilnego wprowadzenia prawnego wymogu publikowania wszystkich informacji o rzeczywistych beneficjentach jako warunku wstępnego korzystania z funduszy unijnych;
7. podkreśla korzyści, jakie taki interoperacyjny i cyfrowy system przyniosłby władzom państw członkowskich w zakresie kontroli i nadzoru parlamentów i rządów krajowych nad przyznawaniem i dzieleniem pieniędzy podatkników krajowych w formie funduszy europejskich oraz nad zarządzaniem nimi; podkreśla, że cyfryzacja sprawozdawczości, monitorowania i audytów Unii powinna zostać przeprowadzona już dawno i jest niezbędna ze względu na transgraniczny charakter niewłaściwego wykorzystywania funduszy, oszustw, sprzeniewierzeń, konfliktów interesów, podwójnego finansowania i innych problemów systemowych; uznaje propozycje Parlamentu i Komisji przedstawione podczas negocjacji w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 (WRF), Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF), rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (RWP) oraz WPR;

8. ubolewa, że Rada niechętnie zaangażowała się w negocjacje mające na celu osiągnięcie realnych kompromisów; ubolewa, że w poszczególnych aktach prawnych uzgodniono różne zasady i wymogi dotyczące sprawozdawczości; wzywa Komisję, aby zaproponowała bez zbędnej zwłoki odpowiedni przepis, który zostanie włączony do rozporządzenia finansowego;
9. przypomina, że w sprawozdaniu w sprawie absolutorium za rok 2018 wezwano Komisję do przedstawienia organowi udzielającemu absolutorium wykazu łącznej kwoty płatności na rzecz wszystkich spółek należących do grupy Agrofert we wszystkich państwach członkowskich oraz wykazu 50 największych odbiorców indywidualnych (osób fizycznych będących beneficjentami rzeczywistymi jednego lub kilku przedsiębiorstw) w każdym państwie członkowskim, a także wykazu 50 największych odbiorców (osób fizycznych i prawnych oraz osób fizycznych będących właścicielami kilku przedsiębiorstw) dotacji unijnych we wszystkich państwach członkowskich; przyjmuje do wiadomości, że Komisja wielokrotnie zwracała się do państw członkowskich o informacje w celu sporządzenia takiego wykazu; głęboko ubolewa, że do dnia przyjęcia niniejszej rezolucji Komisja nie była w stanie dostarczyć wykazu zgodnego z wezwaniem ze względu na brak kompletnych, wiarygodnych i porównywalnych danych dostarczonych przez państwa członkowskie; podkreśla, że ten fakt obrazuje dobitnie pilną potrzebę stworzenia cyfrowego i interoperacyjnego systemu sprawozdawczości i monitorowania w odniesieniu do funduszy objętych zarządzaniem dzielonym; wzywa Komisję do przedstawienia bez dalszej zwłoki wykazu 50 największych indywidualnych beneficjentów końcowych, a także wyczerpującego wykazu wszystkich dotacji otrzymanych przez wszystkie spółki grupy Agrofert w ramach zarządzania dzielonego we wszystkich państwach członkowskich w latach 2014–2020, o co wnioskowano, oraz wzywa państwa członkowskie do pełnej współpracy z Komisją poprzez dostarczenie danych niezbędnych do analizy i sporządzenia tego wykazu;
10. ponownie apeluje do Komisji o:
  - usunięcie wszelkich barier technicznych i prawnych w zakresie gromadzenia danych dotyczących struktur przedsiębiorstw i beneficjentów rzeczywistych oraz o ustanowienie środków zapewniających cyfrowe i interoperacyjne, znormalizowane gromadzenie informacji na temat odbiorców finansowania unijnego, w tym na temat podmiotów ostatecznie korzystających, bezpośrednio lub pośrednio, z finansowania unijnego oraz ich beneficjentów rzeczywistych;
  - wprowadzenie systemów i instrumentów cyfrowych niezbędnych do obowiązkowego stosowania przez wszystkie państwa członkowskie między innymi jednolitego narzędzia do eksploracji danych i oceny ryzyka, umożliwiającego Komisji, OLAF-owi i w stosownych przypadkach EPPO dostęp do takich danych dotyczących odbiorców finansowania unijnego (w tym ich beneficjentów rzeczywistych) i ich analizę do celów kontroli i audytu, aby zwiększyć ochronę budżetu Unii i Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy przed nieprawidłowościami, nadużyciami finansowymi i konfliktami interesów;
  - dalsze przywiązywanie najwyższej wagi do należytego zarządzania budżetem UE, w szczególności poprzez wprowadzanie wieloletnich strategii kontroli mających na celu zapobieganie błędom, ich wykrywanie i korygowanie, a także o dalsze uważne monitorowanie wykonania budżetu UE oraz podejmowanie natychmiastowych działań w celu korygowania błędów i odzyskiwania środków nieprawidłowo wydanych przez państwa członkowskie, pośredników lub beneficjentów końcowych;
11. przypomina, że na podstawie art. 135 rozporządzenia finansowego Komisja ustanowiła system wczesnego wykrywania i wykluczania (EDES), aby lepiej chronić interesy finansowe Unii, zapewnić należyte zarządzanie finansami i zagwarantować, że te przedsiębiorstwa i beneficjenci rzeczywisti, którzy zostali skazani w związku z nadużyciami finansowymi, korupcją lub inną działalnością przestępczą związaną z wykorzystaniem środków unijnych, lub w odniesieniu do których OLAF wydał zalecenia sądowe do organów państw członkowskich od 1 stycznia 2016 r., nie będą mogli korzystać ze środków unijnych; jest zdania, że narzędzie to mogłoby pomóc instytucjom UE i organom krajowym w skuteczniejszym zwalczaniu korupcji i nadużyć finansowych w państwach członkowskich oraz zapobieganiu im; wyraża ubolewanie, że w bazie danych wymieniono zaledwie kilka podmiotów gospodarczych (pięć według stanu na luty 2021 r.); uważa, że znaczy to, iż EDES nie jest odpowiednio wdrażany;
12. zwraca się do Komisji, aby przy okazji przeglądu przepisów finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego UE (rozporządzenie finansowe) rozważyła rozszerzenie stosowania EDES na fundusze objęte zarządzaniem dzielonym obejmujące beneficjentów objętych zarządzaniem dzielonym, organy wdrażające instrumenty finansowe i odbiorców końcowych, z poszanowaniem zasad proporcjonalności i adekwatności; zauważa, że zmiany legislacyjne dotyczące wykluczenia z wszystkich funduszy UE w różnych trybach wydatkowania beneficjentów, którzy są również zarejestrowani w ramach zarządzania dzielonego, wiązałyby się dodatkowo z koniecznością zapewnienia państwom członkowskim bezpośredniego dostępu do systemu będącego własnością Komisji i wprowadzania informacji o beneficjentach podlegających ich jurysdykcji; wzywa państwa członkowskie i Komisję do zagwarantowania większej interoperacyjności istniejących europejskich i krajowych baz danych i narzędzi eksploracji danych; przyjmuje do wiadomości, że według EIOD ustanowienie takiej interoperacyjności nie jest problematyczne z punktu widzenia ochrony danych, ale musi opierać się na jasnej podstawie prawnej;

13. wzywa Komisję do:
  - poinformowania organu udzielającego absolutorium o powodach, dla których EDES zawiera zaledwie bardzo ograniczoną liczbę wpisów;
  - poczynienia niezbędnych kroków w celu poprawy działania, wdrożenia i operacyjności EDES, aby zapewnić umieszczenie w wykazie wszystkich podmiotów gospodarczych, które spełniają kryteria art. 136 ust. 1 lit. c)-h) rozporządzenia finansowego; dokonania przeglądu kryteriów w celu ich uproszczenia i poprawienia możliwości ich zastosowania w praktyce;
  - lepszego wykorzystania tego narzędzia w celu połączenia czarnej listy z OLAF-em i EPPO oraz krajowymi bazami danych, a także do stworzenia automatycznego systemu, który aktualizowałby tę bazę danych o wiarygodne i aktualne informacje;
14. uważa, zgodnie ze staraniami Komisji, że niezwykle ważne jest znalezienie właściwej równowagi między niskim poziomem błędów, szybkimi płatnościami, rozsądnymi kosztami kontroli i wartością dodaną dla budżetu Unii;
15. podkreśla, że unijne strategie i instrumenty służące ich realizacji są niezmiernie ważne dla zmniejszenia różnic między państwami członkowskimi i regionami w zakresie spójności, rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, badań i innowacji, spraw wewnętrznych i stosunków zewnętrznych, dla wspieraniu wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, podtrzymywania i propagowania wartości Unii, bezpieczeństwa i sprawiedliwości dla jej obywateli w Unii i na świecie;
16. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja, jako podmiot zarządzający budżetem Unii, odpowiednio dostosowuje swoją wspólną metodykę do specyfiki środowiska ryzyka, kontroli i zarządzania w poszczególnych obszarach wydatków, aby skutecznie wypełniać swoje obowiązki sprawozdawcze i chronić budżet Unii;
17. zwraca uwagę, że od sierpnia 2018 r. funkcjonuje przewidziana w art. 61 rozporządzenia finansowego rozszerzona definicja konfliktu interesów; podkreśla, że Komisja ma obowiązek dopilnowania, by przepisy te były wdrażane z należytą starannością w całej Unii, a wszelkie formy konfliktu interesów były skutecznie i sprawnie eliminowane w całym okresie wykonywania budżetu Unii; podkreśla znaczenie dostępnych publicznie informacji o beneficjentach końcowych wszystkich unijnych transferów finansowych w zapobieganiu konfliktom interesów przy wykonywaniu budżetu Unii;
18. ponownie wzywa Komisję, aby zapewniła odpowiednią ocenę środków zapobiegawczych wprowadzonych przez państwa członkowskie w celu unikania konfliktów interesów; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje wytyczne Komisji dotyczące unikania konfliktów interesów w rozumieniu rozporządzenia finansowego przekazane państwom członkowskim w sierpniu 2020 r., których celem jest promowanie jednolitej wykładni i jednolitego wdrażania przepisów w zakresie konfliktów interesów oraz zwiększanie świadomości w kwestii stosowania tych przepisów, np. w kontekście zarządzania dzielonego; wzywa Komisję do upublicznienia tych wytycznych i do dzielenia się informacjami na temat kontroli przeprowadzonych w tym zakresie oraz przykładami dobrych praktyk zarówno z władzami państw członkowskich, jak i z Komisją Kontroli Budżetowej;
19. jest zaniepokojony możliwą wąską interpretacją art. 61 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 przez czeską agencję płatniczą (Państwowy Rolniczy Fundusz Interwencyjny), która uważa, że nie ma on zastosowania do członków rządu; wzywa Komisję, aby przedstawiła opinię na temat interpretacji wspomnianego artykułu w odniesieniu do krajowych agencji płatniczych; wzywa Komisję, aby dopilnowała przestrzegania i wdrożenia w Republice Czeskiej art. 61 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 oraz zastosowania go w odniesieniu do wszystkich płatności z budżetu UE, w tym płatności bezpośrednich w ramach I filaru WPR, a także do monitorowania niezależnego funkcjonowania agencji płatniczych w tym zakresie;
20. przypomina, że szereg skandali związanych z podziałem i niewłaściwym wykorzystaniem funduszy unijnych w krajach takich jak Bułgaria, Czechy, Słowacja i Rumunia wywołał w ostatnich miesiącach i latach masowe protesty społeczne, a obywatele Unii zwracali się do instytucji UE, w szczególności do Komisji, o położenie kresu takiemu niewłaściwemu zarządzaniu pieniędzmi publicznymi;
21. z zadowoleniem przyjmuje nową korporacyjną strategię zwalczania nadużyć finansowych, przyjętą przez Komisję w kwietniu 2019 r. z inicjatywy OLAF-u, której celem jest pogłębianie wiedzy Komisji na temat nadużyć finansowych i zwiększanie jej zdolności analitycznych w zakresie kierowania działaniami służącymi zwalczaniu nadużyć finansowych, zapewnianie ścisłej współpracy między departamentami Komisji i agencjami wykonawczymi w zakresie zwalczania nadużyć finansowych oraz poprawa skuteczności nadzoru korporacyjnego Komisji nad zwalczaniem nadużyć finansowych; wzywa Komisję do przygotowania sprawozdania uzupełniającego na temat skuteczności wdrażania strategii i pierwszych osiągniętych wyników oraz do złożenia sprawozdania organowi udzielającemu absolutorium;

22. podkreśla, że w świetle WRF oraz Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zasoby finansowe Unii powinny iść w parze ze zwiększającymi się priorytetami i obowiązkami Unii; ochrona interesów finansowych Unii jest sprawą najwyższej wagi i konieczne są jak najintensywniejsze działania na wszystkich szczeblach w celu zapobiegania oszustwom, korupcji i niewłaściwemu wykorzystaniu środków finansowych Unii oraz w celu zwalczania tych zjawisk; wzywa Komisję, by zaproponowała zapewnienie Trybunałowi Obrachunkowemu, OLAF-owi i EPPO wystarczających zasobów finansowych i ludzkich oraz by nadal udzielała im silnego poparcia politycznego, tak aby prowadziły kontrole, dochodzenia i postępowania w celu ochrony interesów finansowych Unii;
23. jednocześnie zauważa, że coraz częstsze wykorzystywanie mechanizmów finansowych do realizacji polityki Unii w państwach trzecich równoległe z budżetem Unii stwarza ryzyko zmniejszenia rozliczalności i przejrzystości działań i wydatków Unii; nalega, by Komisja dopilnowała uzależnienia pomocy zewnętrznej od poszanowania praworządności i praw człowieka przez kraje mające otrzymać tę pomoc; podkreśla w szczególności potrzebę zagwarantowania, by państwa i strony trzecie lub osoby fizyczne powiązane z funduszami unijnymi lub którym przydziela się fundusze unijne, przestrzegały podstawowych wartości demokratycznych i międzynarodowych standardów w zakresie praw człowieka oraz kierowały się zasadami niestosowania przemocy;
24. zwraca uwagę, że polityka rozwoju i współpracy ma na celu wyeliminowanie ubóstwa i zmniejszenie nierówności oraz że fundusze powinny docierać wyłącznie do zamierzonych beneficjentów;
25. podkreśla, że utworzenie urzędu Prokuratury Europejskiej (EPPO) stanowi wielki postęp w ochronie interesów finansowych Unii; przypomina Komisji o kluczowej roli EPPO w ochronie planu naprawy gospodarczej UE w nadchodzących latach; wzywa ponadto wszystkie państwa członkowskie UE do przystąpienia do EPPO i do mianowania swoich prokuratorów na podstawie jasnych i przejrzystych kryteriów;
26. zwraca uwagę na niedofinansowanie i niedobór personelu EPPO w fazie tworzenia, ale z zadowoleniem przyjmuje znaczne zwiększenie jej budżetu i personelu w porównaniu z pierwotnym wnioskiem; ponownie wyraża sprzeciw wobec redukcji personelu OLAF-u w wyniku przeniesienia stanowisk do EPPO, co doprowadzi do łącznej redukcji 45 stanowisk w OLAF-ie do 2023 r; wzywa Komisję do zwiększenia potencjału EPPO, OLAF-u i Eurojustu poprzez przegląd sytuacji kadrowej w tych instytucjach; wzywa Komisję i organy budżetowe do zwiększenia budżetów OLAF-u, EPPO i Eurojustu, aby mogły one wypełniać swoją misję;
27. zauważa z niepokojem, że w okresie od stycznia 2015 r. do grudnia 2019 r. w 199 przypadkach organy sądowe nie podjęły żadnej decyzji w następstwie zalecenia OLAF-u, a tylko w 178 przypadkach podjęto jakąkolwiek decyzję⁽¹⁾; wzywa państwa członkowskie do podjęcia odpowiednich działań następczych w związku ze wszystkimi zaleceniami OLAF-u; 1
28. popiera zalecenia zawarte w sprawozdaniu rocznym Trybunału za rok budżetowy 2019 i w jego sprawozdaniu dotyczącym wykonania budżetu UE oraz zachęca Komisję i inne zaangażowane strony do jak najszybszego wdrożenia tych zaleceń, a także zwraca uwagę na niektóre z najważniejszych i najpilniejszych zaleceń przedstawionych poniżej;
29. wyraża szczególne zaniepokojenie powtarzającymi się ustaleniami Trybunału, że praca niektórych krajowych organów kontroli lub jednostek certyfikujących jest uważana za zbyt podatną na błędy, a zatem niewiarygodną, co podważa wiarygodność danych wykorzystywanych w sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania; wyraża ubolewanie, że Trybunał nie może przedstawić analizy przyczyn leżących u podstaw tych utrzymujących się uchybień w swojej pracy;
30. wyraża ubolewanie, że Komisja nie przedstawiła merytorycznych spostrzeżeń na temat przyczyn i wszelkich różnic między organami państw członkowskich; wyraża ubolewanie, że brak informacji o przyczynach tych utrzymujących się słabości systemowych w niektórych krajowych organach kontroli utrudnia skuteczne rozwiązanie tych problemów; wzywa Komisję do przeprowadzenia dogłębnej analizy przyczyn i problemów strukturalnych będących przyczyną utrzymujących się słabości systemowych wskazanych przez Trybunał; zwraca się do Komisji, aby uwzględniła też uwagi dotyczące najlepszych praktyk oraz o wydanie na podstawie tej analizy jasnych, praktycznych i łatwych do wdrożenia zaleceń horyzontalnych oraz zaleceń dla poszczególnych krajów skierowanych do władz krajowych, jak opisano szczegółowo w odnośnych rozdziałach niniejszej rezolucji;
31. wzywa Komisję do zwrócenia większej uwagi i przeznaczenia większych zasobów ludzkich i finansowych Komisji na państwa członkowskie, których systemy zarządzania i kontroli nie są wiarygodne lub są wiarygodne tylko częściowo, w przypadku zwiększonego ryzyka nadużyć finansowych i korupcji związanych z funduszami, a zwłaszcza na państwa członkowskie, które nie dołączyły do Prokuratury Europejskiej;
32. wzywa, aby jednym z warunków otrzymywania funduszy unijnych przez państwa członkowskie było korzystanie z Arachne;

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/anti-fraud/sites/antifraud/files/olaf_report_2019_en.pdf

33. podkreśla, że obliczony przez Trybunał poziom błędu jest statystycznym podsumowaniem dostarczającym wygodnego pojedynczego wskaźnika legalności i prawidłowości unijnych wydatków, nie daje jednak zróżnicowanego obrazu różnego charakteru i wagi błędów, które się z nim wiążą; przyjmuje do wiadomości, że metodyka Trybunału opiera się na międzynarodowych standardach kontroli obejmujących badanie losowo wybranych transakcji oraz że reprezentatywna próba nie może być w pełni oparta na ryzyku; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Trybunał dzieli swoje próby na transakcje wysokiego i niskiego ryzyka; docenia fakt, że Trybunał podaje już konkretne przykłady wykrytych błędów; zachęca Trybunał do uwzględnienia jeszcze bardziej szczegółowych informacji, aby zapewnić w szczególności bardziej geograficzny obraz problemów specyficznych dla danych krajów;
34. ubolewa nad koncentracją większości płatności bezpośrednich w ramach WPR w rękach niewielu beneficjentów w niektórych państwach członkowskich, zwłaszcza tam, gdzie powstają struktury oligarchiczne, co szkodzi w szczególności drobnym rolnikom i społecznościom wiejskim;
35. przypomina o potrzebie bardziej sprawiedliwego podziału funduszy WPR, tak aby płatności na hektar były w skali odwrotnie proporcjonalnej do wielkości gospodarstwa/gospodarstw;
36. wyraża zaniepokojenie doniesieniami o zawłaszczaniu ziemi w niektórych państwach członkowskich i ponownie wzywa Komisję do wprowadzenia skutecznego systemu kontroli, który zagwarantowałby, że beneficjentami uprawnionymi do korzystania ze środków WPR będą wyłącznie osoby uprawiające ziemię i że środki te nie trafiają do beneficjentów, którzy nabyli ziemię nielegalnie lub nieuczciwie; w związku z powyższym ponownie nalega na wprowadzenie specjalnego mechanizmu składania skarg na poziomie Unii mający na celu wsparcie rolników lub beneficjentów, którzy zetkną się np. z praktykami zawłaszczania ziemi, wykroczeniami organów krajowych, naciskami ze strony struktur przestępczych lub z przestępczością zorganizowaną, lub osób wykorzystywanych do pracy przymusowej lub niewolniczej, poprzez umożliwienie im szybkiego złożenia skargi do Komisji, którą Komisja powinna zbadać w trybie pilnym ⁽²⁾;
37. jest nadal zaniepokojony faktem, że zobowiązania pozostające do spłaty stale rosły i sięgnęły 298,0 mld EUR na koniec 2019 r. (w porównaniu z 281,2 mld EUR w 2018 r.); podkreśla, że poziom środków na płatności w budżetach rocznych był w ostatnich latach wyraźnie niższy niż pułap określony w WRF, co w przyszłości może doprowadzić do wyższych potrzeb w zakresie płatności; wyraża zadowolenie, że Komisja uwzględniła szacunkowe przyszłe płatności związane ze wzmocnieniami zaproponowanymi w 2020 r. w ramach reakcji Unii na pandemię koronawirusa w swoim wniosku dotyczącym rozporządzenia w sprawie WRF na lata 2021–2027; wzywa Komisję do dokładnego monitorowania wdrożenia w państwach członkowskich, kiedy dochodzi do niepełnego wykorzystania środków, a wskaźniki absorpcji są niskie; z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji zmierzające do wprowadzenia zasady n+2 we wszystkich obszarach wydatków i podkreśla potrzebę wprowadzenia innych instrumentów perspektywicznych w celu zastąpienia zasady n+3; ponownie wzywa Komisję do zwiększenia wsparcia technicznego dla władz krajowych, regionalnych i lokalnych, w tym dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego i obywateli, w celu uzyskania lepszych wskaźników absorpcji ⁽³⁾;
38. przypomina o rosnącej różnicy między zobowiązaniami a płatnościami oraz o wzroście wielkości budżetu Unii (przegląd punktowy w trybie pilnym przygotowany przez Trybunał - „Zobowiązania pozostające do spłaty - pełniejsza analiza”), co stanowi poważne wyzwanie również dla organu udzielającego absolutorium; zauważa, że długoterminowy budżet Unii na lata 2021–2027 wzrósł z 1 083 do 1 800 mld EUR i obejmuje Europejski Instrument na rzecz Odbudowy; wzywa Komisję do monitorowania w regularnych odstępach czasu wdrażania krajowych planów naprawy i zwiększania odporności, aby zapewnić przestrzeganie zasad pomocy państwa, oraz do składania sprawozdań organowi udzielającemu absolutorium; podkreśla, że niezastosowanie się do tego wezwania może doprowadzić do odmowy udzielenia absolutorium za rok 2020;
39. podkreśla, że w ostatnich latach poziom środków na płatności w budżetach rocznych był wyraźnie poniżej pułapu określonego w WRF, co w przyszłości może doprowadzić do większego zapotrzebowania na płatności i wiąże się z ryzykiem nadwyżerzenia budżetu;
40. ubolewa nad straconą możliwością spożytkowania kwot niewykorzystanych środków na zobowiązania i środków umorzonych w WRF na lata 2021–2027 na spłatę zadłużenia zaciągniętego w celu sfinansowania planu naprawy gospodarczej;
41. zwraca uwagę na fakt, że w 2019 r. budżet Unii był narażony głównie na ryzyko finansowe związane z operacjami finansowymi w formie pożyczek pokrywanych bezpośrednio z budżetu Unii (53,7%) i operacjami finansowymi realizowanymi w ramach funduszu gwarancyjnego UE (46,3%); zwraca uwagę, że po uwzględnieniu potencjalnych przyszłych płatności dotyczących gwarancji EFIS (Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych), kwota całkowitej ekspozycji na ryzyko ponoszone w ramach budżetu UE wyniosła do końca 2019 r. 90,5 mld EUR; wzywa Komisję, aby przedstawiła pełen obraz ekspozycji budżetu UE w rocznym sprawozdaniu

⁽²⁾ Ust. 23 rezolucji w sprawie udzielenia absolutorium za 2018 r.

⁽³⁾ Ust. 17 rezolucji w sprawie udzielenia absolutorium za 2018 r.

w sprawie gwarancji pokrytych z budżetu ogólnego, w tym ryzyka związanego z gwarancją EFIS oraz z wszystkimi przyszłymi operacjami finansowymi, których może dotyczyć;

42. podkreśla, że Unia w coraz większym stopniu korzystała z instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych udzielonych grupie EBI; przypomina, że obecnie operacje grupy EBI, które nie są finansowane z budżetu Unii, ale służą tym samym celom Unii, nie podlegają uprawnieniom kontrolnym Trybunału;
43. zauważa, że Trybunał chce stosować podejście oparte na poświadczeniach; wzywa Trybunał do kontynuowania własnych kontroli wyrzykowych w celu monitorowania poszczególnych transakcji;
44. wyraża zaniepokojenie faktem, że obecna sytuacja kadrowa jest niewystarczająca, aby sprostać rosnącemu budżetowi UE; podkreśla, że niezbędne jest zwiększenie personelu administracji w Trybunale i odpowiednich sekretariatach w Parlamencie Europejskim; podkreśla, że jeżeli wymogi te nie zostaną spełnione, może to doprowadzić do odmowy udzielenia absolutorium za rok 2020;
45. zachęca Trybunał do dalszej analizy wykonania budżetu Unii; zauważa, że odpowiednia ocena legalności i prawidłowości działań Unii na rzecz poprawy rozliczalności stanowi podstawę należytego zarządzania finansami; podkreśla, że wskaźniki powinny umożliwiać ocenę sukcesu poszczególnych działań w sposób opisowy i obiektywny, bez wyrażania preferencji politycznych; zwraca uwagę na zalecenie Trybunału, że należy jeszcze bardziej udoskonalić wskaźniki oraz znaleźć lepszą równowagę między wskaźnikami nakładów i wyników oraz rezultatów i oddziaływania; wzywa Komisję do ograniczenia liczby celów i wskaźników do zestawu istotnych i odpowiednich wskaźników wyników i oddziaływania, za pomocą których można najlepiej zmierzyć osiągnięte rezultaty pod względem skuteczności i wartości dodanej wydatków unijnych;
46. popiera zastrzeżenia przedstawione przez dyrektorów generalnych DG BUDG, RTD, AGRI, REGIO, EMPL, MARE, CLIMA, HOME, JUST, NEAR i REFORM w ich rocznych sprawozdaniach z działalności; jest zdania, że zastrzeżenia te świadczą, że procedury kontrolne wprowadzone przez Komisję i państwa członkowskie mogą dawać niezbędne gwarancje legalności i regularności operacji leżących u podstaw rozliczeń w odpowiednich obszarach polityki tylko wtedy, kiedy z powodzeniem wdrożone zostaną niezbędne procedury korekty;

Poświadczenie wiarygodności przez Trybunał

47. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Trybunał uznaje sprawozdanie finansowe Unii za rok 2019 za wiarygodne, oraz że w 2019 r. Trybunał nie stwierdził istotnych błędów w dochodach;
48. jest zaniepokojony tym, że w związku z tendencją do pogarszania się poziomu błędów w związku z tendencją do pogarszania się poziomu błędów po raz pierwszy od czterech lat Trybunał wydał negatywną opinię na temat legalności i prawidłowości wydatków, na których opierają się rozliczenia;
49. zauważa jednak, że według Trybunału ogólny poziom błędów pozostał stosunkowo stabilny i wyniósł 2,7 % w 2019 r. w porównaniu z 2,6 % w 2018 r., oraz podkreśla pozytywne elementy w wydatkach UE, przedstawione przez Trybunał, takie jak rozwój zasobów naturalnych i stabilne wyniki w wydatkach administracyjnych;
50. zauważa, że podane powody negatywnej opinii są następujące: w odniesieniu do wydatków UE Trybunał doszedł do wniosku, że poziom błędów, głównie w płatnościach opartych na zwrocie kosztów, jest wszechobecny oraz że ze względu na sposób, w jaki tworzony jest budżet UE i jak zmienia się on w czasie, wydatki wysokiego ryzyka w 2019 r. stanowią ponad połowę skontrolowanych wydatków (53,1 %), w których nadal występuje istotny poziom błędów szacowany na 4,9 % (w porównaniu z 4,5 % w 2018 r. i 3,7 % w 2017 r.);
51. zwraca uwagę, że Trybunał skontrolował transakcje o łącznej wartości 126,1 mld EUR (ze 159,1 mld EUR wszystkich wydatków Unii) oraz że dział „Zasoby naturalne” miał największy udział w ogólnej populacji objętej kontrolą Trybunału (47,2 %), a na kolejnych miejscach znalazły się działy „Spójność” (22,5 %) i „Konkurencyjność” (13,2 %); przypomina swoją propozycję, aby Trybunał brał pod uwagę zarówno udział w łącznych wydatkach Unii, jak i ryzyko związane z błędami przy podejmowaniu decyzji w sprawie podziału kolejnego udziału kontroli w populacji;
52. zwraca uwagę, że w 2019 r. Trybunał podał konkretne poziomy błędów dla trzech działów WRF: „Konkurencyjność” (4 %), „Spójność” (4,4 %), „Zasoby naturalne” (1,9 %), natomiast dla działu „Wydatki administracyjne” Trybunał ocenia, że poziom błędów jest poniżej progu istotności; wskazuje, że Trybunał stwierdził najwyższy szacowany poziom błędów w wydatkach w obszarze „Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna” (4,4 %), a wydatki na dział „Konkurencyjność na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” osiągnęły niepokojący poziom błędów wynoszący 4 % (w porównaniu z 2 % w 2018 r.);

53. przyznaje, że zarządzanie finansowe budżetem Unii poprawiło się z czasem, a poziomy błąd zmniejszyły się do przedziałów zbliżających się w ostatnich latach do prognozy wynoszącego 2 %, z wyjątkiem niektórych szczególnych obszarów polityki takich jak konkurencyjność, która w większości podlega bezpośredniemu zarządzaniu przez Komisję, gdzie szacowany poziom błędów podwoił się z 2 % w 2018 r. do 4 % w 2019 r.;
54. zauważa, że Trybunał nie oszacował poziomów błędów w obszarach wydatków w dziale 3 WRF „Bezpieczeństwo i obywatelstwo” i 4 „Globalny wymiar Europy”; zaznacza, że przedstawienie poziomów błędów umożliwiłoby dokonanie porównania między latami budżetowymi; w związku z tym ubolewa, że próba dotycząca rozdziałów 7 i 8 jest jeszcze bardziej ograniczona w porównaniu z ubiegłymi latami (z 11 % wydatków objętych kontrolą w 2017 r. do 9,1 % w 2018 r. i 8,9 % w 2019 r.);
55. wzywa Trybunał do przedstawienia w kolejnym sprawozdaniu rocznym danych na temat poziomu błędów w płatnościach dla każdego obszaru wydatków; zwraca się do Trybunału o rozszerzenie rozdziału „Wydatki administracyjne” w celu przeprowadzenia bardziej dogłębnej analizy wszystkich instytucji; zachęca Trybunał do jak najszybszego wdrożenia wniosku Parlamentu o specjalne niezależne sprawozdanie roczne na temat instytucji Unii; z zadowoleniem przyjmuje refleksję Trybunału w tym zakresie i ma nadzieję, że znajdzie to odzwierciedlenie w jego strategii na lata 2021–2025;
56. wyraża ubolewanie, że Trybunał nie ocenia wpływu działań naprawczych na ogólny poziom błędów, lecz jedynie na poszczególne działy; zwraca uwagę, że dzięki szczegółowym informacjom o wszystkich działach WRF byłyby niezwykle cenne dla organu udzielającego absolutorium podczas przeprowadzania kontroli; apeluje, aby Trybunał oceniał wpływ działań naprawczych na ogólny poziom błędów;
57. zwraca uwagę, że ogólne oszacowanie poziomu błędów w budżecie Unii, przedstawione w poświadczeniu wiarygodności Trybunału, nie jest ani miarą nadużyć finansowych, ani nieskuteczności czy marnotrawstwa, lecz stanowi oszacowanie środków, które nie powinny być zostać wypłacone, ponieważ nie zostały wykorzystane zgodnie z obowiązującymi zasadami i przepisami; zauważa, że w 2019 r. Trybunał zgłosił OLAF-owi 9 przypadków podejrzeń o nadużycia finansowe wykrytych podczas kontroli (w 2018 r. również 9), w związku z którymi OLAF wszczął 5 dochodzeń i podjął decyzję o niewszczytaniu dochodzenia w 4 przypadkach;
58. podkreśla fakt, że tak jak w latach ubiegłych błędy kwalifikowalności (tj. koszty niekwalifikowalne w zestawieniach poniesionych wydatków, a także niekwalifikowalne projekty i działania lub niekwalifikujący się beneficjenci) w płatnościach dokonywanych na zasadzie zwrotu kosztów, w przypadku których wydatki podlegają często złożonym zasadom, miały ponownie największy udział w szacowanym poziomie błędów za 2019 r. w odniesieniu do wydatków obciążonych wysokim ryzykiem na poziomie 74 % (w porównaniu z 68 % w 2018 r.);
59. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Trybunału o zwiększeniu udziału wydatków wysokiego ryzyka w próbie, na które istotny wpływ ma stale rosnący poziom błędów (4,9 % w 2019 r. w porównaniu z 4,5 % w 2018 r. i 3,7 % w 2017 r.); ubolewa, że w przypadku płatności z tytułu uprawnień poziom błędów nie jest jasno określony ilościowo;
60. ubolewa, że w informacjach i sprawozdaniach, które Komisja otrzymuje od organów państw członkowskich, często brakuje danych o konkretnych rezultatach lub znajdują się zbyt optymistyczne oceny; odnotowuje uwagę Trybunału, że szacunki Komisji w zakresie błędów są zniekształcone przez jej szczególną rolę, co odzwierciedlono w stosowanej przez nią metodyce, oraz przez ograniczenia w kontrolach ex post, stanowiących krytyczny punkt systemu kontroli;
61. wyraża ubolewanie, że wykryte błędy wskazują na niedociągnięcia w zakresie prawidłowości wydatków zadeklarowanych przez instytucje zarządzające;

Zarządzanie budżetem i finansami

62. zauważa, że w 2019 r. środki na zobowiązania dostępne w budżecie końcowym zostały niemal w pełni wykorzystane (na poziomie 99,4 %), natomiast stopień wykorzystania środków na płatności był nieznacznie niższy (98,5 %);
63. odnotowuje, że w 2019 r. przyjęto trzy następujące budżety korygujące, co spowodowało dodanie kwoty 0,4 mld EUR do środków na zobowiązania i 0,3 mld EUR do środków na płatności:
  - (i) w budżecie korygującym (BK) nr 1/2019 zapisano nadwyżkę w wysokości 1 802 988 329 EUR wynikającą z wykonania budżetu na rok 2018 jako dochód w budżecie na rok 2019; kwota ta obniżyła roczne wkłady państw członkowskich oparte na DNB;
  - (ii) w budżecie korygującym (BK) nr 2/2019 przewidziano dodatkowe 100 mln EUR środków na zobowiązania na programy Horyzont 2020 i Erasmus+ zgodnie z decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady zawartą w porozumieniu w sprawie budżetu na 2019 r.

- (iii) w budżecie korygującym (BK) nr 3/2019 przewidziano niezbędne środki na zobowiązania i płatności w celu uruchomienia Funduszu Solidarności Unii Europejskiej (FSUE) w wysokości 293 551 794 EUR z przeznaczeniem na pomoc dla Rumunii, Włoch i Austrii w następstwie klęsk żywiołowych w tych państwach w 2018 r:
64. przyznaje, że z uwagi na wieloletni charakter swoich wydatków i strategii kontroli Komisja może stosować korekty do momentu zamknięcia programu finansowania; zauważa ponadto, że chociaż błędy mogą zostać wykryte w danym roku, koryguje się je w tym samym roku lub w kolejnych latach po dokonaniu płatności – aż do momentu zamknięcia programu; wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie do dalszego korzystania z możliwości naprawczych, a Komisję do korzystania z dostępnych narzędzi nadzoru zgodnie z jej obowiązkami wynikającymi z różnych sektorowych podstaw prawnych w celu sprowadzenia rzeczywistego i ostatecznego ryzyka w momencie zamknięcia programu znacznie poniżej 2 % i bliżej 0 %;
  65. zauważa, że w 2019 r. środki naprawcze potwierdzone przez Komisję wyniosły 1,5 mld EUR (25 % więcej niż w 2018 r.) i dotyczyły głównie błędów mających wpływ na płatności dokonane w poprzednich latach;
  66. jest głęboko zaniepokojony, że zobowiązania pozostające do spłaty nadal wzrastały i sięgnęły 298,0 mld EUR na koniec 2019 r. (w porównaniu z 281,2 mld EUR w 2018 r.); zauważa, że Trybunał wskazał przyczyny ciągłego wzrostu, takie jak ogólny wzrost wielkości budżetu Unii na przestrzeni czasu; podkreśla, że poziom środków na płatności w budżetach rocznych był w ostatnich latach wyraźnie niższy niż pułap określony w WRF, co może doprowadzić do wyższego zapotrzebowania na płatności w latach 2022 i 2023 oraz stanowić poważne zagrożenie dla płynności budżetu Unii; przyjmuje do wiadomości zobowiązanie Komisji do przeprowadzenia dokładnej analizy środków na płatności potrzebnych do końca roku w ramach przesunięć zbiorczych w celu przedstawienia władzy budżetowej wniosku, czy konieczne jest zwiększenie środków; wzywa Komisję, aby zmniejszyła bieżące zobowiązania pozostające do spłaty i zapobiegała powstawaniu dalszych, jeszcze bardziej poprawiła swoje prognozy finansowe i, w razie konieczności, pomogła krajom znaleźć kwalifikowalne projekty, zwłaszcza projekty o wyraźnej europejskiej wartości dodanej, aby przyspieszyć tempo absorpcji;
  67. z zaniepokojeniem zauważa, że według Trybunału wskaźnik całkowitej absorpcji funduszy ESI (europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych) był niższy niż w analogicznym roku poprzednich WRF, ponieważ do końca 2019 r. z całkowitej kwoty przydziałów z funduszy ESI na bieżące WRF (465 mld EUR) państwom członkowskim wypłacono zaledwie 40 % (w porównaniu z 46 % wypłaconymi do końca 2012 r.); podkreśla wyjaśnienie Komisji, że niższy wskaźnik absorpcji jest częściowo związany z późnym przyjęciem RWP, czasem potrzebnym organom na stworzenie skutecznego programu realizacji i systemów zgodności oraz zmianami wprowadzonymi do rozporządzeń w okresie programowania 2014–2020, takimi jak wysoki poziom rocznych płatności zaliczkowych i nowa zasada dotycząca automatycznego anulowania zobowiązań (n+3); zauważa, że ogólnie tempo absorpcji w 2019 r. pozostało niemal dokładnie takie samo jak w 2018 r.; jest zaniepokojony niskim poziomem wskaźników absorpcji;
  68. przypomina, że wskaźnik absorpcji wyraża stopień, w jakim fundusze unijne przyznane państwom członkowskim zostały wydane na kwalifikowalne projekty, co jest jednym z warunków i wskaźników skutecznej absorpcji w przyszłości; podkreśla w związku z tym, że od końca 2018 r. wskaźnik obowiązujący przy wyborze projektów pozostaje wyższy niż w tym samym okresie referencyjnym w latach 2007–2013; podkreśla ponadto, że do końca czerwca 2020 r. prawie wszystkie (99,2 %) koszty całkowite w wysokości 350 mld EUR przeznaczono na prawie 515 000 projektów;
  69. wyraża ubolewanie, że w wielu państwach nie udziela się większej pomocy technicznej w celu zwiększenia wskaźnika absorpcji oraz zmniejszenia zaległych zobowiązań (RAL)
  70. zauważa, że przed początkiem 2019 r., po pięciu latach obowiązywania bieżących WRF, do ostatecznych odbiorców trafiło około 17 % całkowitych środków z funduszy ESI przekazanych za pośrednictwem instrumentów finansowych objętych zarządzaniem dzielonym (FISM); zauważa jednak, że do połowy września 2020 r. 42 % kwot przeznaczonych na instrumenty finansowe zostało udostępnionych na inwestycje, a 59 % kapitału dostępnego dla FISM trafiło do ostatecznych odbiorców; przypomina o wielokrotnie wyrażanym przez Parlament sceptycyzmie wobec zdecydowanego poparcia Komisji dla instrumentów finansowych;
  71. ubolewa, że sprawozdanie roczne za 2019 r. w sprawie instrumentów finansowych objętych zarządzaniem dzielonym zostało opublikowane po terminie określonym we właściwym rozporządzeniu⁽⁴⁾; podziela pogląd Trybunału, że znaczenie sprawozdawczości Komisji w sprawie instrumentów finansowych objętych zarządzaniem dzielonym jest mniejsze, ponieważ jej sprawozdanie roczne w sprawie instrumentów finansowych objętych zarządzaniem dzielonym jest publikowane zbyt późno;

⁽⁴⁾ Art. 46 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

72. zaznacza, że podobnie jak w latach ubiegłych znaczne kwoty rocznych płatności zaliczkowych w ramach funduszy ESI niewykorzystanych głównie ze względu na opóźnienia w realizacji zostały zwrócone do budżetu Unii (7,7 mld EUR w 2019 r.) jako dochody przeznaczone na określony cel; zwraca uwagę, że 5,0 mld EUR z tej kwoty wykorzystano na płatności z tytułu roszczeń państw członkowskich wykraczające poza budżet zatwierdzony na dany rok w ramach odpowiednich linii budżetowych funduszy ESI, co zapobiegło ich anulowaniu;
73. przyznaje, że zarządzanie dzielone ma zasadnicze znaczenie dla wdrażania funduszy ESI, co z kolei wymaga skutecznej współpracy administracyjnej między Komisją a państwami członkowskimi; podkreśla uwagę Trybunału, że ryzyko błędu jest wysokie w przypadku wydatków podlegających złożonym zasadom; z zadowoleniem przyjmuje znaczną poprawę w tym zakresie w ciągu ostatnich dziesięciu lat, wynikającą m.in. z działań Komisji oraz zaleceń zarówno Trybunału, jak i Parlamentu; zachęca Komisję, aby dążyła do uproszczenia i ukierunkowania na wyniki;
74. podkreśla fakt, że w 2019 r. budżet Unii był narażony głównie na ryzyko finansowe związane z operacjami finansowymi w formie pożyczek pokrywanych bezpośrednio z budżetu Unii (53,7 %) i operacjami finansowymi realizowanymi w ramach unijnego funduszu gwarancyjnego (46,3 %); zauważa z ubolewaniem, że kwota całkowitego ryzyka podana przez Komisję nie obejmuje operacji związanych z EFIS, a zatem nie odzwierciedla rzeczywistej ekspozycji finansowej budżetu UE; podkreśla, że po dodaniu potencjalnych przyszłych płatności dotyczących gwarancji EFIS (Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych), kwota całkowitej ekspozycji na ryzyko ponoszone w ramach budżetu Unii wyniosła do końca 2019 r. 90,5 mld EUR;
75. podkreśla, że Unia w coraz większym stopniu korzystała z instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych udzielonych grupie EBI; przypomina, że obecnie operacje grupy EBI, które nie są finansowane z budżetu Unii, ale służą tym samym celom Unii, nie podlegają uprawnieniom kontrolnym Trybunału; podkreśla, że oznacza to, iż Trybunał nie jest w stanie przedstawić kompletnego obrazu powiązań między operacjami grupy EBI i budżetem Unii; wzywa do sporządzenia protokołu ustaleń między EBI a Parlamentem, aby usprawnić dostęp Parlamentu do dokumentów i danych EBI dotyczących strategicznej orientacji i polityki finansowej, aby zagwarantować większą rozliczalność Banku;
76. przypomina, że art. 287 ust. 3 TFUE określa uprawnienia kontrolne Trybunału w odniesieniu do EBI; przypomina, że Trybunał jest uprawniony do przeprowadzania kontroli działalności EBI w zakresie zarządzania wydatkami i dochodami Unii; przypomina, że Komisja Kontroli jest uprawniona do kontroli kapitału zakładowego EBI zgodnie z art. 12 Protokołu nr 5 (Statut EBI); przypomina, że art. 308 ust. 3 TFUE zezwala Radzie na zmianę Protokołu w sprawie statutu EBI zwykłą decyzją bez konieczności przeprowadzania pełnej zmiany traktatu; podkreśla większe znaczenie gwarancji unijnych i innych instrumentów finansowych zarządzanych przez EBI w nowych WRF; w związku z tym wzywa Radę do zmiany art. 12 protokołu nr 5, aby przyznać Trybunałowi rolę w kontrolowaniu kapitału akcyjnego EBI; zauważa, że obowiązująca umowa trójstronna między Komisją, EBI i Trybunałem dotycząca audytów operacji finansowanych lub wspieranych z budżetu Unii wygasła w 2020 r; wzywa Komisję, Trybunał i EBI do zwiększenia roli Trybunału i dalszego wzmocnienia jego uprawnień kontrolnych w odniesieniu do działań EBI w ramach odnowienia trójstronnego porozumienia regulującego zasady zaangażowania; popiera wniosek Trybunału o przeprowadzenie audytu operacji, w których EBI wykorzystuje środki nieobjęte budżetem Unii; wzywa również Trybunał do sporządzania zaleceń dotyczących wyników zewnętrznej działalności kredytowej EBI;
77. zaznacza, że polityka pieniężna spowodowała spadek długoterminowej stopy procentowej wykorzystywanej do wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych (stopy dyskontowej), która po raz pierwszy była ujemna, doprowadzając do znacznego wzrostu, o 17,2 mld EUR, zobowiązań w budżecie Unii na koniec roku; przewiduje, że tendencja ta będzie się utrzymywać w miarę dalszego prowadzenia przez EBC akomodacyjnej polityki pieniężnej, i wzywa do wprowadzenia właściwych środków ostrożności;
78. podkreśla znaczenie ścisłego monitorowania ewentualnego ryzyka korupcji i nadużyć finansowych w przypadku dużych projektów infrastrukturalnych; wzywa do przeprowadzenia uważnej i niezależnej oceny ex ante i ex post projektu, który ma być finansowany;
79. zachęca Komisję do wspierania państw członkowskich, tak aby podnieść jakość i zwiększyć liczbę kontroli, oraz do wymiany najlepszych praktyk w dziedzinie walki z nadużyciami finansowymi;

Zalecenia

80. wzywa Komisję, aby:

- dokładnie monitorowała potrzeby w zakresie płatności, przygotowała możliwe scenariusze wraz z konkretnymi rozwiązaniami, pamiętając, że Unia nie może działać w oparciu o deficyt budżetowy, i – w ramach przysługujących jej kompetencji instytucjonalnych – podjęła działania mające na celu zagwarantowanie dostępności odpowiednich środków na płatności, biorąc przy tym pod uwagę ryzyko niedoboru środków na płatności oraz nadzwyczajne potrzeby w związku z pandemią COVID-19;
- dalej sporządzała w następnych WRF sprawozdania roczne dotyczące instrumentów finansowych objętych zarządzaniem dzielonym, w tym na poziomie poszczególnych instrumentów finansowych;
- przedstawiła pełny obraz ekspozycji budżetu Unii w rocznym sprawozdaniu w sprawie gwarancji pokrytych z budżetu ogólnego, w tym ryzyka związanego z gwarancją EFIS oraz z wszystkimi przyszłymi powiązаныmi operacjami finansowymi;
- przeprowadziła ponowną ocenę, w obliczu kryzysu związanego z COVID-19, czy istniejące mechanizmy służące ograniczeniu ekspozycji budżetu Unii na ryzyko są wystarczające i odpowiednie, oraz dokonała przeglądu docelowych wskaźników zasilenia rezerw w funduszach gwarancyjnych zapewniających gwarancje z budżetu Unii;
- przedstawiała roczne sprawozdania na temat tego, jak utrzymujące się niskie, bardzo niskie i ujemne stopy procentowe mogą wpłynąć na budżet Unii;

81. zwraca się do Rady oraz Parlamentu Europejskiego o:

- wezwanie EBI, by umożliwił Trybunałowi prowadzenie co roku kontroli prawidłowości oraz kontroli osiągniętych wyników w odniesieniu do prowadzonej przez Bank działalności w zakresie finansowania, która nie jest objęta żadnym konkretnym upoważnieniem udzielonym przez Unię; można to zapewnić równoległe z odnowieniem umowy trójstronnej;

Wykonanie budżetu Unii

82. z zadowoleniem przyjmuje pierwsze odrębne i pełne sprawozdanie Trybunału dotyczące wyników wykonania budżetu Unii – stan na koniec 2019 r. i zachęca Trybunał, aby w nadchodzących latach również sporządzał to sprawozdanie i je rozwijał; przypomina, że konieczne jest większe skupienie się na wynikach, bez zmniejszania obecnego poziomu kontroli zgodności; podkreśla, że ustalenia dotyczące wyników nie powinny prowadzić do uogólnień, lecz raczej do zaleceń dla poszczególnych krajów; zauważa, że odpowiednie analizy ryzyka i zalecenia dotyczące działań dla decydentów politycznych Unii stanowią ważną podstawę politycznego procesu decyzyjnego; uważa, że wskaźniki powinny umożliwiać ocenę sukcesu poszczególnych działań w sposób opisowy i obiektywny, bez wyrażania preferencji politycznych; wzywa Trybunał do skoncentrowania ocen wyników na osiągnięciu europejskiej wartości dodanej i efektywnym wykorzystaniu pieniędzy z podatków UE;
83. podkreśla, że informacje na temat wyników pozwalają ocenić, czy cele unijnych polityk i programów są realizowane wydajnie i skutecznie; sugeruje, by w razie konieczności wprowadzenia usprawnień wykorzystywać informacje na temat wyników w celu zapewnienia wkładu w proces opracowywania koniecznych działań naprawczych i nieustannego monitorowania ich wdrażania; podkreśla, że wyniki funduszy i strategii politycznych Unii jest bardzo trudno zmierzyć i że wymagają one różnych definicji i ukierunkowanych wskaźników dla różnych obszarów wydatkowania i funduszy; jest zdania, że kluczowe wskaźniki skuteczności działania powinny umożliwiać kompleksowy pomiar wyników programów przy użyciu metody analitycznej i bez wskazywania preferencji politycznych; zgadza się z ustaleniami Trybunału, że należy jeszcze bardziej udoskonalić ogólne wskaźniki oraz znaleźć lepszą równowagę między wskaźnikami nakładów i wyników oraz rezultatów i oddziaływania; wzywa Komisję do uproszczenia sprawozdawczości dotyczącej wyników przez ograniczenie liczby celów i wskaźników do mniejszego zestawu istotnych i odpowiednich wskaźników wyników i oddziaływania, za pomocą których można najlepiej zmierzyć osiągnięte rezultaty pod względem skuteczności, opłacalności i wartości dodanej wydatków unijnych;
84. podkreśla ustalenie Trybunału, zgodnie z którym Komisja ma zadowalające procedury sporządzania sprawozdania rocznego na temat zarządzania budżetem UE i jego wyników oraz przeglądu wyników programów; zgadza się z Trybunałem, że Komisja powinna przedstawiać informacje na temat wyników osiągniętych w ramach programów także po zakończeniu okresu WRF, przynajmniej tak długo, jak dokonywane są znaczne kwoty płatności związanych z danym okresem objętym wieloletnimi ramami finansowymi;
85. z zadowoleniem przyjmuje uwagę Trybunału, że Komisja zaczęła przeprowadzać systemowe oceny i analizy wyników, prowadzące do wniosków na temat osiągnięcia celów programów; z zadowoleniem zauważa, że Trybunał uważa to za istotny pozytywny krok w kierunku jaśniejszej, bardziej przejrzystej i kompleksowej rocznej sprawozdawczości na temat wyników programów;

86. zdecydowanie zachęca Komisję, aby jeszcze bardziej poprawiła wiarygodność i dostępność informacji na temat wyników stanowiącą istotne narzędzie oceny powodzenia programów; powinno to obejmować upowszechnienie wniosków z analiz przeprowadzonych przez Radę ds. Kontroli Regulacyjnej, zwłaszcza w zakresie koncepcji i stosowanej metodyki;
87. jest zaniepokojony oceną Trybunału, że dane z monitoringu państw członkowskich, na których opiera się sprawozdanie roczne z zarządzania i wykonania Komisji oraz deklaracje dotyczące programów, nie są w pełni wiarygodne;
88. zdecydowanie popiera zalecenie, aby Komisja udoskonaliła wyjaśnienia dotyczące ustalania celów i dodatkowych danych; cele te powinny być konkretne i ambitne, ale realistyczne, a jednocześnie mierzalne na podstawie wiarygodnych danych; podkreśla zarazem, że wskaźniki rezultatu i wskaźniki oddziaływania są bardziej odpowiednie do pomiaru wyników i pozwalają na szerszą ocenę wpływu niż wskaźniki wkładu i produktu;
89. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja dokumentuje w rocznych oświadczeniach programowych dane dotyczące wskaźników, a także wskaźniki bazowe, cele pośrednie i cele końcowe, które stanowią miarę postępów w realizacji ogólnych i szczegółowych celów programów; wzywa Komisję do dopilnowania, aby te wskaźniki bazowe, cele pośrednie i końcowe, których nie można by osiągnąć bez finansowania unijnego i które stanowią wartość dodaną UE, koncentrowały się na osiągnięciu takiej wartości dodanej;
90. wzywa Komisję, aby zamieszczała w sprawozdaniach na temat wyników następujące elementy: w przypadku gdy dostępne są odpowiednie informacje – obszerniejszą analizę efektywności i oszczędności (opłacalności) programów, bardziej systematyczną analizę istotnych czynników zewnętrznych mających wpływ na wyniki osiągnięte w ramach programów; jasne oceny wszystkich wskaźników wykonania przedstawionych w sprawozdaniach określające, czy wskaźniki te są na dobrej drodze do osiągnięcia poziomów docelowych; jasne i wyważone oceny wyników obejmujące wszystkie cele programów na odpowiednim poziomie szczegółowości; wzywa Komisję do przyjęcia tych środków w ramach kolejnego absolutorium za rok 2020 ze względu na wszystkie programy przyjęte w kontekście kryzysu COVID-19;
91. podkreśla, że zgodnie z rozporządzeniem finansowym należyte zarządzanie finansami oznacza skuteczność, efektywność i oszczędność, oraz że Komisja i państwa członkowskie powinny zapewnić ukierunkowanie na wszystkie te trzy elementy; zauważa ponadto, że międzynarodowe wytyczne dotyczące kontroli wyników obejmują obecnie także takie kwestie jak równość, środowisko i etyka, i wzywa Komisję do rozszerzenia ocen na te obszary;
92. zauważa, że Trybunał ocenił, czy programy we wszystkich głównych obszarach budżetu UE były „na dobrej drodze” do osiągnięcia swoich celów;
93. Konkurencyjność: z zadowoleniem przyjmuje fakt, że nic nie wskazuje na to, by miałyby być zagrożona skuteczność unijnego programu badawczego „Horyzont 2020”, a przykłady udanych projektów są liczne; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zdaniem Trybunału program ten zapewnia Unii wartość dodaną dzięki swojej wyjątkowości i paneuropejskiemu charakterowi;
94. Spójność ubolewa, że chociaż Komisja i państwa członkowskie dokonały już przeglądu pierwotnych celów na lata 2014–2020, niewiele ponad jedna trzecia wskaźników dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Funduszu Spójności wykazuje postępy w odpowiednim czasie; przed wybuchem pandemii COVID-19 wszystko wskazywało na to, że większość celów w zakresie zatrudnienia i edukacji prawdopodobnie zostanie osiągnięta do 2020 r., ale postępy w zakresie badań i rozwoju, ubóstwa i włączenia społecznego były wolniejsze; wyraża ubolewanie, że w tym obszarze polityki dane dotyczące wyników własnych Komisji wskazują, iż programy nie spełniają początkowych oczekiwań;
95. Zasoby naturalne: ubolewa, że kluczowym słabym punktem jest to, że wskaźniki wykonania na lata 2014–2020 nie są oparte na szczegółowej logice interwencji w zakresie udzielania wsparcia finansowego w ramach WPR; na przykład płatności bezpośrednie dla rolników zmniejszyły zmienność dochodów rolników, ale nie są one ukierunkowane na pomoc rolnikom w osiągnięciu odpowiedniego poziomu życia; wyraża ubolewanie, że środki WPR okazały się mieć niewystarczający wpływ na przeciwdziałanie zmianie klimatu;
96. Bezpieczeństwo i obywatelstwo zauważa, że ze sprawozdań Komisji nie wynika, czy Fundusz Azylu, Migracji i Integracji osiąga postępy w realizacji swojego celu, ale dostępne informacje wskazują na jego znaczenie i wartość dodaną dla Unii; zauważa, że w przypadku integracji i legalnej migracji wskaźniki pokazują osiągnięcia Funduszu w pozytywnym świetle, również dlatego, że nie można jeszcze ocenić skutków długoterminowych (takich jak różnice w perspektywach zatrudnienia migrantów i obywateli UE);

97. Globalny wymiar Europy zauważa, że Komisja nie udziela informacji wystarczających do przeprowadzenia rzetelnej oceny wyników dwóch instrumentów finansowania, tj. na rzecz współpracy z krajami rozwijającymi się i na rzecz stosunków z południowymi i wschodnimi sąsiadami Unii; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że wskaźniki pokazują jednak pozytywną tendencję w zakresie ograniczania ubóstwa, edukacji, równouprawnienia płci i rozwoju społecznego, a także wyraża zaniepokojenie pogarszającą się tendencją w zakresie umacniania demokracji, praworządności i stabilności politycznej;

Sprawozdanie roczne z zarządzania i wykonania

98. wskazuje, że według Komisji całkowita kwota środków na zobowiązania wykonanych w 2019 r. wyniosła 161 mld EUR: 81 mld EUR przeznaczono na dział 1, którą to kwotę rozdzielono między poddział 1a „Konkurencyjność na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” (14 % całkowitego budżetu) oraz poddział 1b „Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna” (35 % całkowitego budżetu), 59 mld EUR na dział 2 „Trwały wzrost gospodarczy: zasoby naturalne” (37 % całkowitego budżetu), 4 mld EUR na dział 3 „Bezpieczeństwo i obywatelstwo”, 12 mld EUR na dział 4 „Globalny wymiar Europy” i 6 mld EUR na „wydatki administracyjne” Komisji w dziale 5;
99. zauważa, że w swoim rocznym sprawozdaniu z zarządzania i wyników za 2019 r. Komisja podała, że ryzyko przy dokonywaniu płatności wynosi 2,1 %, co mieści się w zakresie szacowanego przez Trybunał poziomu błędu; zauważa, że w przypadku trzech najważniejszych obszarów wydatków (dział 1a WRF: konkurencyjność; 1b: spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna oraz dział 2: zasoby naturalne), własne szacunki Komisji dotyczące poziomu błędu mieszczą się w przedziałach określonych przez Trybunał;
100. zauważa, że w 2019 r. wydatki z budżetu Unii wyniosły 147 mld EUR, która to kwota została rozłożona na ponad 240 000 płatności; zaznacza, że 71 % budżetu wykonano w ramach zarządzania dzielonego, a pozostała część została spożytkowana bezpośrednio przez Komisję (22 %) albo pośrednio we współpracy z uprawnionymi podmiotami (7 %);
101. zwraca uwagę na szacunki Komisji, z których wynika, że w 2019 r. wydatki związane z klimatem wyniosły 35 mld EUR, co odpowiada 21 % budżetu Unii, i że w łącznie latach 2014–2020 z budżetu Unii na cele związane z klimatem przeznaczone zostanie 211 mld EUR, czyli 19,8 % łącznych wydatków, co ze względu na niższe wkłady w pierwszych latach tego okresu jest nieznacznie poniżej pierwotnego celu na poziomie 20 %; wzywa Komisję, by dołożyła wszelkich starań w celu zwiększenia wydatków związanych ze zmianą klimatu w latach 2014–2020 z myślą o znacznie ambitniejszych celach na lata 2021–2028;
102. zauważa, że w swoich rocznych sprawozdaniach z działalności za 2019 r. 11 z 50 dyrektorów generalnych Komisji przedstawiło poświadczenie wiarygodności z zastrzeżeniem, zawierające łącznie 18 zastrzeżeń (w porównaniu z 40 zastrzeżeniami zgłoszonymi przez 20 jednostek organizacyjnych w 2018 r.); podkreśla, że w odniesieniu do 17 zastrzeżeń Komisja zastosowała nową zasadę *de minimis* i że nie uznaje już tych zastrzeżeń za znaczące;
103. wskazuje, że według Komisji w 2019 r. zatwierdzone środki naprawcze wyniosły 1,5 mld EUR (25 % więcej niż w 2018 r.); zwraca uwagę na fakt, że w niektórych państwach członkowskich kwoty korekt były znacznie wyższe niż w innych; wzywa Komisję do przyjęcia próby audytowej w celu częstszego objęcia tych krajów regularnymi kontrolami;
104. podkreśla, że w odniesieniu do 2019 r. szacunki Komisji dotyczące ogólnego ryzyka w momencie zamknięcia wyniosły 0,7 % odnośnych wydatków (w porównaniu z 0,8 % w 2018 r.); odnotowuje, że ze względu na podwyższone ryzyko w momencie dokonywania płatności w odniesieniu do wydatków w obszarze spójności ogólny poziom ryzyka w momencie dokonywania płatności oszacowany przez Komisję był wyższy niż w poprzednich latach i w 2019 r. wyniósł 2,1 % (w porównaniu z 1,7 % w 2018 r.), ale ponieważ szacowane przyszłe korekty również były wyższe (1,4 % w stosunku do 0,9 % w 2018 r.), Komisja uzyskała stabilne ryzyko w momencie zamknięcia, a przy szacowanym ryzyku w momencie zamknięcia na poziomie 2 % uznała, że jej wieloletnie systemy kontroli zapewniają skuteczną ochronę budżetu Unii; zaznacza ponadto, że według własnych szacunków Komisji wydatki obciążone ryzykiem w momencie dokonywania płatności przekraczającym próg istotności były bardzo wysokie i wyniosły 67 mld EUR;
105. zauważa, że Komisja uznała, iż jej wieloletnie systemy kontroli zapewniają skuteczną ochronę budżetu Unii; zauważa, że Komisja dzieli swój portfel na 2019 r. na warstwy niższego i wyższego ryzyka, stosując kryteria uznane również przez Trybunał i związane z charakterem finansowania, a zwłaszcza z różnicą między dość złożonymi systemami opartymi na zwrocie kosztów (wydatki obciążone wyższym ryzykiem przy płatności powyżej 2 %) a bardziej podatnymi na błędy płatnościami opartymi na uprawnieniach (wydatki obciążone niższym ryzykiem przy płatności poniżej 2 %); zwraca ponadto uwagę, że Komisja szacuje, iż wydatki obciążone wyższym ryzykiem wynoszą 67 mld EUR (46 %), a zatem dotyczą mniejszej części budżetu niż wydatki obciążone niższym ryzykiem, które wynoszą 80 mld EUR (54 %); wzywa Komisję do przyjęcia ambitnego planu działania obejmującego środki pozwalające na znaczne obniżenie tego ryzyka;

106. zwraca się do Komisji o upewnienie się, że roczne sprawozdanie na temat zarządzania budżetem UE i jego wyników jest w pełni wiarygodne i nie opiera się na prognozach;
107. w szczególności wyraża ubolewanie, że Trybunał musiał ponownie zgłosić obawy co do wiarygodności rocznego sprawozdania z działalności w obszarach spójności z powodu niedociągnięć w pracy organów kontrolnych oraz kwestii stwierdzonych w odniesieniu do poziomów błędu rezydualnego podanych w rocznych sprawozdaniach z działalności DG EMPL i DG REGIO;
108. nie zgadza się z dokonaną przez Komisję oceną jej metodyki obliczania poziomu błędu; mimo że przyznaje, iż wskaźnik ryzyka w zakresie płatności wykorzystany przez Komisję w rocznym sprawozdaniu z działalności jest najbardziej zbliżony do szacowanego przez Trybunał poziomu błędu, należy zauważyć, że istotne elementy sprawiają, iż poziom błędu według Trybunału i Komisji znacznie się różni; w związku z tym ponawia wniosek o szybkie dostosowanie metodyki Komisji do metodyki stosowanej przez Trybunał oraz o informowanie organu kontroli budżetowej tylko o jednym poziomie błędu odpowiadającym poziomowi ryzyka w momencie płatności (poziom błęd w momencie płatności); wzywa Komisję do oddzielnego ujawniania szacunków dotyczących przyszłych korekt (poziom błęd rezydualnego); wzywa Komisję do stosowania spójnej terminologii we wszystkich dyrekcjach generalnych przy zgłaszaniu tych dwóch szacunków;
109. zwraca się do Komisji o podjęcie niezbędnych działań w celu uzyskania od państw członkowskich wiarygodnych danych dotyczących poziomu błęd w momencie dokonywania płatności; zwraca się do Komisji o terminowe dokonanie odpowiednich korekt w przypadku wykrycia uchybień w kontrolach prowadzonych przez państwa członkowskie;
110. zauważa z zaniepokojeniem, że w odniesieniu do szacunków Komisji dotyczących ryzyka w momencie dokonywania płatności Trybunał podkreślił pewne wyszczególnione poniżej problemy w kontekście konkretnych działań WRF, i wzywa Komisję do zareagowania na te ustalenia konkretnymi działaniami:
  - „Konkurencyjność”: audyty ex post nie obejmowały głównie płatności lub rozliczeń dokonanych w roku, za który wydawane jest dane poświadczenie wiarygodności, a także nie wszystkie z nich zostały uznane za wiarygodne;
  - „Zasoby naturalne”: w trakcie kontroli przeprowadzonej przez państwo członkowskie, której wyniki widać w statystykach kontroli, nie wykryto wszystkich błędów, a zatem niezbędne były dostosowania ze strony Komisji, przy czym dostosowania Komisji miały najczęściej postać stawek ryczałtowych i istniały pewne ograniczenia co do wiarygodności wyników prac jednostek certyfikujących;
  - „Spójność”: nie wszystkie kontrole przeprowadzone przez instytucje audytowe były rzetelne;
  - „Globalny wymiar Europy”: stwierdzono niewystarczającą liczbę kontroli na miejscu przeprowadzonych w krajach, w których realizowane są projekty, niewystarczające uwzględnienie istotnych aspektów postępowania o udzielenie zamówienia, dużą swobodę przy szacowaniu wpływu poszczególnych błędów oraz brak własnego badania bezpośredniego transakcji skontrolowanych uprzednio przez inne podmioty; wzywa Trybunał do zwiększenia liczby kontroli wyrównowych poprzez podejście oparte na ryzyku, tak aby w swoich sprawozdaniach dotyczących poziomów błęd uwzględniał w większym stopniu obszary, w których problemy występują najczęściej;
111. odnotowuje wniosek Trybunału, że sprawozdawczość Komisji na temat wyników staje się bardziej zrównoważona oraz że zarówno roczne sprawozdanie z działalności, jak i deklaracje dotyczące programów, uzupełniają sprawozdawczość na temat osiągnięć programów, w tym informacje na temat obszarów opóźnionych i utrzymujących się wyzwań dla programów;
112. zachęca Komisję i Trybunał do przyspieszenia procesu udzielania absolutorium za n +1
113. wzywa Komisję, aby w ramach przydzielanych środków promowała większą równowagę płci i podejście do sporządzania budżetu z uwzględnieniem aspektu płci;

Dochody

114. zwraca uwagę, że całkowite dochody za 2019 r. wyniosły 163,9 mld EUR;
115. przypomina, że większość dochodów (88 %) pochodzi z trzech kategorii zasobów własnych:
  - zasoby własne oparte na dochodzie narodowym brutto (DNB) stanowią 64 % dochodów Unii i są wykorzystywane do zrównoważenia budżetu Unii po obliczeniu dochodów ze wszystkich pozostałych źródeł (każde państwo członkowskie wnosi wkład proporcjonalny do swojego DNB);
  - tradycyjne zasoby własne (TZW) stanowią 13 % dochodów Unii i obejmują należności celne z tytułu przywozu towarów pobierane przez państwa członkowskie (do budżetu Unii wpływa 80 % łącznej kwoty tych należności, a państwa członkowskie zatrzymują pozostałe 20 % na pokrycie kosztów związanych z ich poborem);
  - zasoby własne oparte na podatku od wartości dodanej (VAT) stanowią 11 % dochodów Unii (wkłady w ramach tych zasobów są obliczane z wykorzystaniem jednolitej stawki stosowanej w odniesieniu do zharmonizowanych podstaw opodatkowania VAT państw członkowskich);

116. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że prace Komisji nad programowaniem finansowym i budżetem Unii rozpoczęte przed 2019 r. i w jego trakcie doprowadziły do wprowadzenia prawnie wiążącego harmonogramu nowych ogólnounijnych strumieni dochodów lub „zasobów własnych” przeznaczonych na spłatę wspólnych europejskich pożyczek; przypomina o dominującej roli składek z tytułu dochodu narodowego brutto (DNB) w budżecie Unii; podkreśla, że nowe zasoby własne wiążą się ze zmniejszeniem udziału krajowych składek opartych na DNB w finansowaniu rocznego budżetu Unii, a zatem nie przyczyniają się do ogólnego zwiększenia budżetu Unii; wzywa Komisję do zaproponowania dywersyfikacji źródeł dochodów, aby zapewnić Unii rzeczywistą niezależność od składek państw członkowskich przy jednoczesnym znacznym zwiększeniu budżetu na programy Unii;
117. wskazuje, że dochody obejmują również środki pochodzące z innych źródeł (najważniejszym z tych źródeł są wkłady i zwroty związane z realizacją porozumień i programów unijnych (8 % dochodów Unii), takie jak dochody związane z rozliczaniem środków z EFRG i EFRROW, oraz udział państw niebędących członkami UE w programach badawczych);
118. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Trybunału, aby w ramach badania systemów kontroli wewnętrznej ocenić działania Unii podjęte w celu zmniejszenia luki celnej, która może wpłynąć na wysokość ceł ustalonych przez państwa członkowskie oraz ograniczyć ryzyko, że TZW nie są kompletne;
119. wyraża zaniepokojenie uchybieniami stwierdzonymi przez Trybunał w pobieraniu przez państwa członkowskie TZW, w szczególności w zarządzaniu przez władze krajowe ustalonymi należnościami, które jeszcze nie zostały pobrane; zaznacza, że ustalenia sformułowane przez Trybunał w państwach członkowskich, w których przeprowadził wizyty kontrolne, dotyczyły szczególnych opóźnień w powiadamianiu o długu celnym, późnej egzekucji takich długów oraz niewystarczającej dokumentacji kontrolnej potwierdzającej, że kwoty należności zaksięgowane na rachunkach są prawidłowe;
120. odnotowuje niedociągnięcia w zarządzaniu przez państwa członkowskie należnościami, które nie zostały jeszcze pobrane, zgłoszone w 15 z 27 sprawozdań z kontroli na miejscu w zakresie TZW opublikowanych w 2019 r. przez Komisję; jest zdania, że ustalenia zawarte w 10 z 15 wspomnianych sprawozdań, które zostały zaklasyfikowane jako niedociągnięcia o charakterze systemowym, należy udostępniać członkom właściwych komisji Parlamentu;
121. zauważa z zaniepokojeniem, że kontrole TZW przeprowadzone przez Komisję oraz prace Trybunału ujawniły dwa główne uchybienia w kontrolach państw członkowskich mających na celu zmniejszenie luki celnej; zwraca uwagę na znaczną utratę dochodów Unii i wzywa Komisję oraz Radę do pilnego zajęcia się tymi kwestiami;
- brak ogólnounijnej harmonizacji przeprowadzania kontroli celnych na terenie unii celnej w celu ograniczenia ryzyka, że wartość importowanych towarów zostanie zaniżona, oraz
  - brak możliwości określenia przez państwa członkowskie, którzy przedsiębiorcy są obciążeni największym ryzykiem na szczeblu unijnym, aby objąć ich audytem po zwolnieniu towarów;
122. z niepokojem zauważa, że podczas badania systemów kontroli wewnętrznej zarówno w Komisji, jak i w państwach członkowskich, Trybunał stwierdził niedociągnięcia w poszczególnych kategoriach środków własnych; wyraża ubolewanie, że w ocenie Komisji strategii kontroli obowiązujące w 24 z 28 państw członkowskich były niezadowalające lub częściowo niezadowalające, jeśli chodzi o przeciwdziałanie ryzyku zaniżania wartości towarów, co doprowadziło do stwierdzenia przez Trybunał istotnych uchybień w kontrolach państw członkowskich mających na celu zmniejszenie luki celnej;
123. z ogromnym zaniepokojeniem podkreśla, że na terenie całej unii celnej działania mające na celu określenie, którzy importerzy są obciążeni największym ryzykiem, i ich wybór do objęcia audytem po zwolnieniu towarów są realizowane w ograniczonym zakresie, gdyż nie istnieje dostępna w całej Unii baza danych obejmująca wszystkie przywozy dokonywane przez przedsiębiorców;
124. przyznaje jednak, że Komisja poczyniła istotne kroki w celu ułatwienia identyfikacji najbardziej ryzykownych podmiotów gospodarczych na szczeblu Unii na potrzeby audytów po zwolnieniu towarów poprzez oznaczanie transakcji uznanych za stwarzające ryzyko finansowe zgodnie z kryteriami ryzyka finansowego oraz aktualizację przewodnika dotyczącego audytu celnego;
125. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja ściśle współpracuje z państwami członkowskimi w celu znalezienia rozwiązań pozwalających na identyfikację importerów działających w państwach członkowskich innych niż te, w których mają siedzibę; wzywa Komisję do poczynienia dalszych postępów, gdy ogólnounijna baza danych obejmująca cały import będzie w pełni dostępna;
126. zauważa, że z łącznej liczby zastrzeżeń dotyczących VAT, za sprawą których obliczenia podstawy opodatkowania VAT nie zostały sfinalizowane przez okres co najmniej 10 lat, oraz spośród wszystkich punktów otwartych w zakresie TZW, które pozostały nierozstrzygnięte przez ponad pięć lat od momentu przeprowadzenia przez Komisję kontroli na miejscu, zaledwie 15 % zastrzeżeń dotyczących VAT i 34 % punktów otwartych w zakresie TZW pozostawało nierozstrzygniętych od długiego czasu;

127. odnotowuje, że z ośmiu zgłoszonych przez Komisję i przeanalizowanych przez Trybunał zastrzeżeń dotyczących VAT, które pozostawały nierozstrzygnięte od długiego czasu, pięć odnosiło się do postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego wszczętych ze względu na możliwe nieprzestrzeganie przepisów dyrektywy VAT;
128. z zadowoleniem zauważa, że Komisja ulepsza swoją ocenę ryzyka na potrzeby planowania kontroli i nadal dąży do szybkiego zamknięcia zaległych punktów otwartych, w zależności również od współpracy państw członkowskich;
129. zauważa z zaniepokojeniem, że w wyniku przeprowadzonej weryfikacji 54 ze 122 punktów otwartych w zakresie TZW, które pozostawały nierozstrzygnięte od długiego czasu, Trybunał stwierdził, że podejmowanie przez Komisję działań następczych i zamykanie takich punktów trwało zbyt długo, co świadczy o niedociągnięciach w działaniach następczych w związku z uchybieniami w TZW wykrytymi w państwach członkowskich; wzywa Komisję do ustanowienia systemu działań następczych umożliwiającego nadawanie priorytetu punktom otwartym w zakresie TZW na podstawie ich istotności (w oparciu o kryterium wpływu finansowego albo na podstawie istotności systemowej w przypadku niedociągnięć o charakterze niefinansowym) oraz do składania sprawozdań organowi udzielającemu absolutorium;
130. przypomina, że w ramach cyklu wieloletnich weryfikacji DNB Komisja sprawdza, czy procedury stosowane przez państwa członkowskie na potrzeby kompilacji rachunków narodowych są zgodne z ESA 2010 oraz czy dane dotyczące DNB są porównywalne między sobą, wiarygodne i kompletne; zauważa, że w następstwie zamknięcia cyklu weryfikacji zgłoszono nowe, bardziej szczegółowe zastrzeżenia takie jak zastrzeżenie umożliwiające korektę danych dotyczących DNB wszystkich państw członkowskich w celu uwzględnienia dokładniejszych szacunków dotyczących wartości aktywów w dziedzinie badań i rozwoju (B+R) będących w posiadaniu przedsiębiorstw wielonarodowych; oszacowanie ich wartości jest skomplikowane ze względu na globalizację oraz fakt, że tego typu aktywa można łatwo przenieść za granicę (do września 2022 r. Komisja we współpracy z państwami członkowskimi będzie nadal sprawdzać, czy aktywa w dziedzinie badań i rozwoju należące do przedsiębiorstw wielonarodowych są właściwie wycenione na rachunkach narodowych państw członkowskich);
131. jest głęboko zaniepokojony niekwantyfikowalnym zastrzeżeniem utrzymanym na 2019 r. przez DG BUDG, stwierdzając, że oszustwa polegające na zaniżaniu wartości częściowo przeniosły się do innych państw członkowskich, co w pewnym stopniu wpływa na pobieranie TZW do czasu ostatecznej kwantyfikacji; zauważa, że Komisja przeprowadziła inspekcje dotyczące zaniżania wartości we wszystkich państwach członkowskich i sprawdziła, w jaki sposób państwa członkowskie są zorganizowane w celu rozwiązywania problemów związanych z zaniżaniem wartości, w szczególności w odniesieniu do tekstyliów i obuwia z Chin; zauważa, że odpowiedzialność finansowa państw członkowskich za straty TZW została wyraźnie uwzględniona w trakcie tych kontroli i w odpowiednich sprawozdaniach; zauważa, że Komisja podejmie działania następcze i obciąży państwa członkowskie odpowiedzialnością finansową za ewentualne straty poniesione przez TZW; jest zaniepokojony faktem, że wstępne obliczenia wskazują, iż straty TZW w 2019 r. wyniosą 1 % TZW za 2019 r., co uzasadnia zastrzeżenie w rocznym sprawozdaniu z działalności za rok 2019 r; zwraca się do Komisji o niezwłoczne poinformowanie organu udzielającego absolutorium o ustaleniach i skutkach kontroli oraz o wynikach kwantyfikacji po jej zakończeniu;
132. zauważa, że Dykacja Generalna ds. Budżetu (DG BUDG) czwarty rok z rzędu wydała zastrzeżenie dotyczące wartości TZW pobranych przez Zjednoczone Królestwo, co było spowodowane nieprzekazaniem przez ten kraj do budżetu UE nieuregulowanych należności celnych z tytułu przywozu wyrobów włókienniczych i obuwia, podczas gdy zakres nadużycia finansowego związanego z zaniżaniem wartości towarów rozszerzył się na inne państwa członkowskie Unii, co prowadzi do dalszych potencjalnych strat w zakresie TZW;
133. zauważa, że zgodnie z rocznym sprawozdaniem z działalności za rok 2019 DG BUDG, Zjednoczone Królestwo od dnia 12 października 2017 r. rozpoczęło wdrażanie środków zalecanych przez Komisję, co doprowadziło do radykalnego zmniejszenia strat TZW w 2018 r. (poziom błędu poniżej 1 %);
134. ubolewa nad faktem, że Zjednoczone Królestwo nadal odmawia przekazania do budżetu UE kwot TZW utraconych w latach 2011–2017 w wysokości 2,679 mld EUR (brutto); zauważa, że władze Zjednoczonego Królestwa przekazały Komisji formalną odpowiedź otrzymaną w dniu 11 lutego 2019 r.; zauważa, że po przeanalizowaniu odpowiedzi Zjednoczonego Królestwa Komisja skierowała sprawę do TSUE w dniu 7 marca 2019 r.; zauważa, że Zjednoczone Królestwo złożyło odpowiedź na skargę w dniu 24 czerwca 2019 r., na którą Komisja odpowiedziała 29 sierpnia 2019 r., na co Zjednoczone Królestwo złożyło duplikę 20 grudnia 2019 r.; zauważa na podstawie pisemnych odpowiedzi Komisji na przesłuchanie w Komisji Kontroli Budżetowej w dniu 11 stycznia 2021 r., że przesłuchanie ustne odbyło się 8 grudnia 2020 r. i choć data wydania ostatecznego wyroku zależy w pełni od uznania Trybunału, Komisja nie spodziewa się orzeczenia przed latem 2021 r; zauważa z zadowoleniem, że wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE nie wpływa negatywnie na możliwość odzyskania żądanych kwot, ponieważ odnoszą się one do importu przed końcem okresu przejściowego;
135. wskazuje, że według Komisji w 2019 r. przychody oparte na dochodzie narodowym brutto (DNB) były wyższe o 3 mld EUR w następstwie korekt kwot z poprzednich lat (głównie za lata 2012–2017), ponieważ podstawy DNB zaktualizowano o dane rzeczywiste;

Zalecenia

136. wzywa Komisję, aby:

- zapewniła państwom członkowskim systematyczne wsparcie przy wyborze importerów obarczonych największym ryzykiem do objęcia audytem po zwolnieniu towarów; w tym celu powinna:
  - a) gromadzić i analizować istotne dane dotyczące przywozów na szczeblu unijnym oraz przekazywać wyniki swoich analiz państwom członkowskim;
  - b) po uruchomieniu systemu „Surveillance III” – zapewnić wytyczne na temat sposobu przeprowadzania analizy danych w nowym systemie;
- zmodyfikowała swoje procedury poprzez:
  - a) ustanowienie systemu monitorowania punktów otwartych w zakresie TZW w oparciu o kryteria ilościowe i jakościowe, które pozwolą na uszeregowanie niedociągnięć wykrytych w państwach członkowskich według priorytetów;
  - b) wskazanie terminów wyeliminowania tych niedociągnięć przez państwa członkowskie oraz terminów podjęcia działań następczych, w tym obliczenia wartości odsetek z tytułu opóźnionych płatności oraz odzyskania kwot, które mają zostać udostępnione na rzecz budżetu Unii;
  - c) zadbanie o rzeczywiste uproszczenie procedur dostępu do finansowania i odnośnej dokumentacji, nie naruszając zasad kontroli i monitorowania;

Konkurencyjność na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia

137. zwraca uwagę, że płatności na poddział 1a „Konkurencyjność na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” wyniosły 21,7 mld EUR i dokonano ich za pośrednictwem następujących programów i polityk:

- w dziedzinie badań naukowych – do 55,2 % budżetu poddziału, tj. 11,9 mld EUR;
- w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu – do 13,2 % budżetu poddziału, tj. 2,8 mld EUR;
- w dziedzinie transportu i energii – do 11,3 % budżetu poddziału, tj. 2,5 mld EUR;
- programów kosmicznych – do 7,6 % budżetu poddziału, tj. 1,7 mld EUR;
- innych działań i programów – do 12,7 % budżetu poddziału, tj. 2,8 mld EUR;

138. zaznacza, że głównymi programami Komisji są „Horyzont 2020” i Siódmy program ramowy Wspólnoty Europejskiej w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (7PR) ⁽⁵⁾ na rzecz badań naukowych i innowacji, „Erasmus+” w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu, Galileo, EGNOS, ITER i instrument „Łącząc Europę” jako duże projekty infrastrukturalne i EFIS jako fundusz gwarancyjny;

139. uwzględnia fakt, że większość środków wydatkowanych na przedmiotowe programy jest zarządzana bezpośrednio przez Komisję, w tym agencje wykonawcze, i ma formę dotacji dla prywatnych bądź publicznych beneficjentów uczestniczących w projektach; zauważa, że jeśli chodzi o program „Erasmus+”, większość wydatków jest zarządzana przez agencje krajowe w imieniu Komisji (około 80 % dotacji);

140. zwraca uwagę, że wyniki polityki w zakresie badań i innowacji są trudne do oceny, ponieważ między finansowaniem projektów a osiągnięciem rezultatów i oddziaływaniem upływa dużo czasu; zauważa ponadto, że sprawozdawczość w tej dziedzinie koncentruje się głównie na pozytywnych osiągnięciach, a nie na krytycznej ocenie wyników i wpływu, co może nie dawać realistycznego obrazu całości wyników; zauważa, że badania naukowe jako dyscyplina wiążą się z ryzykiem w odniesieniu do wyników i nie zawsze można zagwarantować ich pomyślny wynik;

141. wyraża zaniepokojenie, że wysoki odsetek (w niektórych państwach członkowskich do 25%) środków z programów operacyjnych przeznaczonych na wsparcie MSP w zakresie przedsiębiorczości i innowacji jest wypłacany dużym przedsiębiorstwom; zwraca się do Komisji o opracowanie skuteczniejszych mechanizmów kontroli dotyczących oświadczeń osób ubiegających się o finansowanie ze środków UE, ponieważ Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że w latach 2014-2020 władze polegały wyłącznie na ustawowych oświadczeniach własnych dotyczących własności, wielkości i zadłużenia przedsiębiorstw;

⁽⁵⁾ Na lata 2007–2013.

142. zauważa, że w 2019 r. na politykę w zakresie mobilności i transportu przeznaczono 4 973 mln EUR w środkach na zobowiązania i 2 725 mln EUR w środkach na płatności, z czego kwotą 4 422 mln EUR w środkach na zobowiązania i 2 058 mln EUR w środkach na płatności zatwierdzonych na europejską politykę transportową (06 02) i „Horyzont 2020” – badania naukowe i innowacje związane z transportem (06 03) zarządzała Agencja Wykonawcza ds. Innowacyjności i Sieci (INEA);
143. ponownie wyraża poparcie dla dodania do polityki TEN-T filaru mobilności wojskowej w celu zwiększenia naszych zdolności reagowania w sytuacjach nadzwyczajnych po przyjęciu planu działania w marcu 2018 r.; ubolewa, że drastycznie ograniczono wniosek Komisji i Parlamentu dotyczący włączenia nowej puli środków przeznaczonych na potrzeby mobilności wojskowej w wysokości 6,5 mld EUR w ramach budżetu CEF na lata 2021–2027;
144. z zadowoleniem przyjmuje ogłoszenie zaproszenia do składania wniosków w ramach wieloletniego planu zarządzania CEF w dziedzinie transportu na 2019 r. z budżetem w wysokości 1,4 mld EUR i skupienie się na ukończeniu dziewięciu korytarzy sieci bazowej do 2030 r.;
145. z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie w 2019 r. projektu „Greening the blue”, którego celem jest ograniczenie emisji i produkcja wydajniejszych systemów napędu z zastosowaniem składanego żagla wiatrowego; zauważa, że został on sfinansowany z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego;
146. przypomina, że w 2019 r. całkowity budżet dostępny w środkach na zobowiązania na programy i działania Unii w obszarach polityki, którymi zajmuje się Dyrekcja Generalna ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury (DG EAC), wyniósł około 5,66 mld EUR (wzrost o 20 % w porównaniu z 2018 r.), i uważa, że wyniki oceny zarządzania finansowego DG EAC za 2019 r. są ogólnie zadowalające; zauważa, że w przypadku DG EAC w 2019 r. ogólne ryzyko w momencie dokonywania płatności wyniosło 24,88 mln EUR z łącznej kwoty 2 147,18 mln EUR;
147. dostrzega, że realizacja programu Erasmus+ w 2019 r. była w dużej mierze udana i że wskaźniki wyników, takie jak liczba miejsc obsadzonych w ramach mobilności, przekroczyła odnośne poziomy docelowe Komisji na ten rok; zauważa, że ze względu na opóźnione uruchomienie, nieliczny udział instytucji finansowych oraz brak świadomości wśród studentów w 2019 r. udało się przeprowadzić tylko jedną transakcję na podstawie instrumentu gwarancji kredytów studenckich, i z zadowoleniem przyjmuje decyzję o niewłączeniu tego instrumentu do kolejnego programu Erasmus+ na okres po 31 grudnia 2020 r.; z zadowoleniem przyjmuje zwiększenie o 20 % mobilności uczniów i apeluje, aby mobilność fizyczna, a nie wirtualna pozostała głównym elementem programu Erasmus+; podkreśla, jak ważne jest dalsze wspieranie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się w miejscu pracy jako sposób na zwiększenie włączenia społecznego;
148. wyraża zaniepokojenie doniesieniami, że potencjalni beneficjenci finansowania unijnego w programie Erasmus+ bywają obligowani do przestrzegania przepisów krajowych, które nie są zgodne z zasadami Unii; zaznacza, że Komisja powinna uważnie monitorować sytuację i w razie potrzeby podejmować odpowiednie działania;
149. wskazuje, że w 2019 r. wielu młodych ludzi przystąpiło do Europejskiego Korpusu Solidarności i wzięło udział w proponowanych projektach, co świadczy o ich wysokim zainteresowaniu angażowaniem się w działania solidarnościowe w całej Europie; wyraża zaniepokojenie rozbieżnością między liczbą wniosków (191 000) a liczbą faktycznie odbytych staży (34 500); ubolewa, że ze staży i miejsc pracy oferowanych w Europejskim Korpusie Solidarności skorzystało bardzo mało młodych ludzi – w latach 2018–2020 staż lub pracę podjęły tylko 72 osoby, czyli mniej niż 1 % wszystkich uczestników projektów; podkreśla potrzebę wprowadzenia bardziej zrównoważonego wskaźnika udziału w projektach w celu dopilnowania, by Europejski Korpus Solidarności rzeczywiście oferował młodym ludziom wiele możliwości;
150. wzywa Komisję oraz Agencję Wykonawczą ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego, aby zmniejszyły obciążenia biurokratyczne przez uproszczenie procedury składania wniosków i jej dostosowanie do odbiorców docelowych w celu poprawy dostępności zarządzanych przez siebie programów; podkreśla, że potrzebne są lepsze synergie i współpraca z DG EAC, aby usprawnić procedury składania wniosków, oceny i zarządzania, co poprawiłoby jakość i różnorodność wniosków;

Ustalenia Trybunału

151. uważa za niepokojące, że na 130 zbadanych transakcji błędy wystąpiły w 51 (39 %);
152. wyraża zaniepokojenie, że na podstawie 28 błędów skwantyfikowanych przez Trybunał szacunkowy poziom błędów na 2019 r. wyniósł 4,0 %, co stanowi wzrost w porównaniu z 2 % w 2018 r.; przypomina, że liczba ta jest zbliżona do poziomów, jakie Trybunał stwierdził w latach 2015, 2016 i 2017;

153. podkreśla, że wydatki w programie „Horyzont 2020” i 7PR nadal są obciążone wyższym poziomem ryzyka i stanowią główne źródło błędów; tymczasem Trybunał wykrył błędy kwantyfikowalne związane z kosztami niekwalifikowalnymi w 24 z 80 objętych próbą transakcji dotyczących badań naukowych i innowacji (w 3 spośród 10 zbadanych transakcji w ramach 7PR i 21 spośród 70 transakcji w ramach programu „Horyzont 2020”; złożyły się one na 78 % oszacowanego przez Trybunał poziomu błędów w tym poddziale za 2019 r.);
154. z ogromnym niepokojem podkreśla fakt, że 60 % błędów stanowiły „niekwalifikowalne bezpośrednie koszty personelu”; zaznacza, że pomimo wysiłków zmierzających do uproszczenia zasad deklarowania kosztów personelu w ramach programu „Horyzont 2020” obliczenia tych kosztów stanowią jedno z głównych źródeł błędów w zestawieniach poniesionych wydatków; podziela opinię Trybunału, że metodyka obliczania kosztów personelu stała się w niektórych aspektach bardziej złożona w ramach programu „Horyzont 2020”, co poskutkowało wzrostem ryzyka wystąpienia błędów (z ogólnej liczby 24 transakcji, w przypadku których Trybunał wykrył błędy kwantyfikowalne, 23 dotyczyły nieprawidłowego stosowania metodyki obliczania kosztów personelu);
155. wyraża ubolewanie, że złożone zasady składania wniosków i długotrwałe procedury stanowią poważne przeszkody, w szczególności dla MŚP, przedsiębiorstw rozpoczynających działalność i osób składających wnioski po raz pierwszy, które nie dysponują znacznymi zasobami i doświadczeniem w zakresie procedur składania wniosków;
156. zauważa z zaniepokojeniem, że „niezgodne z prawem / dyskryminacyjne kryteria wyboru / udzielenia zamówienia” stanowiły 16 % błędów, a „niekwalifikowalne inne koszty bezpośrednie (VAT, podróże, sprzęt)” – 15 % błędów;
157. uwzględnia, że w odniesieniu do pozostałych programów i działań Trybunał wykrył błędy kwantyfikowalne w 4 z 50 transakcji ujętych w próbie (błędy te dotyczyły projektów w ramach programu „Erasmus+” oraz instrumentu „Łącząc Europę”);
158. zauważa z zaniepokojeniem, że Trybunał stwierdził niedociągnięcia w dokumentacji Komisji dotyczącej przeprowadzonych prac kontrolnych, spójności próbkowania i sprawozdawczości, a także w jakości procedur kontrolnych w niektórych skontrolowanych aktach; wskazuje, że Trybunał stwierdził m.in. niekwalifikowalne kwoty, których kontrolerzy nie wykryli z powodu niewystarczających badań w ramach kontroli (głównie w odniesieniu do kosztów personelu), błędną interpretację zasady podwójnego pułapu oraz niewykryte błędy w obliczeniach kosztów personelu; w związku z tym popiera zalecenia Trybunału dotyczące konieczności poprawy sytuacji;
159. zwraca uwagę, że 22 projekty badawcze skontrolowane przez Trybunał były realizowane w walutach innych niż euro, natomiast kurs wymiany zastosowany w dziesięciu spośród tych projektów nie był zgodny z kursem określonym na podstawie obowiązujących zasad (wpływ finansowy błędów tego rodzaju nie jest sam w sobie istotny, ale częstota występowania wskazuje na brak wiedzy na temat wspomnianych zasad); wzywa Komisję do współpracy z państwami członkowskimi w celu zwrócenia większej uwagi na tę kwestię;
160. zaznacza, że gdyby Komisja w odpowiedni sposób wykorzystwała wszystkie dostępne informacje, szacowany poziom błędów w ramach tego poddziału byłby o 1,1 punktu procentowego niższy;
161. zauważa z niepokojem, że MŚP są bardziej narażone na błędy niż inni beneficjenci, ponieważ ponad połowa błędów kwantyfikowalnych, które zostały wykryte (17 z 28), dotyczyła finansowania przeznaczonego dla prywatnych beneficjentów, mimo że w próbie transakcji tego rodzaju było zaledwie 42 ze 130 (32 %) (MŚP stanowiły 12 % podmiotów w próbie, ale związanych z nimi było 21 % błędów kwantyfikowalnych); podkreśla, że wynika to z braku zasobów i znajomości skomplikowanych zasad kwalifikowalności;
162. zauważa, że zwroty wydatków na badania naukowe opierają się na wnioskach złożonych w odniesieniu do kosztów poniesionych przez beneficjentów; zauważa, że wnioski te często podlegają skomplikowanym zasadom i mogą prowadzić do błędów, co pokazują przypadki wskazane przez Trybunał;
163. uważa zatem, że zmniejszenie poziomu błędów zależy od ciągłego dążenia do uproszczenia; z zadowoleniem przyjmuje uznanie przez Trybunał wysiłków Komisji na rzecz uproszczenia wymogów administracyjnych i finansowych programu „Horyzont 2020”;
164. w związku z tym przyjmuje do wiadomości, że na ostatnich etapach wdrażania programu „Horyzont 2020” Komisja szerzej wykorzystuje uproszczone opcje kosztów, takie jak finansowanie ryczałtowe, wzmacniając komunikację z beneficjentami i stale ulepszając swoje mechanizmy kontroli; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że program „Horyzont Europa” pójdzie o krok dalej w oparciu o doświadczenia zdobyte w ramach programu „Horyzont 2020”;
165. odnotowuje wprowadzenie przez Komisję solidnego systemu kontroli ex ante, który obejmuje szczegółowe zautomatyzowane listy kontrolne, pisemne wytyczne i ciągłe szkolenia w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych, co pozwoli beneficjentom skupić się na realizacji ich celów;

166. wyraża ubolewanie z powodu braku konkretnych danych na temat wykorzystania projektów, którym przyznano Znaki Doskonałości w ramach programów EFRR; zauważa, że Komisja dysponuje jedynie częściowymi informacjami opartymi na dobrowolnych sprawozdaniach organów zarządzających, a programy takie pozostają w gestii poszczególnych okręgów; wzywa Komisję do współpracy z państwami członkowskimi w ramach nowych wieloletnich ram finansowych w celu poprawy systemów monitorowania programów i lepszego pozyskiwania tego rodzaju informacji;
167. przyjmuje do wiadomości ocenę Komisji, zgodnie z którą instrument „Łącząc Europę” wiąże się z niskim ryzykiem błędu; zwraca się jednak do Komisji, aby wraz z Trybunałem i OLAF-em ściśle monitorowała unijne projekty transportowe, aby zapobiegać nadużyciom finansowym, ponieważ inwestycje publiczne w infrastrukturę są szczególnie narażone na tego rodzaju nadużycia; uważa, że ma to również zasadnicze znaczenie dla zapewnienia użytkownikom najwyższych norm bezpieczeństwa;
168. przypomina, że w sprawozdaniu specjalnym nr 5/2017 („Bezrobocie wśród młodzieży – czy polityka UE wpłynęła na zmianę sytuacji?”) Trybunał stwierdził, że mimo pewnych postępów we wdrażaniu gwarancji dla młodzieży i osiągnięcia pewnych rezultatów, sytuacja nie spełnia wstępnych oczekiwań sformułowanych przy uruchamianiu gwarancji dla młodzieży;
169. przypomina, że w sprawozdaniu specjalnym nr 22/2018 („Mobilność w ramach programu Erasmus+”) Trybunał stwierdził, że komponent kształcenia i szkolenia zawodowego w programie Erasmus+ mógłby zostać ulepszony, ponieważ dzięki kształceniu i szkoleniu zawodowemu Erasmus+ dociera do bardziej różnorodnych grup obywateli;
170. odnotowuje sprawozdanie specjalne nr 14/2016 („Unijne inicjatywy polityczne i wsparcie finansowe na rzecz integracji Romów”), zgodnie z którym w ostatniej dekadzie poczyniono znaczne postępy na rzecz integracji Romów, jednak wciąż nie udało się zaradzić przeszkodom w terenie; ubolewa w tym kontekście, że nie zawsze stosowano kryteria „najlepszych praktyk” przyczyniające się do udanego włączenia społecznego Romów, a monitorowanie efektywności projektów było trudne; przypomina, że brak solidnych i kompleksowych danych na temat Romów utrudnia kształtowanie polityki opartej na dowodach na szczeblu unijnym i krajowym; ubolewa, że sytuacja ta może pozostać bez zmian, o ile nie zostaną podjęte szybkie działania;

Zalecenia

171. wzywa Komisję, aby:
  - jeszcze bardziej uprościła zasady i procedury, zapewniła praktyczne i pragmatyczne wytyczne, w tym sesje informacyjne i szkoleniowe, zwłaszcza dla nowych wnioskodawców, usprawniła pomoc dla MŚP, przedsiębiorstw rozpoczynających działalność i innych wnioskodawców składających wnioski po raz pierwszy, aby wyrównać szanse wnioskodawców o różnym poziomie doświadczenia i zasobów;
  - udoskonalila własną kampanię informacyjną na temat zasad finansowania obowiązujących w programie „Horyzont 2020” w odniesieniu do obliczania i deklarowania kosztów pracowników, zwracając szczególną uwagę na główne rodzaje błędów, i aby następnie przeprowadziła ukierunkowane kontrole ich zgodności z zasadami;
  - przypominała wszystkim beneficjentom programu „Horyzont 2020” zasady dotyczące obliczania i deklarowania kosztów personelu, przy czym szczególną uwagę należy zwrócić na rodzaje błędów;
  - jeszcze bardziej uprościła zasady dotyczące kosztów personelu w ramach następnego programu ramowego w dziedzinie badań naukowych (program „Horyzont Europa”);
  - w odniesieniu do programu „Horyzont 2020” uwzględniła uwagi, które Trybunał sformułował w wyniku przeglądu audytów ex post, dotyczące dokumentacji, spójności procesu doboru próby oraz jakości procedur kontrolnych; również w ramach trzeciej rundy audytów zleconych do realizacji wykonawcom zewnętrznym podjęła odpowiednie działania mające na celu zapewnienie, by audytorzy dogłębnie znali zasady obowiązujące w programie „Horyzont 2020”, i zweryfikowała jakość prowadzonych przez nich prac;
  - rozwiązała palący problem braku równowagi geograficznej (koncentracji) większości funduszy H2020 przyznanych beneficjentom w kilku najbardziej rozwiniętych państwach członkowskich poprzez zajęcie się źródłem problemu w krajach słabiej rozwiniętych, tj. poprzez wspieranie badań naukowych, współpracy między przemysłem a uniwersytetami, współpracy uniwersytetów z rządami w zakresie tworzenia polityki publicznej, tworzenia nowych programów uniwersyteckich, doskonałości akademickiej itp.;

„Wyniki: Horyzont 2020”

172. wskazuje, że w kontekście celu szczegółowego nr 5 „wzmocnienie wiodącej pozycji Europy w przemyśle za pomocą badań naukowych, rozwoju technologicznego, demonstracji i innowacji w szeregu kluczowych technologii prorozwojowych i przemysłowych” w dokumencie programowym wskazano na fakt, że ustanowiony dla programu poziom docelowy w zakresie zgłoszeń patentowych prawdopodobnie nie zostanie osiągnięty; tymczasem przedstawiono w nim również informacje o przyznanych patentach, co jest lepszym miernikiem osiągniętych wyników, nie podano jednak żadnych odnośnych poziomów docelowych ani celów pośrednich;

173. podkreśla, że w kontekście wskaźnika dotyczącego celu szczegółowego 5 „odsetek uczestniczących przedsiębiorstw wprowadzających innowacje, które są nowe dla przedsiębiorstwa lub rynku” w dokumencie programowym nie przedstawiono ani celów pośrednich, ani końcowych dotyczących tego wskaźnika; w związku z tym nie można go wykorzystać do oceny, czy realizacja programu postępuje pomyślnie; wzywa Komisję do aktualizacji deklaracji programowej, tak aby zawierała ona konkretne i wymierne cele pozwalające na ocenę wydajności i skuteczności;
174. zwraca uwagę, że w kontekście celu szczegółowego nr 8 „poprawa zdrowia i dobrostanu wszystkich obywateli w całym okresie życia” wartość dotycząca tego celu podano w pozycji dotyczącej 2020 r., ale w rzeczywistości trzeba rozumieć, że należy ją osiągnąć „[...] po zakończeniu ostatnich działań finansowanych w ramach programu »Horyzont 2020«, podczas gdy w dokumencie programowym zaznaczono, że „wartości docelowe dotyczą całego filaru »Wyzwania społeczne« (cele szczegółowe: 8–14), nie zaś dla każdego celu szczegółowego z osobna”, co sprawia, że porównanie wartości faktycznie osiągniętej i poziomu docelowego jest niemiarodajne;
175. przyjmuje do wiadomości konkluzje Trybunału w sprawie wyników programu „Horyzont 2020”, w szczególności
- to, że dostępne informacje są zbyt ograniczone, aby można było w pełni ocenić wyniki programu „Horyzont 2020” na koniec 2019 r; niemniej jednak nic nie wskazuje na to, że miałyby być zagrożona jego skuteczność, a przykłady udanych projektów są bardzo liczne;
  - w przeciwieństwie do skuteczności informacje na temat adekwatności, spójności i unijnej wartości dodanej są dostępne w znacznym stopniu; istnieją silne podstawy, by twierdzić, że program „Horyzont 2020” jest istotny, ponieważ odpowiada on na potrzeby, które ma zaspokajać;
  - w sprawozdaniu rocznym na temat zarządzania budżetem UE i jego wyników przedstawiono wyniki osiągnięte w ramach poddziału 1a jedynie w bardzo ogólny sposób;
176. ponownie z zaniepokojeniem zwraca uwagę na znaczny brak równowagi w dokonywanym w ramach programu „Horyzont 2020” przydziale środków finansowych dla naukowców we wszystkich państwach członkowskich; przypomina, że odzwierciedla to różnice w wydatkach krajowych na badania i rozwój; zachęca państwa członkowskie do poprawy zarządzania krajowymi systemami badań i innowacji, aby pobudzać i wspierać uczestnictwo w międzynarodowej współpracy ich krajowych organizacji badawczych; wzywa Komisję, aby ułatwiała upowszechnianie doskonałości poprzez zachęcanie krajowych organizacji badawczych i czołowych europejskich organizacji badawczych do współpracy, udzielanie wsparcia technicznego i tworzenie dodatkowych programów sprzyjających doskonałości;
177. wzywa Komisję, aby:
- sprawniej komunikowała się z wnioskodawcami i beneficjentami (ustanowiła lepsze procedury i mechanizmy kontrolne w odniesieniu do wykonywania funkcji punktu pomocy, w szczególności w zakresie OZE, oraz udostępniała informacje na temat narzędzi, za pomocą których beneficjenci mogą zgłaszać przypadki niespójnego traktowania w procesie składania wniosków lub w trakcie realizacji swoich projektów; rozwiązała pozostałe problemy techniczne dotyczące portalu dla uczestników, ulepszyła jego wygląd i poprawiła funkcje nawigacji i wyszukiwania);
  - zintensyfikowała badanie kwot ryczałtowych (w celu przeanalizowania rezultatów zaproszeń do składania wniosków już ogłoszonych w ramach programu „Horyzont 2020”, gdy tylko będą dostępne pierwsze wyniki, oraz sporządzenia sprawozdań w tym zakresie; uruchomiła nowe inicjatywy pilotażowe na większą skalę na potrzeby zidentyfikowania najodpowiedniejszych rodzajów projektów, oceny ewentualnych wad i opracowania stosownych środków zaradczych);
  - rozważyła szersze wykorzystanie dwuetapowej oceny wniosków (w celu zidentyfikowania większej liczby tematów, w przypadku których wykorzystanie dwuetapowej oceny wniosków mogłoby zmniejszyć obciążenie administracyjne dla niewybranych wnioskodawców, co jednocześnie pozwoli skrócić do minimum czas przyznania dotacji, w przypadku gdy kluczową kwestią jest szybkość wprowadzenia na rynek);
  - oceniła, czy projekty opracowane przez Komisję i (współ)finansowane z budżetu UE w związku z europejską strategią w sprawie niepełnosprawności 2010–2020 spełniły wymogi określone w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem projektów programu „Horyzont 2020”;
  - zapewniła, że na etapie opracowywania i realizacji projektów koszty ponoszone dodatkowo przez osoby niepełnosprawne są w pełni pokrywane z dotacji, oraz zagwarantowała, że istnieją odpowiednie ustalenia dotyczące monitorowania i że ich realizacja jest zabezpieczona,
  - ponownie przeanalizowała warunki wynagradzania ekspertów przeprowadzających ocenę (w celu zaktualizowania dziennej stawki wynagrodzenia oraz ponownej oceny czasu potrzebnego ekspertom na przeprowadzenie rzetelnej oceny wniosków dotyczących projektów);

- ujednoliciła zasady i wytyczne dla uczestników (w celu utrzymania ciągłości zasad uczestnictwa pomiędzy programami ramowymi tam, gdzie to możliwe, ograniczyła do minimum zmiany w wytycznych podczas wykonywania programu ramowego, uprościła karty czasu pracy, aby uniknąć niepotrzebnego zgłaszania nakładu pracy w podziale na pakiety prac oraz zbadała możliwości szerszego przyjęcia standardowych praktyk w zakresie rachunkowości zarządczej, w szczególności w odniesieniu do kosztów zatrudnienia);
- poprawiła jakość audytów *ex post* zleczanych na zewnątrz (usprawniła mechanizmy sprawdzania jakości audytów *ex post* zleczanych na zewnątrz oraz przyspieszyła takie audyty);
- w większym stopniu uprościła swoje narzędzia, administrację i wytyczne przeznaczone dla MŚP (tak, aby stanowiły one minimalne obciążenie dla MŚP, w szczególności dla przedsiębiorstw typu start-up, które nie posiadają wystarczających zasobów i pracowników, by poradzić sobie ze złożonością tych narzędzi i wytycznych);

Wyniki: Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS)

178. przypomina, że ogólnym celem EFIS jest „wspieranie inwestycji przyczyniających się do wzrostu gospodarczego zgodnie z unijnymi priorytetami budżetowymi”; natomiast celem szczegółowym funduszu jest „zwiększenie wolumenu operacji grupy EBI w zakresie finansowania i inwestycji w obszarach priorytetowych”;
179. zauważa, że według Trybunału EFIS jest na dobrej drodze do osiągnięcia swoich celów, a w szczególności głównego celu, jakim jest uruchomienie inwestycji w wysokości 500 mld EUR;
180. wyraża zaniepokojenie faktem, że dostępne informacje o wynikach zawierają informacje szczegółowe dotyczące inwestycji uruchomionych w ramach zatwierdzonych operacji, liczby zatwierdzonych projektów, efektów mnożnikowych i pokrycia przez państwa członkowskie, ale żaden z pięciu wskaźników nie pozwala monitorować poziomu ryzyka lub penetracji kluczowych obszarów określonych w celu ogólnym;
181. zwraca uwagę, że wskaźniki nie mierzą postępów w realizacji celu szczegółowego jako takiego, który polega na zwiększeniu wolumenu operacji EBI, w szczególności operacji obarczonych wyższym ryzykiem;
182. przypomina, że EFIS był skuteczny w pozyskiwaniu środków na wsparcie znacznych dodatkowych inwestycji, ale w niektórych przypadkach zakres, w jakim EFIS faktycznie doprowadził do dodatkowych inwestycji w gospodarce realnej, został zawyżony (w ocenie EFIS i sprawozdaniu specjalnym Trybunału⁽⁶⁾ podkreślono również, że nie można przypisać całego wolumenu finansowania wyłącznie EFIS);
183. ubolewa, że Komisja nie dokonała właściwej oceny ryzyka „martwego ciągu” finansowania w przypadkach, gdy potrzebne inwestycje mogły zostać sfinansowane z innych źródeł bez udziału środków EFIS;
184. zwraca uwagę, że zgłoszona szacunkowa wartość uruchomionych inwestycji nie uwzględnia faktu, że niektóre z operacji EFIS zastąpiły inne operacje EBI oraz instrumenty finansowe UE, ani tego, że część wsparcia z EFIS przeznaczono na projekty, które mogłyby zostać sfinansowane z innych źródeł (choć na odmiennych warunkach);
185. podkreśla, że zgodnie ze sprawozdaniem EBI w sprawie EFIS za 2019 r. większość transakcji EFIS to tzw. działalność specjalna, która z definicji wiąże się z wyższym ryzykiem niż zwykłe operacje EBI (wartość nowych działań tego rodzaju zatwierdzonych w 2019 r. wyniosła 15 mld EUR, co stanowiło około 25 % całkowitej kwoty pożyczek EBI w tym roku, podczas gdy poziom przed EFIS wynosił poniżej 10 %);
186. podkreśla, że w ramach niezależnej oceny Komisji stwierdzono, że po uruchomieniu EFIS wprowadzono szereg nowych produktów obarczonych wyższym ryzykiem, na przykład instrumenty kapitałowe i instrumenty oparte na podziale ryzyka z udziałem pośredników finansowych w obszarze infrastruktury i innowacji;
187. zauważa, że Komisja i EBI straciły szansę na wykorzystanie funduszy EFIS do dalszego promowania przejścia od inwestycji w duże projekty infrastrukturalne do mniejszych, nowoczesnych i bardziej zrównoważonych projektów, ponieważ próbowały przede wszystkim ożywić wzrost gospodarczy UE i nie poświęcały zbyt wiele uwagi przyszłemu potencjałowi tych inwestycji; wskazuje na kilka dobrych przykładów takich inwestycji w mniejsze projekty, które EBI wspierał poza Unią;
188. zwraca uwagę na ocenę Trybunału, zgodnie z którą EFIS wzmocnił niektóre programy Unii, ale tymczasowo pokrył się z innymi;

⁽⁶⁾ Sprawozdanie specjalne Trybunału nr 03/2019 „Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych – konieczne jest podjęcie działań, by Fundusz osiągnął pełen sukces”, pkt 81.

189. wyraża zaniepokojenie rozłożeniem geograficznym (na koniec 2019 r. 80 % zatwierdzonych operacji przypadają na UE-15, co przekracza ich znaczenie gospodarcze w Unii mierzone w PKB i nakładach brutto na środki trwałe, podczas gdy na UE-13 przypadło jedynie 10 %, a pozostała część została przeznaczona na kategorię „Inne”, w szczególności na projekty wielonarodowe);
190. przypomina o potrzebie dostarczania przez EBI jasnych i przystępnych informacji na temat wpływu gospodarczego, społecznego i środowiskowego projektów finansowanych z EFIS oraz wartości dodanej osiągniętej dzięki tym projektom; podkreśla, że dodatkowa ocena wszystkich projektów wspieranych z EFIS powinna być należycie udokumentowana;
191. wzywa Komisję i EBI, aby:
- przeprowadziły przegląd w zakresie wykorzystania produktów EBI obciążonych wyższym ryzykiem w ramach EFIS (w przypadku operacji EFIS z udziałem krajowych banków prorozwojowych EBI powinien szukać dodatkowych możliwości stosowania szerszego zakresu produktów finansowania długu podporządkowanego, tam gdzie jest to należycie uzasadnione; pomogłoby to zapewnić, aby finansowanie z EFIS uzupełniało się z finansowaniem z krajowych banków prorozwojowych; EBI powinien również promować stosowanie odpowiednich produktów opartych na podziale ryzyka w przypadku wszystkich krajowych banków prorozwojowych, w szczególności tych, których udział w operacjach EFIS jest obecnie niedostateczny); należy zlecić badanie ryzyka dotyczącego średnio- i długoterminowego profilu ryzyka produktów EBI obciążonych wyższym ryzykiem oferowanych w ramach EFIS;
  - wspierały komplementarność między unijnymi instrumentami finansowymi a unijnymi gwarancjami budżetowymi (w kontekście programów WRF Komisja powinna zaproponować, aby unijne instrumenty finansowe były spójne i komplementarne pod względem odpowiednich celów polityki, jakie należy osiągnąć, tak aby uniknąć rywalizacji między instrumentami);
  - usprawniły ocenę kwestii, czy potencjalne projekty EFIS mogłyby być finansowane z innych źródeł, jak np. w przypadku tzw. straty z tytułu „martwego ciągu”, (EBI powinien ocenić na etapie wyceny projektu prawdopodobne możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania; EBI powinien wykorzystywać te informacje przy ocenie kwalifikowalności operacji EFIS);
  - lepiej szacowały wartość uruchamianych inwestycji (metodyka obliczania mnożnika EFIS opracowana wspólnie przez Komisję i EBI powinna zawierać proporcjonalne rozwiązania, tak aby przypadki, gdy Bank wspiera daną inwestycję jednocześnie pośrednio i bezpośrednio w ramach różnych operacji EFIS, były odpowiednio szybko wykrywane i korygowane, co pozwoli uniknąć podwójnego zliczania);
  - poprawiły geograficzny rozkład inwestycji wspieranych w ramach EFIS (Komisja i EBI powinny, za pośrednictwem rady kierowniczej EFIS, określić podstawowe przyczyny stwierdzonego rozkładu geograficznego oraz przedstawić zalecenia dotyczące działań, które należy podjąć w pozostałym okresie realizacji EFIS. Rada kierownicza EFIS powinna ocenić skutki wprowadzonych środków);

Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna

192. zwraca uwagę, że płatności na poddział 1b „Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna” wyniosły 53,8 mld EUR i dokonano ich za pomocą następujących programów i polityk:
- EFRR i innych operacji regionalnych – do 54,9 % budżetu poddziału, tj. 29,6 mld EUR;
  - Funduszu Spójności – do 16,4 % budżetu poddziału, tj. 8,8 mld EUR;
  - Europejskiego Funduszu Społecznego – do 25,9 % budżetu poddziału, tj. 13,9 mld EUR;
  - innych programów – do 2,8 % budżetu poddziału, tj. 1,5 mld EUR;
193. przypomina ważną rolę wydatków w poddziale 1b WRF „Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna”, gdyż skupione są one na zmniejszaniu dysproporcji w poziomach rozwoju między państwami członkowskimi i regionami Unii oraz na wzmocnieniu konkurencyjności wszystkich regionów;
194. przypomina, że w ramach poddziału „Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna” państwa członkowskie zasadniczo zgłaszają wieloletnie programy operacyjne (PO) na początku każdego okresu programowania na cały okres obowiązywania WRF; po zatwierdzeniu programu operacyjnego przez Komisję odpowiedzialność za jego realizację jest dzielona między Komisję (DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (DG REGIO) i DG ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego (DG EMPL)) a państwa członkowskie;

195. zauważa, że środki zapobiegawcze podjęte przez DG REGIO w 2019 r. przyniosły pozytywne rezultaty i nie było konieczności zawieszenia płatności z EFRR i Funduszu Spójności w 2019 r., ponieważ władze odpowiedzialne za program terminowo zastosowały wymagane plany działań naprawczych i odstąpiono od przerwania 16 płatności na kwotę 1,1 mld EUR (z 20 na kwotę 1,2 mld EUR); zauważa ponadto, że DG REGIO była w stanie zamknąć 12 z 19 pism ostrzegawczych dotyczących środków naprawczych w przypadkach niedociągnięć systemowych dzięki wdrożeniu niezbędnych punktów wyjścia;
196. z zadowoleniem przyjmuje pozytywne działania następcze podjęte przez Komisję w celu wdrożenia zalecenia Trybunału zawartego w sprawozdaniu rocznym za 2018 r. oraz rozpoczęcie opracowywania wytycznych dotyczących zamknięcia, mających na celu zapewnienie, że właściwe ustalenia dotyczące zamknięcia na lata 2014–2020 będą dostępne w odpowiednim czasie, a w każdym razie na długo przed zamknięciem w 2025 r.;
197. z zadowoleniem zauważa, że po przyjęciu nowej strategii Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych w dniu 29 kwietnia 2019 r. DG EMPL przeprowadziła analizę ryzyka nadużyć finansowych oraz dokonała przeglądu i aktualizacji wspólnie z DG REGIO i DG MARE „Wspólnej strategii zwalczania nadużyć finansowych” oraz strategii zarządzania bezpośredniego w zakresie zwalczania nadużyć finansowych; odnotowuje, że DG EMPL nadal wnosi wkład w rozwój narzędzia oceny ryzyka Arachne, które pomaga organom krajowym m.in. w określaniu ryzyka nadużyć finansowych;
198. zauważa, że całkowita liczba trwających dochodzeń OLAF dotyczących obszarów działalności EMPL i wszystkich okresów programowania łącznie na koniec 2019 r. obejmuje 20 spraw związanych z EFS, jedną sprawę dotyczącą FEAD i dwie sprawy związane z wydatkami bezpośrednimi, przy czym główne obszary (potencjalnych) nadużyć finansowych w tych sprawach to nieprzestrzeganie zasad należytego zarządzania finansami, zawyżanie cen oraz nieprzestrzeganie procedur i przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych;
199. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w 2019 r. zakończono działania następcze związane z 10 sprawozdaniami OLAF, dzięki którym za pomocą różnych środków i form udało się ochronić budżet Unii, odzyskując prawie 55,3 mln EUR;

Systemy monitorowania i kontroli: przechowywanie i rejestrowanie danych oraz cyfryzacja sprawozdawczości

200. przypomina o porozumieniu międzyinstytucjonalnym między Parlamentem Europejskim a Radą; apeluje o wzmocnienie ochrony budżetu Unii i UE nowej generacji przed nieprawidłowościami, w tym nadużyciami finansowymi; wzywa do wprowadzenia znormalizowanych środków służących gromadzeniu, porównywaniu i agregowaniu informacji i danych liczbowych dotyczących końcowych beneficjentów finansowania unijnego na potrzeby kontroli i audytu;
201. zauważa, że gromadzenie danych na temat osób będących faktycznymi beneficjentami, bezpośrednio lub pośrednio, finansowania unijnego w ramach zarządzania dzielonego oraz na potrzeby projektów i reform wspieranych przez Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, w tym danych na temat rzeczywistych beneficjentów finansowania, jest niezbędne do zapewnienia skutecznych kontroli i audytów; przepisy dotyczące zbierania i przetwarzania takich danych powinny być zgodne z mającymi zastosowanie przepisami o ochronie danych;
202. zauważa, że w ramach trwającej kontroli Trybunał analizuje znaczenie, wiarygodność i spójność rocznego poziomu wydatków w dziale „Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna”, który Komisja oblicza w wyniku przeprowadzonych kontroli, i oczekuje na wnioski z tej kontroli;

Ustalenia Trybunału

203. uważa za głęboko niepokojące, że na podstawie kontroli 236 transakcji, w przypadku których instytucje audytowe nie wykryły 29 błędów, a 64 błędy zostały wcześniej wykryte przez instytucje audytowe i skorygowane przez organy wdrażające program (na kwotę 334 mln EUR w obu okresach programowania łącznie), Trybunał szacuje, że poziom błędów wynosi 4,4 %;
204. jest rozczarowany tym, że nie udało się obniżyć poziomu błędów do 3 % odnotowanych w 2017 r. pomimo środków upraszczających przewidzianych w rozporządzeniu zbiorczym; jest przekonany, że należy podjąć wysiłki w tym zakresie w następnym okresie programowania;
205. zauważa, że jak wynika z rocznego sprawozdania Komisji z zarządzania i wyników oraz z rocznych sprawozdań z działalności zainteresowanych dyrekcji generalnych ryzyko w momencie zamknięcia oszacowano na 1,1 % (1,3 % w 2018 r.), a ryzyko w momencie płatności wzrosło z 1,7 % w 2018 r. do przedziału 2,2–3,1 % w 2019 r. dla tego obszaru wydatków i jest w przedziale błędów obliczonym przez Trybunał;
206. zauważa, że w przypadku EFRR ryzyko w momencie płatności wzrosło z 2 % w 2018 r. do przedziału 2,7–3,8 % w 2019 r., a w przypadku EFS ryzyko w momencie płatności oszacowano w przedziale 1,7 - 2,4%; wskazuje, że Komisja ustaliła, iż wydatki niekwalifikowalne, nieprawidłowości w zakresie zamówień publicznych i kwestie dotyczące ścieżki audytu stanowią główne źródła ustaleń audytowych i nieprawidłowości stwierdzonych w tym obszarze polityki;

207. zauważa, że w rocznym sprawozdaniu z działalności za 2019 r. DG EMPL zgłosiła kluczowy wskaźnik efektywności (łączny poziom błędu rezydualnego wynoszący 1,7 %) poniżej progu istotności wynoszącego 2 %, jak również „maksymalny poziom” (do 2,4 %), który pozwoliłby uwzględnić ewentualne dalsze błędy w wydatkach na operacje nieobjęte kontrolami Komisji; odnotowuje ponadto, że Trybunał uważa „maksymalny poziom” za bardziej odpowiedni, ponieważ uwzględnia on potencjalny wpływ trwających audytów;
208. zauważa, że instytucje audytowe zgłosiły 64 błędy kwantyfikowalne stwierdzone w pakietach dokumentów na potrzeby poświadczenia wiarygodności / pakietach zamknięcia w odniesieniu do 236 transakcji ze zbadanej przez Trybunał próby. Błędy te dotyczyły kosztów niekwalifikowalnych (39), zamówień publicznych (24) oraz braku dokumentacji poświadczającej (jeden błąd);
209. zauważa z niepokojem, że większość błędów dotyczy trzech głównych kategorii:
- 55 % błędów stanowiły „wydatki niekwalifikowalne”; w przypadku pięciu projektów EFRR w okresie programowania 2014–2020 pomoc przyznano beneficjentom lub operacjom niespełniającym warunków kwalifikowalności określonych w odnośnym rozporządzeniu i programach operacyjnych;
  - 24 % błędów stanowiły „naruszenia zasad rynku wewnętrznego” (takie jak naruszenia zasad pomocy państwa - 9 % oraz poważne uchybienia w zakresie zgodności z zasadami udzielania zamówień publicznych - 15 %);
  - 12 % błędów stanowiły „wydatki niekwalifikowalne”;
210. zauważa, że Trybunał po raz kolejny wykrył dużą liczbę błędów dotyczących udzielania zamówień publicznych, zasad pomocy państwa i procedur udzielania dotacji, głównie w działach „Spójność” i „Zasoby naturalne”; zwraca uwagę, że błędy te złożyły się na 20 % szacowanego przez Trybunał poziomu błędu w wydatkach obciążonych wysokim ryzykiem (w 2018 r. - 16 %), dlatego też Komisja powinna określić sposoby ograniczenia błędów;
211. podkreśla, że złożone przepisy przyczyniają się do większego ryzyka błędów; docenia wysiłki Komisji na rzecz ciągłej pracy nad upraszczaniem przepisów i korzystania w większym stopniu z prostszych mechanizmów dostarczania, takich jak uproszczone opcje kosztowe;
212. jest zdania, że poziom błędu oszacowany przez Trybunał na 2019 r. w wydatkach w tym obszarze należy oceniać w kontekście wieloletniego charakteru programów, a zatem dalsze korekty powinny być dokonywane na późniejszym etapie, co może prowadzić do znacznego ograniczenia ryzyka w momencie zamknięcia programu; zwraca się do Trybunału o przedstawienie sprawozdania zawierającego szacowany poziom błędu po zamknięciu programów polityki spójności na lata 2007–2013;
213. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja opracowała plan działania w zakresie zamówień publicznych, który był kilkakrotnie aktualizowany od 2014 r.;
214. zauważa z niepokojem, że najczęstszym rodzajem błędów cechującym wydatki z EFS jest brak niezbędnej dokumentacji poświadczającej; zauważa ponadto, że w 2019 r. Trybunał zidentyfikował jeden projekt EFS, który naruszał unijne zasady pomocy państwa;
215. z niepokojem odnotowuje sprawozdanie roczne Trybunału za rok 2019, z którego wynika, że większość błędów w wydatkach programów w ramach zarządzania dzielonego ma źródło w błędach w kontrolach przeprowadzanych przez krajowe instytucje audytowe; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje utworzenie przez Komisję programów pomocy technicznej na potrzeby współpracy z organami zarządzającymi oraz programów szkoleniowych i pogłębienie danych programów ekspertów krajowych jako narzędzi służących zwiększaniu wiedzy o instrumentach i unikaniu wspomnianych błędów; zwraca uwagę w tym kontekście na konieczność monitorowania strategii Komisji Europejskiej w zakresie zwalczania nadużyć finansowych oraz udzielania wsparcia i pomocy państwom członkowskim we wdrażaniu środków zwalczania nadużyć finansowych, w tym analizowania nieprawidłowości zgłaszanych przez państwa członkowskie w przypadku funduszy ESI, jako że należy wyeliminować wszelkie nadużycia finansowe związane z finansowaniem unijnym, aby umocnić zaufanie obywateli do wydatkowania środków i instytucji UE;
216. zauważa z zaniepokojeniem, że mimo zgłoszenia przez instytucje audytowe wielu nieprawidłowości w projektach objętych badaniem przez Trybunał wciąż liczne błędy pozostały niewykryte lub nie zostały skorygowane na wcześniejszym etapie przez żaden z organów odpowiedzialnych za kontrolę wewnętrzną; zaleca – na podstawie ustaleń i wniosków Trybunału na 2019 r. – aby Komisja przeanalizowała główne źródła niewykrytych błędów i opracowała wraz z instytucjami audytowymi niezbędne środki w celu poprawy wiarygodności zgłaszanych poziomów błędów rezydualnego;
217. wyraża zaniepokojenie uchybieniami stwierdzonymi podczas oceny prac 18 ze 116 instytucji audytowych w państwach członkowskich objętych próbą Trybunału, które to uchybienia obecnie zmniejszają wiarygodność tych prac (ponownie obliczony poziom błędów przekraczał dwuprocentowy próg istotności w dziewięciu z 20 pakietów dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności za okres 2014–2020; zauważa obserwację Trybunału, że Komisja uzyskała podobne wyniki w odniesieniu do ośmiu z tych pakietów i skorygowała poziom błędów rezydualnego do wartości powyżej 2 %); wyraża ubolewanie, że Trybunał nie może przedstawić analizy przyczyn tych utrzymujących się uchybień w swojej pracy; wyraża ubolewanie, że również Komisja nie mogła przedstawić

znaczących spostrzeżeń na temat przyczyn i wszelkich różnic między organami państw członkowskich w zależności od kraju; wyraża ubolewanie, że brak informacji o przyczynach tych utrzymujących się słabości systemowych w niektórych krajowych instytucjach audytowych utrudnia skuteczne rozwiązanie tych problemów;

218. zauważa, że w przypadku 120 transakcji objętych próbą (55 %) Trybunał był w stanie sformułować wnioski na podstawie przeglądu prac instytucji audytowych; wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że w przypadku 100 transakcji (45 %) Trybunał wykrył niedociągnięcia dotyczące zakresu, jakości lub dokumentacji prac instytucji audytowych, przez co Trybunał musiał ponownie przeprowadzić odpowiednie procedury kontrolne;
219. podkreśla, że w 2019 r. Komisja przeprowadziła 26 kontroli zgodności (z czego 14 przeprowadziła DG REGIO, a 12 – DG EMPL) w 11 państwach członkowskich i stwierdziła w swoich projektach sprawozdań dotyczących tych kontroli zgodności, że poziomy błąd rezydualnego zgłoszone w rocznych sprawozdaniach z kontroli instytucji audytowych za rok obrachunkowy 2017/2018 były niedoszacowane (w związku z tym Komisja zwiększyła te wartości);
220. zauważa, że 13 kontroli zgodności (5 przeprowadzonych przez DG REGIO i 8 przez DG EMPL) ukończono do maja 2020 r., jednak w przypadku połowy z tych kontroli obliczone poziomy błąd rezydualnego nie były jeszcze ostateczne;
221. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że począwszy od 2020 r. Komisja zamierza włączyć do zorganizowanej dyskusji z zainteresowanymi instytucjami audytowymi szczegółową analizę dodatkowych błędów wykrytych w ramach audytów unijnych, wraz z zarejestrowanymi działaniami instytucji audytowych, w celu rozwiązania problemu niewykrycia tych błędów;
222. podziela zadowolenie Trybunału ze wspólnej inicjatywy Komisji i instytucji audytowych oraz skoordynowanych wysiłków na rzecz poprawy dokumentowania pracy instytucji audytowych oraz opracowania w grudniu 2019 r. dokumentu do rozważań na temat dokumentacji audytowej, który choć nie jest obowiązkowy, stanowi pierwszy krok w kierunku poprawy sposobu, w jaki instytucje audytowe wykonują i dokumentują swoją pracę;
223. z zadowoleniem przyjmuje starania na rzecz uproszczenia wymogów dla kierowników projektów i instytucji zarządzających w państwach członkowskich w ramach okresu programowania 2021–2027 określonego w rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów i w przypadku funduszy związanych z WRF; podkreśla, że kluczem do rozwiązania tej kwestii są prostsze krajowe zasady kwalifikowalności, które mogą pomóc zmniejszyć obciążenie administracyjne oraz ograniczyć prawdopodobieństwo wystąpienia błędów, zapewniając tym samym wysoki poziom przejrzystości; apeluje o szersze stosowanie uproszczonych metod rozliczania kosztów, które Trybunał uważa również za wielką pomoc dla wnioskodawców i ułatwienie podczas przeprowadzania kontroli; podziela wnioski Trybunału, zgodnie z którymi zmiana zasad wykorzystania funduszy ESI powinna jeszcze bardziej przyspieszyć proces ich wykorzystania; zwraca uwagę na potrzebę ulepszenia metod kontroli na szczeblu krajowym; wzywa Komisję, aby w ramach zorganizowanego dialogu z państwami członkowskimi przeanalizowała praktyki i procedury administracyjne w celu wyeliminowania nieefektywności oraz rozpowszechnienia przykładów skutecznych praktyk i procedur administracyjnych we wszystkich właściwych organach;
224. odnotowuje na podstawie rocznego sprawozdania z działalności DG EMPL za 2019 r., że DG EMPL uzyskała wystarczającą pewność i stwierdziła, że systemy zarządzania i kontroli programów operacyjnych funkcjonowały zgodnie z założeniami w 2019 r., z wyjątkiem 29 programów EFS/Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i jednego programu FEAD, w przypadku których stwierdzono istotne braki niektórych kluczowych elementów systemów;
225. zauważa z zadowoleniem, opierając się na rocznym sprawozdaniu z działalności DG EMPL za 2019 r., że DG EMPL podjęła niezbędne działania następcze w odniesieniu do wszystkich zaleceń dotyczących poświadczenia wiarygodności na lata 2015–2018 przedstawionych przez Trybunał oraz że do końca marca 2020 r. żadne z zaleceń Trybunału nie pozostało niewdrożone;
226. zwraca uwagę, że w praktyce większość zastrzeżeń przedstawionych w rocznych sprawozdaniach z działalności za 2019 r. wynikało głównie z poziomów błędów w zestawieniach wydatków za rok obrachunkowy 2018/2019, które nie zostały jeszcze zatwierdzone, dlatego obie dyrekcje generalne poinformowały, że poziomy błąd za rok obrachunkowy 2018/2019 zostaną potwierdzone najwcześniej w momencie publikacji rocznych sprawozdań z działalności za 2020 r.;
227. uważa, że przestępczość zorganizowana stanowi zagrożenie dla interesów finansowych UE i pieniędzy podatników w całej UE i wzywa Komisję do podjęcia niezbędnych działań na rzecz walki z przejmowaniem środków unijnych przez sieci przestępcze;
228. ponownie wyraża swoje niezadowolenie z powodu różnego stosowania metodyki przez Trybunał i Komisję przy wydawaniu opinii na temat legalności i prawidłowości transakcji finansowych;

229. wyraża ubolewanie, że Komisja nie przestrzega terminów określonych we właściwym rozporządzeniu (⁷), jeśli chodzi o publikację sprawozdania rocznego na temat „Instrumentów finansowych w ramach funduszy ESF”; ponawia wnioski Parlamentu o opublikowanie sprawozdania do października w celu uwzględnienia jego ustaleń w procedurze udzielania absolutorium; oczekuje od Komisji pozytywnej odpowiedzi na ten konkretny wniosek w celu zwiększenia przejrzystości;

Przegląd Europejskiego Trybunału Obrachunkowego 04/2020 pt. „Działania UE na rzecz rozwiązania problemu odpadów tworzyw sztucznych”

230. zauważa, że choć nie jest to sprawozdanie z audytu, w ramach tego przeglądu zbadano podejście Unii do kwestii odpadów tworzyw sztucznych na lądzie, określone w strategii na rzecz tworzyw sztucznych z 2018 r;
231. jest zaniepokojony uwagami Trybunału, że ramy prawne Unii w zakresie zwalczania przestępczości związanej z odpadami charakteryzują się niedociągnięciami polegającymi na braku danych na temat zanieczyszczonych miejsc, a także na temat sankcji i wskaźników ścigania, trudnościami w określeniu, które zachowania stanowią przestępstwa przeciwko środowisku, ze względu na niepewność prawną, taką jak definicja odpadów w porównaniu z pojęciem końca fazy odpadu, brak w unijnych aktach prawnych rozwiązania problemu rosnącego zaangażowania zorganizowanych grup przestępczych w przestępstwa przeciwko środowisku, które są następnie powiązane z innymi przestępstwami, takimi jak pranie pieniędzy, brak zharmonizowanych przepisów unijnych dotyczących połączenia sankcji (administracyjnych/kryminalnych/cywilnych), brak wyspecjalizowanych sił policyjnych, prokuratur i sędziów zajmujących się przestępstwami przeciwko środowisku;
232. zauważa, że recykling chemiczny może obejmować wiele różnych technologii, które nie są jeszcze technologicznie lub ekonomicznie wykonalną opcją przetwarzania odpadów, podczas gdy składowanie na wysypiskach ma zostać radykalnie ograniczone; jest zdania, że należy radykalnie zwiększyć możliwości recyklingu, aby poprawić technologiczną i ekonomiczną wykonalność recyklingu; jest przekonany, że zwiększenie możliwości legalnego usuwania odpadów z tworzyw sztucznych przez producentów opakowań z tworzyw sztucznych w celu wypełnienia przez nich zobowiązań wynikających z systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta będzie miało pozytywny wpływ na problem nielegalnego handlu odpadami i innych przestępstw związanych z odpadami;
233. z zadowoleniem przyjmuje zasób własny oparty na nie poddanych recyklingowi plastikowych odpadach opakowaniowych jako dobry instrument zachęcający państwa członkowskie do poprawy recyklingu; podkreśla w związku z tym potrzebę odpowiedniej sprawozdawczości;

Poważne nieprawidłowości i niewłaściwe wykorzystanie funduszy w państwach członkowskich

234. wyraża ubolewanie, że korelacja między kosztem EFG na jednego pracownika objętego pomocą a stopniem reintegracji jest bardzo słaba lub nie istnieje. Na przykład w Hiszpanii koszt na pracownika wynosi 2 422,74 EUR, a wskaźnik reintegracji wynosi 48 %, podczas gdy w Finlandii koszt wynosi 2 289,81 EUR na osobę, a wskaźnik reintegracji wynosi 83 %. Wskaźniki integracji i koszty znacznie różnią się w poszczególnych państwach członkowskich, jednak nie można stwierdzić, że wyższe kwoty wydawane na mieszkańca przekładają się na wyższy wskaźnik reintegracji. zwraca się do Komisji o dokładne przeanalizowanie tej rozbieżności i zajęcie się nią;
235. uważa, że gwarancja UE na rzecz młodzieży nie spełnia oczekiwań; wzywa Komisję do zapewnienia, aby programy mające na celu pomoc młodym ludziom nie wzbudzały oczekiwań, których nie można spełnić; nalega, aby Komisja zarządziła oczekiwaniami poprzez wyznaczanie realistycznych i osiągalnych celów i zadań;
236. zauważa, że w 2019 r. DG EMPL wystosowała 16 pism ostrzegawczych w przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w systemie zarządzania i kontroli; podjęto 12 decyzji o przerwaniu terminów płatności (4 w przypadku Włoch, 3 w przypadku Węgry, 2 w przypadku Zjednoczonego Królestwa i Francji oraz 1 w przypadku Hiszpanii) oraz jedną decyzję o zawieszeniu płatności (Zjednoczone Królestwo-Szkocja);
237. zauważa, że znaczne zastrzeżenia zgłoszono w odniesieniu do Włoch (15 zastrzeżeń, na kwotę 50,26 mln EUR) i Francji (9 zastrzeżeń, na kwotę 47,95 mln EUR); w przypadku Włoch wynikało to głównie z niedociągnięć systemowych w zamówieniach publicznych, wynikających z niewłaściwej transpozycji dyrektywy w sprawie zamówień publicznych do ustawodawstwa krajowego, natomiast we Francji regionalne organy kontroli nie miały wystarczająco dużo czasu na zakończenie w terminie kontroli operacji 5 programów;
238. zauważa, że łączna kwota korekt finansowych dokonanych w roku budżetowym 2018-2019 przez państwa członkowskie wyniosła 3,41 mld EUR, z czego 912 mln przypadło na Węgry, 578 mln na Hiszpanię, 368 mln na Słowację, a 236 mln na Polskę; jeżeli chodzi o korekty finansowe wykazane łącznie od początku okresu 2014–2020 przez państwa członkowskie, łączna kwota korekt finansowych dokonanych w roku budżetowym 2018-2019 przez państwa członkowskie wyniosła 6,10 mld EUR, z czego 2,15 mln przypadło na Węgry, 668 mln na Hiszpanię, 647 mln na Słowację, a 459 mln na Polskę;

(⁷) Art. 46 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320)

239. zauważa z niepokojem, że Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (DG REGIO) w swoim rocznym sprawozdaniu z działalności za 2019 r. musiała wydać dwa zastrzeżenia dotyczące 67 programów EFRR/Funduszu Spójności w okresie programowania 2014–2020 oraz 9 programów EFRR/Funduszu Spójności i jednego programu IPA-CBC w okresie programowania 2007–2013; zwraca uwagę na poważne braki w systemach zarządzania i kontroli prowadzące do zagrożenia wydatków szacowanych na ponad 10 % w odniesieniu do wieloletnich ram na lata 2014–2020; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w zaktualizowanym rozporządzeniu finansowym doprecyzowano pojęcie konfliktu interesów w ramach zarządzania dzielonego;
240. jest zaniepokojony, że Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia (DG EMPL) w swoim rocznym sprawozdaniu z działalności za 2019 r. musiała zgłosić zastrzeżenie dotyczące okresu 2014–2020 w odniesieniu do EFS / Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (YEL) i Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) (30 programów w ramach EFS / YEL i FEAD) zauważa, że ponieważ obie dyrekcje generalne stwierdziły w swoich rocznych sprawozdaniach z działalności, że nie zgłasza się zastrzeżeń w przypadkach, w których potwierdzony poziom błędu rezydualnego za poprzedni rok obrachunkowy wynosił ponad 2 %, ponieważ w przyszłości zastosowane zostaną dodatkowe korekty finansowe, zastrzeżenia Komisji opierają się głównie na tymczasowych poziomach i niekoniecznie muszą obejmować wszystkie istotne rodzaje ryzyka;
241. jest szczególnie zaniepokojony faktem, że Komisja zakończyła procedurę audytową, która potwierdziła poważne naruszenie przepisów dotyczących konfliktu interesów w Republice Czeskiej;
242. z niepokojem zauważa, że w sprawozdaniu z audytu DG REGIO stwierdzono trzy dotacje w ramach EFRR, które naruszały czeskie prawo i rozporządzenie UE w sprawie wspólnych przepisów dotyczących EFRR; wyraża zaniepokojenie faktem, że stwierdzono konflikt interesów w zarządzaniu wydatkowaniem europejskich funduszy strukturalnych;
243. oczekuje, że Komisja poinformuje Parlament i Komisję Kontroli Budżetowej o odpowiedzi rządu czeskiego na zalecenia zawarte w sprawozdaniu; jest oburzony faktem, że ponad 2 lata po rozpoczęciu audytów przez Komisję sytuacja związana z domniemanym konfliktem interesów premiera Czech Andreja Babisza pozostaje nierozwiązana; wzywa Komisję do wzmoczenia wysiłków na rzecz kompleksowego i szybkiego rozstrzygnięcia tej procedury, do niezwłocznego opublikowania sprawozdania z audytu, przedstawienia Parlamentowi wniosków oraz, w razie potrzeby, zawieszenia lub odzyskania sprzeniewierzonych środków finansowych; przypomina o swojej rezolucji w sprawie konfliktu interesów premiera Republiki Czeskiej z dnia 19 czerwca 2020 r., w której stwierdzono, że jeżeli konflikt interesów premiera Babisza zostanie potwierdzony, należy go rozwiązać albo premier powinien zrezygnować z pełnienia funkcji publicznych ⁽⁸⁾;

Zalecenia

244. wzywa Komisję do:

- przeprowadzenia dokładnej analizy przyczyn i potencjalnych problemów strukturalnych powodujących utrzymujące się niedociągnięcia systemowe wykrywane corocznie przez Trybunał podczas kontroli oraz zwrócenia szczególnej uwagi na wszelkie potencjalne różnice specyficzne dla poszczególnych krajów; uwzględnienia uwag na temat najlepszych praktyk stosowanych przez władze krajowe, których działalność charakteryzuje niski poziom błędu i których pracę Trybunał uznał za wiarygodną; przeprowadzenia tej analizy w ścisłej współpracy z Trybunałem oraz do aktywnego zaangażowania władz krajowych zarówno w odniesieniu do opisu problemu, jak i potencjalnych rozwiązań;
- podzielenia się wynikami tej analizy z Trybunałem, organem udzielającym absolutorium i państwami członkowskimi;
- wydania w oparciu o tę analizę jasnych, praktycznych i łatwych do wdrożenia zaleceń horyzontalnych oraz zaleceń dla poszczególnych krajów skierowanych do władz krajowych; nawiązania zorganizowanego dialogu z organami krajowymi i Trybunałem, aby stale pracować nad budowaniem potencjału i wymianą najlepszych praktyk w celu poprawy wiarygodności pracy krajowych instytucji audytowych; informowania na bieżąco organu udzielającego absolutorium o postępach w tym dialogu;
- niezwłocznego przedstawienia wyjaśnień dotyczących warunków kwalifikowalności (w tym przez zdefiniowanie, co rozumie się przez operacje „fizycznie ukończone” lub „w pełni zrealizowane”, aby pomóc państwom członkowskim w sprawdzeniu, czy operacje są zgodne z art. 65 ust. 6 RWP i uniknąć sytuacji, w których niekwalifikowalne operacje nie zostaną wykryte);
- podjęcia działań mających na celu poprawę wiarygodności poziomów błędu rezydualnego zgłaszanych przez instytucje audytowe (przeanalizowała główne przyczyny niewykrytych błędów i we współpracy z instytucjami audytowymi opracowała konieczne działania mające na celu poprawę wiarygodności poziomów błędu rezydualnego zgłaszanych przez te instytucje);
- przedstawiania mu sprawozdania rocznego wyszczególniającego wkład każdej pozycji budżetowej w realizację celu dotyczącego uwzględniania kwestii klimatu i w wydatki na różnorodność biologiczną, co ułatwi ich monitorowanie;

⁽⁸⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0164_PL.html

- pilnego rozpoczęcia prac – w stosownych przypadkach i zgodnie z przepisami sektorowymi – nad skuteczną metodyką monitorowania wydatków na działania związane z klimatem i ich wyników z myślą o osiągnięciu ogólnego celu wynoszącego co najmniej 30 % całkowitej kwoty budżetu Unii na lata 2021–2027 oraz wydatków z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy wspierających cele klimatyczne;
- wprowadzenia w życie razem z państwami członkowskimi jednego zintegrowanego, interoperacyjnego systemu informacji i monitorowania, w tym jednego narzędzia do analizy danych i oceny ryzyka, w celu uzyskania dostępu do odpowiednich danych i możliwości ich analizowania, oraz zwiększenia wiarygodności kontroli z myślą o powszechnym zastosowaniu, w tym przy pomocy instrumentu wsparcia technicznego;
- wprowadzenia ogólnounijnego mechanizmu składania skarg w celu wsparcia beneficjentów funduszy, którzy spotykają się np. z niewłaściwym zachowaniem władz krajowych, naciskami ze strony struktur przestępczych lub przestępczości zorganizowanej, poprzez umożliwienie im złożenia skargi do Komisji;
- kontynuowania konsekwentnej i szeroko zakrojonej współpracy z instytucjami audytowymi w celu zapewnienia solidnych ram kontroli, w razie potrzeby poprawiając jakość prac poświadczających oraz zapewniając niezbędne zdolności w zakresie wykrywania i naprawy;
- zobowiązania instytucji zarządzających do podjęcia działań w celu wyeliminowania najczęstszych błędów i zmniejszenia ryzyka dla przyszłych wydatków oraz poprawy, w razie potrzeby, zdolności wykrywania zarówno weryfikacji zarządzania, jak i audytów;
- podawania poziomu błędu przy płatnościach, a nie poziomu błędu rezydualnego, aby poprawić ocenę kontroli;
- współpracy z Trybunałem w celu dalszego dostosowania metod kontroli i interpretacji tekstów prawnych;
- poświęcenia większej uwagi i udzielenia większego wsparcia technicznego państwom członkowskim, których systemy zarządzania i kontroli nie są wiarygodne lub są wiarygodne tylko częściowo, w przypadku zwiększonego ryzyka nadużyć finansowych i korupcji związanych z funduszami;
- zwrócenia szczególnej uwagi na umowy ramowe zawierane w ramach procedur udzielania zamówień publicznych, ponieważ związane z nimi nadużycia finansowe i korupcja stanowią podwyższone ryzyko dla interesów finansowych Unii;
- jak najszybszego ograniczenia zaległości w zakresie zobowiązań;
- określenia w rocznych sprawozdaniach z działalności, w jaki sposób ponownie wykorzystano kwoty wynikające z korekt finansowych ex post nakładanych przez państwa członkowskie i przez Komisję, w szczególności w tych przypadkach, w których doszło do nadużycia finansowego, korupcji lub innej działalności przestępczej;
- opublikowania sprawozdania rocznego za 2020 r. dotyczącego „Instrumentów finansowych w ramach funduszy ESI” niezwłocznie, a najpóźniej do października 2021 r., aby umożliwić uwzględnienie ustaleń z sondazy w procedurze udzielania absolutorium;
- opracowania silnej strategii przeciwdziałania konfliktom interesów wśród polityków wysokiego szczebla; opracowania wraz z państwami członkowskimi skutecznych instrumentów prawnych w celu uniknięcia wspierania struktur oligarchicznych korzystających z unijnych funduszy spójności;
- informowania Parlamentu o wszelkich dalszych postępach w sprawie konfliktu interesów, o którym mowa w sprawozdaniu z audytu DG REGIO w Republice Czeskiej;
- zastosowania się do uwag Trybunału dotyczących odpadów z tworzyw sztucznych przy przeglądzie dyrektywy 2008/99/WE, w szczególności w odniesieniu do minimalnych standardów i jasnych definicji różnych przestępstw związanych z odpadami;
- rozwiązania problemu braku możliwości recyklingu i spalania jako sposobu na ograniczenie przestępstw związanych z odpadami, takich jak handel odpadami, poprzez zwiększenie możliwości legalnego usuwania odpadów z tworzyw sztucznych i ich atrakcyjności ekonomicznej dla producentów odpadów z tworzyw sztucznych;
- ulepszenia definicji recyklingu i wymogów dotyczących sprawozdawczości w zakresie recyklingu, w szczególności w odniesieniu do zasobów własnych opartych na plastikowych odpadach opakowaniowych niepoddanych recyklingowi; przeprowadzenia oceny możliwości cyfryzacji sprawozdawczości i monitorowania przepływów odpadów między podmiotami gospodarczymi w celu zwiększenia zdolności wykrywania nieprawidłowości i oznak handlu odpadami;

- przeanalizowania w bliskiej współpracy z właściwymi władzami krajowymi przyczyn niskiego poziomu absorpcji funduszy dostępnych na infrastrukturę gospodarowania odpadami i do poinformowania organu udzielającego absolutorium o ustaleniach; poinformowania organu udzielającego absolutorium o tym, jak Komisja pomaga państwom członkowskim w zwiększeniu wskaźnika absorpcji, oraz do zbadania dalszych możliwości pomocy;
  - poinformowania organu udzielającego absolutorium o wszelkich przesunięciach funduszy spójności z funduszy przeznaczonych na wspieranie recyklingu i gospodarki odpadami do innych obszarów w związku z pandemią COVID-19;
  - pilnego nadania priorytetu przeglądowi zasadniczych wymagań dotyczących opakowań w celu przyspieszenia dostosowania projektowania i produkcji opakowań z tworzyw sztucznych na korzyść możliwości recyklingu i zrównoważonego rozwoju, tak aby wesprzeć dążenia do osiągnięcia celu dotyczącego recyklingu opakowań z tworzyw sztucznych na 2025 r.;
245. zwraca się do Komisji, w ogólniejszym ujęciu, o jak najszybsze wdrożenie wszystkich zaległych zaleceń Trybunału i przedstawienie szczegółowych sprawozdań z ich wdrożenia, a w dłuższej perspektywie – o uwzględnianie zaleceń Trybunału podczas realizacji działań podejmowanych w ramach nowego EFS+ od roku 2021.
246. wyraża zdumienie, że nie wszczęto procedur mających na celu zmniejszenie przydziału środków na program poprzez korekty netto w 2019 r., jak podano w sprawozdaniu rocznym DG REGIO za 2019 r.; wzywa Komisję do systematycznego nakładania korekt finansowych netto, gdy spełnione są warunki określone w art. 145 ust. 7 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów;
247. zachęca Komisję do dalszego udzielania wskazówek i wsparcia, jak również do wskazywania i rozpowszechniania dobrych praktyk wśród państw członkowskich;

Wyniki: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Fundusz Spójności

248. przypomina, że z funduszy tych finansowana jest polityka UE z w dziedzinie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej (polityka spójności UE), która ma na celu wzmocnienie spójności gospodarczej i społecznej na terytorium UE poprzez zmniejszenie różnic w poziomie rozwoju między poszczególnymi regionami;
249. przypomina, że wsparciem z EFRR objęte są wszystkie państwa członkowskie, a koncentruje się ono na kilku kluczowych obszarach priorytetowych, takich jak innowacje, badania i wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz gospodarka niskoemisyjna; zauważa, że w 2019 r. Komisja przydzieliła 31,1 mld euro na rzecz budżetu EFRR; przypomina, że Fundusz Spójności zapewnia wsparcie państwom członkowskim o dochodzie narodowym brutto (DNB) na mieszkańca poniżej 90 % średniej UE, że z funduszu tego finansowane są przede wszystkim projekty związane z transeuropejskimi sieciami transportowymi i ze środowiskiem, a jego budżet na 2019 r. wynosił 11,5 mld EUR;
250. z niepokojem zauważa, że lata po rozpoczęciu okresu programowania 2014–2020 nieco ponad jedna trzecia spośród 72 wskaźników przyjętych dla EFRR i Funduszu Spójności znajdowała się na dobrej drodze do osiągnięcia poziomów docelowych – mimo iż w wielu przypadkach poziomy te zostały skorygowane w dół; przywołuje zalecenie dotyczące dalszej poprawy kluczowych wskaźników wykonania; zauważa jednak, że ograniczenia w zakresie danych uniemożliwiają kontrolerom dokonanie kompleksowej oceny wyników w tym obszarze polityki, ponieważ trudno jest ocenić, czy fundusze osiągnęły lub prawdopodobnie osiągną wyznaczone cele ogólne i szczegółowe, mimo że postępy w zakresie poszczególnych wskaźników można ocenić w odniesieniu do wyznaczonych celów pośrednich i końcowych; wzywa Komisję do opracowania spójnych ram oceny, które pozwoliłyby ocenić, czy cele pośrednie i szczegółowe EFRR i Funduszu Spójności zostały osiągnięte;
251. jest zaniepokojony poruszonymi przez Trybunał problemami braku kontroli wewnętrznej w państwach członkowskich czy niewiarygodności danych;
252. z uwagi na fakt, że większość wszystkich wykrytych błędów dotyczyła „niekwalifikowalnych projektów”, podkreśla swoje poważne obawy co do wiarygodności i rzetelności sprawozdań Komisji na temat osiągniętych wyników, ponieważ wszystkie te i podobne (jeszcze niewykryte) projekty nie powinny w żaden sposób przyczyniać się do ogólnej oceny szerszych wyników osiągniętych dzięki unijnej polityce spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej; zaleca, by Komisja ponownie oceniła swój proces sprawozdawczości w zakresie faktycznie osiągniętych wyników;
253. uznaje znaczenie narzędzi cyfrowych takich jak Arachne w walce z korupcją i sprzeniewieraniem funduszy unijnych; wzywa wszystkie państwa członkowskie do wdrożenia tych narzędzi bez dalszych opóźnień; wyraża ubolewanie, że nie wszystkie państwa członkowskie korzystają z narzędzia eksploracji danych Arachne w celu poprawy wykrywania nadużyć finansowych; zwraca uwagę, że zarówno Komisja, jak i państwa członkowskie są odpowiedzialne za zwalczanie nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków polityki spójności i muszą zwiększyć wysiłki na rzecz zapobiegania nadużyciom ich wykrywania we współpracy z EPPO i OLAF-em; podkreśla, że oprócz narzędzia Arachne Komisja powinna poważnie rozważyć wykorzystanie dużych zbiorów danych i innych narzędzi informatycznych nie tylko do prowadzenia dochodzeń, ale także do monitorowania zmian tendencji i zapobiegania innym sposobom niewłaściwego wykorzystania funduszy unijnych;

254. zwraca uwagę, że oba te fundusze są objęte zarządzaniem dzielonym sprawowanym przez Komisję i państwa członkowskie i są wdrażane za pośrednictwem programów operacyjnych (PO) opracowywanych przez państwa członkowskie i zatwierdzanych przez Komisję;
255. wyraża zadowolenie, że w swoim pierwszym sprawozdaniu rocznym dotyczącym wyników do końca 2019 r. Trybunał podaje przegląd wyników programu EFRR jako pozytywny przykład jasno sformułowanych wniosków dotyczących celu ogólnego; zachęca DG REGIO do dalszego przedstawiania jasnych wniosków w sekcjach dotyczących wykonania, zarówno w odniesieniu do celów ogólnych, jak i szczegółowych, oraz zachęca inne dyrekcje generalne do podążania za tym dobrym przykładem i do poprawy swoich wniosków poprzez uczynienie ich bardziej treściwymi i jasnymi;
256. podkreśla, że informacjom pochodzącym z wskaźników rezultatu i produktu towarzyszą wyniki wielu ocen i badań, w których przeanalizowano rezultaty z okresu 2007–2013 oraz z wczesnych etapów programowania i wdrażania programów polityki spójności za okres 2014–2020; podziela obserwację Trybunału, że opóźnienie, z jakim przeprowadzane są te oceny zgodnie z przepisami oznacza, że płynące z nich wnioski są formułowane zbyt późno, by miały jakiegokolwiek oddziaływanie na bieżący lub kolejny okres programowania (przykładowo oczekuje się, że wyniki oceny ex post za okres 2014–2020 będą dostępne pod koniec 2025 r., zgodnie z wymogiem przewidzianym w rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów; do tego czasu okres programowania 2021–2027 znajdzie się już jednak w piątym roku realizacji, a Komisja prawdopodobnie będzie już na zaawansowanym etapie prac nad przygotowaniem wniosków ustawodawczych na okres po 2027 r.);
257. z niepokojem zauważa, że na koniec szóstego roku wdrażania wskaźniki absorpcji środków w ramach EFRR i Funduszu Spójności są o 6,6 % niższe niż na tym samym etapie poprzedniego okresu programowania; podkreśla, że jest to częściowo spowodowane opóźnieniami na początku okresu programowania; zauważa jednak, że stopień absorpcji europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w 2019 r. był wyższy niż w pozostałych poszczególnych latach WRF 2014–2020; ponadto zwraca uwagę na fakt, że ze względu na zbliżający się koniec okresu kwalifikowalności i z uwagi na okoliczności kryzysu związanego z COVID-19 istnieje ryzyko, że państwa członkowskie będą skupiać się na priorytetowym traktowaniu wskaźników absorpcji kosztem celów dotyczących spójności, wyników i prawidłowości wydatków; podkreśla, że przedkładanie zgodności nad wyniki utrudniłoby osiągnięcie celów polityki spójności i generowałoby niepotrzebne wydatki, w związku z czym wzywa Komisję do opracowania środków upraszczających procedury, które w wyżej wymienionych okolicznościach przyczyniłyby się do odpowiedzialnego i odpowiedniego wykorzystania funduszy, a tym samym do ożywienia gospodarczego w państwach członkowskich, mając na uwadze, że cele państw członkowskich na okres programowania 2021–2027 muszą być o wiele ambitniejsze, jako odpowiedź na gospodarcze i społeczne skutki kryzysu związanego z COVID-19, z myślą o ochronie obywateli, zachowaniu miejsc pracy i stymulowaniu klimatu inwestycyjnego, przy zaangażowaniu wszystkich szczebli sprawowania rządów w opracowywanie i wdrażanie planów odbudowy;
258. wzywa Komisję do zidentyfikowania regionów, w których wskaźniki wykorzystania środków są niskie, i do zapewnienia im pomocy w poprawie tych wskaźników poprzez określenie zasad, które mogą zwiększyć wydajność i skuteczność Funduszu Spójności;
259. podkreśla, że w polityce spójności, w ramach której realizowane są duże projekty infrastrukturalne, występują niekiedy duże opóźnienia między rozpoczęciem programu, jego wdrożeniem i osiągnięciem produktów i rezultatów; uważa za niepokojące, że na postępach mogą ponadto niekorzystanie odbijać się stosunkowo niskie poziomy wdrożenia w obszarze polityki spójności w porównaniu z pozostałą częścią budżetu Unii; wskazuje, że powyższe czynniki oraz fakt, że najnowsze dostępne dane (w okresie wdrażania trwającym do końca 2023 r.) dotyczą końca 2018 r., zostały przedstawione przez Trybunał jako utrudniające na obecnym etapie wydanie opinii na temat osiągnięcia celów; wzywa Komisję do zmniejszenia odstępu czasowego między rozpoczęciem programu, jego realizacją oraz wypracowaniem produktów i rezultatów; zauważa, że należy wzmocnić nadzór nad ukończeniem sieci; wzywa Komisję do stworzenia grupy ekspertów udzielającej państwom członkowskim wsparcia w kierowaniu tak dużymi projektami;
260. jest bardzo zaniepokojony doniesieniami medialnymi o współfinansowanych ze środków EFRR inwestycjach w infrastrukturę na potrzeby kształcenia zawodowego w jednym z państw członkowskich, gdzie przeznaczenie tych budynków zostało zmienione po upływie minimalnego wymaganego okresu trzech lat; ubolewa nad zarzutami oszustwa i osobistego wzbogacenia się w wyniku tej zmiany przeznaczenia; ubolewa, że Komisja nie była w stanie dostarczyć dodatkowych informacji, które rozwiałyby wszelkie pozostałe wątpliwości; z zadowoleniem przyjmuje zamiar podjęcia przez Komisję odpowiednich działań następczych w związku z tymi zarzutami; uważa koncepcję trwałości za ważne zabezpieczenie skutecznego i wydajnego wykorzystania środków unijnych w ramach polityki spójności;
261. uważa, że prawny wymóg minimalnego czasu trwania wynoszący od trzech do pięciu lat jest zbyt krótki, biorąc pod uwagę znaczne zainwestowane kwoty i długowieczność takich projektów; ubolewa, że współprawodawcy nie zdecydowali się na wprowadzenie dłuższych wymogów dotyczących czasu trwania podczas przeglądu [rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów]; zauważa, że w poszczególnych państwach członkowskich istnieją znaczne różnice w krajowych przepisach dotyczących czasu trwania inwestycji infrastrukturalnych i przedwczesnej zmiany przeznaczenia;

262. wyraża zaniepokojenie brakiem kontroli i działań następczych w odniesieniu do finansowania przedsiębiorców; wzywa Komisję do opracowania szczegółowej strategii kontroli finansowania; oraz zwraca się do Komisji o ocenę wyników projektów finansowanych w ramach tego mechanizmu finansowego; zachęca Komisję do opublikowania wyników swojej oceny;
263. odnotowuje inne czynniki istotne przy analizie wyników przeprowadzonej przez Trybunał, które wyjaśniają fakt, że na cele polityki spójności, dotyczące na przykład wskaźników zatrudnienia, rozwoju gospodarczego, klimatu i energii w dużym stopniu wpływa szereg czynników krajowych i zewnętrznych na poziomie europejskim i ogólnosiwiatowym, jak również że w wielu państwach członkowskich finansowanie zapewniane w ramach polityki spójności stanowi zazwyczaj niewielki ułamek środków przeznaczonych na rozwiązanie powyższych kwestii, w związku z czym bez specjalnie dostosowanych polityk i programów krajowych sprzyjających realizacji celów polityki spójności może ono jedynie w bardzo ograniczonym zakresie wpływać na postępy państw członkowskich na drodze do osiągnięcia tych celów;
264. zwraca ponadto uwagę na obserwacje Trybunału dotyczące dodatkowych czynników, takich jak fakt, że aby zrealizować cele wysokiego szczebla w ramach polityki spójności, Unia ma do dyspozycji wiele narzędzi, przy czym EFRR i Fundusz Spójności stanowią tylko dwa z nich, że osiągnięciu tych celów służą również inne fundusze i inicjatywy ustawodawcze i że w związku z tym rozróżnienie, które z narzędzi w jakim stopniu przyczyniło się do postępów na drodze do osiągnięcia wartości docelowych, jest często niemożliwe;
265. ubolewa, że analiza Trybunału oparta na skąpych danych dostępnych na koniec 2018 r. pokazuje, że spośród wszystkich 72 wskaźników tylko w przypadku nieco ponad jednej trzeciej wygląda na to, że zostaną osiągnięte odnośne poziomy docelowe, w przypadku około połowy natomiast poziomy te prawdopodobnie nie zostaną osiągnięte, a w przypadku pozostałych wskaźników Trybunał nie był w stanie wyciągnąć wniosków; ubolewa, że tylko w przypadku 2 z 9 wskaźników związanych z celami ogólnymi, wygląda na to, że zostaną osiągnięte odnośne poziomy docelowe; zauważa jednak, że w odniesieniu do około jednej trzeciej wskaźników, którym wyznaczono cele pośrednie na 2018 r., Trybunał stwierdził, że 70 % z nich zostało osiągniętych lub prawdopodobnie zostanie wkrótce osiągniętych;
266. mimo iż środki z EFRR i Funduszu Spójności mogą być nadal wypłacane do 2023 r., z niepokojem podkreśla, że ogólnie w przypadku 40 % wskaźników produktu wygląda na to, że zostaną osiągnięte odnośne poziomy docelowe, i że w przypadku wskaźników rezultatu i oddziaływania odsetek ten wynosi zaledwie 10 %;
267. przypomina, że strategia „Europa 2020” to unijna strategia wysokiego szczebla przyjęta na lata 2010–2020; wskazuje, że w odniesieniu do okresu 2014–2020 Komisja określiła dziewięć wskaźników służących do pomiaru postępów w realizacji celów wyznaczonych w tej strategii w obszarach zatrudnienia, badań i rozwoju, zmiany klimatu, energii, kształcenia, ubóstwa oraz wykluczenia społecznego; zaznacza, że według Komisji i na podstawie danych za 2018 r. poziomy docelowe w zakresie zatrudnienia i kształcenia zostaną prawdopodobnie osiągnięte, natomiast w przypadku badań i rozwoju, zmiany klimatu oraz ubóstwa i włączenia społecznego postępy są wolniejsze, w związku z czym poziomy docelowe najprawdopodobniej nie zostaną osiągnięte;
268. podkreśla z dużym niepokojem, że spośród 10 wskaźników pochodzących z dokumentu programowego, powiązanych z celem wspierania przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach, tylko jeden – „Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii” – znajduje się na dobrej drodze do osiągnięcia odnośnego poziomu docelowego; domaga się od Komisji, także w świetle celów Zielonego Ładu, aby ulepszenia związane z tym celem stały się absolutnym priorytetem;
269. zaznacza, że w odpowiedzi na wybuch pandemii COVID-19 Unia wprowadziła środki zapewniające państwom członkowskim większą elastyczność w korzystaniu z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (znie­siono na przykład wymóg przeznaczenia określonego odsetka środków z funduszy ESI na kluczowe obszary tematyczne, owa elastyczność zaproponowana we wniosku może jednak mieć niekorzystny wpływ na zdolność UE do osiągnięcia celów ustalonych pierwotnie w programach operacyjnych);
270. przyznaje, że kryzys związany z COVID-19 stanowi nowe i nieoczekiwane wyzwanie, na które Unia i jej państwa członkowskie muszą zdecydowanie zareagować i zapewnić rozwiązania na szczeblu unijnym i krajowym;
271. z zadowoleniem przyjmuje rosnącą elastyczność finansową wydatków na politykę spójności, która umożliwia państwom członkowskim wykorzystanie funduszy do finansowania projektów związanych z kryzysem; podkreśla konieczność wspierania ciągłości i ściślejszej współpracy wszystkich zainteresowanych stron związanych z polityką spójności, głównie MŚP, gmin i regionów, które w nadchodzących miesiącach będą zmagać się z bezrobociem i problemami związanymi z opieką zdrowotną;
272. podkreśla problemy, jakie napotykają pacjenci w Unii w odniesieniu do korzystania z dyrektywy w sprawie transgranicznej opieki zdrowotnej, określone w sprawozdaniu specjalnym Trybunału nr 7/2019, w szczególności w odniesieniu do świadomości potencjalnych pacjentów na temat przysługujących im praw, a także problemów i opóźnień w elektronicznej wymianie między państwami członkowskimi danych dotyczących zdrowia pacjentów oraz dostępu do opieki zdrowotnej dla pacjentów cierpiących na rzadkie choroby;

273. jest zaniepokojony opinią Trybunału, że wiele wskazuje na to, że Unia nie osiągnie celów klimatycznych i energetycznych ustalonych na 2030 r.; zauważa, że jak wynika z informacji Komisji, odnotowano niewielkie postępy w zakresie ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko wynikającego z wykorzystania zasobów naturalnych; podkreśla uwagę Trybunału, że w przypadku połowy państw członkowskich występowało ryzyko, że nie będą one wytwarzać wystarczającej ilości energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, aby osiągnąć cele wyznaczone na 2020 r.; zwraca uwagę, że w przeglądzie horyzontalnym unijnych działań w dziedzinie energii i zmiany klimatu Trybunał poinformował z kolei, że planowana przez państwa członkowskie redukcja emisji gazów cieplarnianych na poziomie 40 % do 2030 r. nie zostanie zrealizowana; wzywa Komisję do ponownej oceny wyników ze względu na wpływ pandemii wirusa Covid-19 i pakietu dotyczącego Zielonego Ładu;
274. jest zaniepokojony faktem, że zaledwie połowa z 16 wskaźników powiązanych z celem „Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych” jest na dobrej drodze do osiągnięcia poziomów docelowych; ubolewa, że jak wynika z najnowszego sprawozdania, zatwierzonego przez Komisję, państwa członkowskie obniżyły większość wartości docelowych ustalonych na 2023 r., w niektórych przypadkach w znacznym stopniu (przykładowo łączna wartość docelowa dla EFRR i Funduszu Spójności w przypadku wskaźnika „Całkowita długość nowych linii kolejowych” została obniżona z 947 km do 579 km (tj. o 39 %), a łączna wartość docelowa dla EFRR i Funduszu Spójności w przypadku wskaźnika „Całkowita długość nowych lub zmodernizowanych linii tramwajowych i linii metra” została obniżona z 680 km do 441 km (tj. o 35 %));
275. przypomina wniosek Parlamentu o utworzenie nowej linii budżetowej przeznaczonej na turystykę, aby wesprzeć ten sektor poważnie dotknięty kryzysem związanym z COVID-19; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Trybunał rozpoczął kontrolę projektów turystycznych współfinansowanych ze środków w wysokości 6,4 mld EUR w latach 2007–2013 i ze środków w wysokości 4 mld EUR do tej pory w ramach EFRR i Funduszu Spójności na lata 2014–2020, która to kontrola przyczyni się do poprawy polityki turystycznej UE;
276. zauważa, że do stycznia 2020 r., tj. przez sześć lat trwania obecnego okresu programowania 2014–2020, wypłacono tylko około 31 % pierwotnie przyznanych środków, co stawia pod znakiem zapytania pełne wdrożenie instrumentu „Łącząc Europę”; wzywa państwa członkowskie do znacznego przyspieszenia inwestycji, a Komisję do zintensyfikowania monitorowania w związku z pilną potrzebą inwestycji w infrastrukturę w celu szybkiego ożywienia gospodarczego po kryzysie związanym z COVID-19;
277. podkreśla ponownie, że wszystkie wskaźniki w tym obszarze polityki są wskaźnikami produktu (zapewniają przede wszystkim informacje na temat stopnia wdrożenia programu w kontekście wybudowanej infrastruktury), a nie osiągniętych wyników projektów; wzywa Komisję do zaplanowania tej polityki w taki sposób, by umożliwić właściwą bieżącą i śródkresową ocenę osiągniętych wyników i szerszego oddziaływania;
278. przypomina, że w ramach kontroli przeprowadzonej w 2019 r. Trybunał wskazał w szczególności na niedostateczne wykorzystanie Funduszu Spójności do finansowania nowych linii kolejowych; podkreśla ogromne znaczenie inwestowania w zrównoważone sieci transportowe i wzywa państwa członkowskie o słabych wynikach do zwiększenia wysiłków w tym zakresie;
279. podkreśla, że w ramach niedawnej kontroli projektów przewodnych z zakresu infrastruktury ⁽⁹⁾ Trybunał stwierdził, że istnieje niewielkie prawdopodobieństwo, że bazowa sieć transportowa UE osiągnie pełną zdolność operacyjną do 2030 r.; ponadto w przeglądzie horyzontalnym Trybunał podkreślił, że skala dofinansowania unijnego jest ograniczona w porównaniu z całkowitymi potrzebami, w związku z czym środki należy przeznaczać przede wszystkim na priorytety, które wnoszą największą unijną wartość dodaną;
280. wzywa Komisję, aby dalej rozwijała mechanizm i narzędzia umożliwiające uświadomienie obywatelom i zainteresowanym stronom istnienia projektów turystycznych i transportowych, które finansuje w ramach EFRR i Funduszu Spójności, oraz informowanie o tych projektach;
281. jest zdania, że – jak Trybunał stwierdził w wyniku kontroli projektów przewodnych z zakresu infrastruktury – prognozy dotyczące ruchu wymagają poprawy i lepszej koordynacji; zwraca uwagę, że prognozy ruchu powinny uwzględniać solidne analizy ekonomiczne oraz analizy kosztów i korzyści, a także powinny być okresowo aktualizowane w celu uwzględnienia ewentualnych opóźnień; podkreśla, że należy unikać niewłaściwego planowania, zwłaszcza w dziedzinie zmiany klimatu, oraz że proces planowania Komisji wymaga poprawy, zwłaszcza jeśli chodzi o wdrażanie wymogów w dziedzinie ochrony środowiska i wykorzystania zasobów;
282. ubolewa, że we wniosku ustawodawczym Komisji dotyczącym funduszy ESI na lata 2021–2027 wyeliminowano wszystkie wymogi dotyczące oceny mające zastosowanie do dużych projektów, w tym wymóg przeprowadzenia analizy kosztów i korzyści; co prawda przekłada się to na zmniejszenie obciążenia administracyjnego w ujęciu ogólnym, jednak nad tą korzyścią przeważa zwiększone ryzyko współfinansowania inwestycji, które nie oferują najlepszego stosunku wartości do ceny; zdecydowanie wzywa Komisję do ponownej oceny swojego wniosku;

⁽⁹⁾ Sprawozdanie specjalne Trybunału nr 10/2020, „Unijna infrastruktura transportowa – należy przyspieszyć wdrażanie wielkich projektów, tak aby terminowo osiągnąć efekty na poziomie całej sieci”.

283. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że europejski akt w sprawie dostępności został ostatecznie przyjęty w 2019 r.; podkreśla jego znaczenie jako pierwszego aktu prawnego w tej dziedzinie w Unii Europejskiej; zwraca się do Komisji o ścisłe monitorowanie postępów państw członkowskich w przyjmowaniu i publikowaniu wszystkich niezbędnych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych w celu zapewnienia zgodności z europejskim aktem w sprawie dostępności do dnia 28 czerwca 2022 r.;
284. stwierdza, że tylko 3 z 9 wskaźników (33 %) z dokumentów programowych, powiązanych z celem szczegółowym EFRR „Wzmacnianie konkurencyjności MŚP”, są na dobrej drodze do osiągnięcia poziomów docelowych, co stanowi niezadowolający wynik; podkreśla, że wszystkie trzy to wskaźniki produktu mierzące liczbę przedsiębiorstw objętych wsparciem z EFRR, natomiast inne wskaźniki, służące między innymi do pomiaru, czy inwestycje prywatne uzupełniają wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw oraz czy w przedsiębiorstwach korzystających ze wsparcia nastąpił wzrost zatrudnienia, mogą nie osiągnąć zakładanych poziomów docelowych; wzywa Komisję do zaplanowania tej polityki w taki sposób, by umożliwić właściwą bieżącą i śródkresową ocenę osiągniętych wyników i szerszego oddziaływania, w tym ocenę wpływu polityki zwalczania długotrwałego bezrobocia;
285. zwraca uwagę, że finansowanie z EFRR było wykorzystywane razem z krajowymi źródłami wsparcia MŚP i stanowiło uzupełnienie istniejących już działań krajowych lub służyło do wyeliminowania luk w systemie wsparcia. Wykazano jednak, że wsparcie⁽¹⁰⁾ z EFRR i z EFS nie doprowadziło do istotnej synergii, pomimo dużego nacisku na ochronę miejsc pracy;
286. uwzględnia fakt, że w kontekście kontroli na potrzeby poświadczenia wiarygodności za 2019 r. Trybunał ustalił, że ukończono tylko 11 ze 121 projektów współfinansowanych z EFRR i Funduszu Spójności prowadzonych przez 12 państw członkowskich; zauważa, że w przypadku 7 z nich cele osiągnięto w pełni, w ramach 2 cele osiągnięto częściowo, a w dwóch pozostałych cele nie zostały osiągnięte;
287. z niepokojem zauważa brak jasnych informacji na temat beneficjentów końcowych funduszy spójności i wzywa Komisję do dopilnowania, by gromadzono wszystkie niezbędne informacje na temat ich finansowania, nie tylko na temat pośredników finansowych, ale przede wszystkim na temat beneficjentów końcowych;
288. podkreśla ogromny potencjał publicznych rejestrów końcowych beneficjentów rzeczywistych, wprowadzonych wraz z piątą dyrektywą w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy w walce z korupcją, niewłaściwym wykorzystaniem funduszy UE i konfliktem interesów; wzywa Komisję do zagwarantowania, że dane dotyczące rzeczywistych beneficjentów spółek zostaną utworzone i udostępnione opinii publicznej;
289. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w ramach stosowanych przez Komisję środków zapobiegawczych DG EMPL nadal wykorzystuje rygorystyczną politykę przerywania i zawieszania płatności w celu ochrony interesów finansowych Unii; w tym kontekście zauważa, że w odniesieniu do EFS / Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i FEAD w 2019 r. przyjęto 12 decyzji o przerwaniu płatności i jedną decyzję o zawieszeniu, a ponadto do zainteresowanych państw członkowskich wysłano 16 pisemnych ostrzeżeń i pięć pism zawiadamiających o możliwości zawieszenia płatności;
290. jest głęboko zaniepokojony dyskryminacyjnymi działaniami podejmowanymi od 2019 r. przez różne polskie samorządy, które przyjęły tzw. uchwały w sprawie stref wolnych od LGBT lub Samorządową Kartę Praw Rodzin, co dyskryminuje w szczególności rodziny niepełne i rodziny LGBT; zauważa, że organy te otrzymują fundusze ESI i mają wpływ na zarządzanie nimi; podkreśla fakt, że zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1303/2013 wykorzystanie funduszy UE musi być zgodne z zasadą niedyskryminacji; uważa, że istnieje poważne ryzyko naruszenia tych przepisów we wspomnianych gminach i regionach; wzywa Komisję do dopilnowania, by fundusze spójności były wydatkowane zgodnie z prawami podstawowymi zapisanymi w traktatach i Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, a także z rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów dotyczących funduszy ESI; wzywa Komisję do przeprowadzenia dochodzenia w sprawie przestrzegania przepisów dotyczących funduszy ESI w tych regionach, zwłaszcza przepisów o niedyskryminacji, do poinformowania organu udzielającego absolutorium o wynikach tego dochodzenia oraz do wykorzystania wszystkich dostępnych narzędzi, w tym korekt finansowych, jeżeli zgromadzi niezbita dowody na niewłaściwe wykorzystanie funduszy z tych powodów;

Wyniki: Europejski Fundusz Społeczny (EFS) i Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (YEI)

291. przyjmuje do wiadomości wnioski Komisji, że jeśli chodzi o wyniki budżetu Unii, większość programów zmierza w kierunku celów określonych na początku okresu programowania, a pomimo opóźnień w uruchamianiu programów spójności na lata 2014–2020 postępy obecnie nabierają tempa; zauważa jednak, że Komisja jest w stanie określić ostateczne wnioski dotyczące wyników dopiero na podstawie szczegółowych ocen po zamknięciu obecnych programów;

⁽¹⁰⁾ Komisja Europejska, Ocena ex post dotycząca lat 2007–2014, „Support to SMEs – Increasing Research and Innovation in SMEs and SME Development” [Wsparcie na rzecz MŚP – wzrost znaczenia badań naukowych i innowacji w MŚP i rozwoju MŚP], luty 2016 r.

292. podkreśla kluczowe znaczenie EFS oraz zasadniczą rolę Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych we wspieraniu wysokiego poziomu zatrudnienia, tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości, edukacji i szkolenia oraz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym; podkreśla, że konieczne jest zapewnienie EFS i Inicjatywie na rzecz zatrudnienia ludzi młodych stałego wsparcia finansowego i politycznego ze strony Unii oraz instytucji krajowych i regionalnych, aby osiągnęły cele w nadchodzących latach; zwraca uwagę, że w przypadku EFS, który stanowi 94,7 % budżetu DG EMPL na 2019 r., główne nieodłączne ryzyko związane jest ze złożonością finansowanych operacji i działań, typologią i różnorodnością odbiorców oraz wysoką liczbą rocznych interwencji;
293. zauważa, że Trybunał nie wybrał EFS i FEAD, które zostaną objęte jego pierwszym sprawozdaniem rocznym na temat wykonania budżetu Unii na koniec 2019 r.;
294. z zadowoleniem przyjmuje ustalenia zawarte w ocenie Komisji (luty 2021 r.) dotyczącej wsparcia z EFS w latach 2014–2018 na rzecz zatrudnienia i mobilności zawodowej, włączenia społecznego oraz kształcenia i szkolenia; z zadowoleniem zauważa, że w latach 2014–2018 w działaniach EFS wzięło udział około 23 mln osób, a 52 % uczestników stanowiły kobiety; zauważa ponadto, że spośród osób uczestniczących w działaniach prawie 3,2 mln osób znalazło już zatrudnienie, a 3,9 mln osób pomyślnie zdobyło kwalifikacje;
295. zauważa, że do 2018 r. wydano 10,4 mld EUR łącznie w ramach EFS i YEI, że 3,8 mln osób poniżej 30. roku życia uczestniczyło w projektach wspierających zatrudnienie młodzieży, a 1,4 mln osób podjęło zatrudnienie bezpośrednio po udziale w projekcie;
296. zauważa ponadto, że do końca 2018 r. zainwestowano 33,8 mld EUR z EFS na rzecz włączenia społecznego i prawie 6,2 mln osób wzięło udział w działaniach na rzecz włączenia społecznego oraz że spośród nich prawie 700 tys. osób znalazło zatrudnienie, a prawie 400 tys. uzyskało kwalifikacje;
297. wyraża zadowolenie, że wprowadzenie uproszczonych form kosztów w ramach EFS zmniejszyło obciążenie administracyjne i ułatwiło realizację zarówno dla organów zarządzających programem, jak i jego beneficjentów;
298. uważa, że w ramach programu prac EaSI na 2019 r. sfinansowano 44 projekty w ramach pięciu zaproszeń do składania wniosków o wartości 29,3 mln EUR; odnotowuje fakt, że w październiku 2019 r. DG EMPL podpisała pierwszą subskrypcję udziałów w Instrumencie Finansowym EaSI, stanowiącym fundusz pożyczkowy o wartości 200 mln EUR, który ma na celu wspieranie udzielania pożyczek mikroprzedsiębiorstwom i przedsiębiorstwom społecznym;
299. podkreśla potrzebę dalszego zwiększania zasobów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), aby umożliwić integrację na rynku pracy i dostosowane szkolenia, ponieważ kryzys związany z COVID-19 w nieproporcjonalny sposób wpłynął na zatrudnienie kobiet, w szczególności kobiet pracujących w gospodarce nieformalnej i w niepewnych warunkach pracy, a także w niektórych sektorach silnie dotkniętych kryzysem i mocno sfeminizowanych.
300. zauważa, że zagrożenie ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w Unii nadal dotyczy średnio więcej niż jednej na pięć osób i jednego na czworo dzieci; przypomina o zobowiązaniu Unii do zapewnienia wsparcia osobom najbardziej potrzebującym za pośrednictwem FEAD i złagodzenia najgorszych form ubóstwa w Unii, takich jak niedobór żywności, bezdomność i ubóstwo dzieci; zauważa, że z pomocy FEAD korzysta rocznie około 13 mln osób, w tym około 4 mln dzieci poniżej 15 roku życia;

Zalecenia

301. wzywa Komisję, aby:

- podjęła działania w związku z zarzutem domniemanego oszustwa dotyczącego zmiany przeznaczenia ośrodków szkolenia zawodowego; przeanalizowała, czy w innych państwach członkowskich występują podobne problemy związane z przeznaczaniem na inny cel projektów infrastrukturalnych współfinansowanych przez Unię;
- bezzwłocznie poinformowała organ udzielający absolutorium o swoich ustaleniach i ewentualnych dalszych działaniach wynikających z tej analizy;
- przeprowadziła dokładną analizę różnych przepisów krajowych dotyczących trwałości inwestycji infrastrukturalnych i przedwczesnego ponownego wykorzystania oraz podzieliła się tą analizą z organem udzielającym absolutorium;
- zachęcała państwa członkowskie do tworzenia przepisów krajowych dotyczących odpowiednich okresów trwałości wykraczających poza minimalne wymogi, które obowiązują już w wielu państwach członkowskich;
- zagwarantowała trwałość inwestycji przez dłuższy czas;

Zasoby naturalne

302. zwraca uwagę, że płatności na dział „Zasoby naturalne” wyniosły 59,5 mld EUR i dokonano ich za pomocą następujących programów i polityk:
- płatności bezpośrednich w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) – do 69,5 %, tj. 41,4 mld EUR;
  - wydatków związanych z rynkiem w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) – do 4,0 %, tj. 2,4 mld EUR;
  - Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) – do 23,9 %, tj. 14,2 mld EUR;
  - Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) – do 1,4 %, tj. 0,8 mld EUR;
  - innych programów – do 1,2 %, tj. 0,7 mld EUR;
303. uwzględnia, że istnieją dwa główne zestawy wskaźników, których celem jest monitorowanie wyników WPR; oba opierają się na sprawozdawczości państw członkowskich oraz danych zgromadzonych przez Eurostat;
- wspólne ramy monitorowania i oceny (CMEF) obejmują 210 wskaźników: 45 wskaźników kontekstu, 84 wskaźniki produktu, 41 wskaźników rezultatu, 24 wskaźniki docelowe i 16 wskaźników oddziaływania;
  - dokumenty programowe w ramach WPR zawierają 63 wskaźniki, w większości pochodzące z CMEF: 6 spośród tych wskaźników ma na celu pomiar oddziaływania w odniesieniu do trzech celów ogólnych; pozostałe to wskaźniki produktu/wkładu, rezultatu oraz oddziaływania związane z celami szczegółowymi;
304. z zadowoleniem przyjmuje ustalenie Trybunału, że w płatnościach bezpośrednich EFRG, stanowiących 70 % wydatków w ramach zasobów naturalnych, nadal nie występuje istotny poziom błędów, a szacowany poziom błędów dla wszystkich rozdziałów jest poniżej progu istotności, co świadczy o skuteczności planów działań naprawczych wdrożonych przez państwa członkowskie w poprzednich latach;
305. zauważa, że w przypadku obu funduszy WPR stały spadek poziomu błędów wynika z zastosowanych skutecznych systemów zarządzania i kontroli, w szczególności Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli (IACS);
306. wyraża zadowolenie, że poziom wydatków na płatności bezpośrednie, w porównaniu z pułapami netto określonymi w rozporządzeniu (UE) nr 1307/2013, wynosi od 2017 r. 99 %; zauważa, że w przypadku EFRROW wykonanie budżetu osiągnęło zadowalający poziom średnio 50 % całkowitej puli środków na koniec 2019 r.; apeluje do Komisji o opublikowanie informacji o wydatkach na płatności bezpośrednie i poziomie wykorzystania Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w poszczególnych państwach członkowskich;
307. podkreśla, że niewłaściwe przydzielanie funduszy WPR, w szczególności płatności bezpośrednich, prowadzi do niepożądanych efektów dystrybucyjnych, takich jak koncentracja dotacji w rękach nielicznych, kapitalizacja cen gruntów rolnych i pogoń za rentą „zielonych inwestorów”, którzy postrzegają płatności bezpośrednie jako atrakcyjne dywidendy od gruntów rolnych, co podnosi cenę gruntów ze szkodą dla rolników prowadzących działalność na małą i średnią skalę; ubolewa, że obecne przepisy WPR dopuszczają taki co prawda zgodny z prawem, ale niepożądany podział funduszy, i podkreśla pilną potrzebę ustanowienia skutecznych i egzekwowalnych pułapów dla osób fizycznych w celu ograniczenia tych niepożądanych skutków dla WPR na lata 2021–2027; wzywa Komisję i państwa członkowskie do poparcia odpowiednich propozycji Parlamentu;
308. podkreśla potrzebę eliminowania nadmiernych obciążeń administracyjnych, w szczególności w kontekście kolejnych WRF, które utrudniają realizację inwestycji w ramach WPR, oraz konieczność jak największego uproszczenia zobowiązań wynikających z nowej zielonej struktury;
309. podkreśla, że obecny system kontroli i audytu WPR bardzo skutecznie zapewnia ochronę interesów finansowych Unii, stabilność regulacyjną oraz równe traktowanie rolników i innych beneficjentów; podkreśla, że właściwa realizacja interwencji WPR jest ściśle związana z wywiązywaniem się przez beneficjentów ze zobowiązań określonych na szczeblu Unii;
310. wyraża zaniepokojenie, że proponowana w ramach nowego modelu realizacji zwiększona elastyczność państw członkowskich w zakresie opracowywania krajowych systemów i przepisów dotyczących kontroli może doprowadzić do rozbieżności w praktykach krajowych oraz pogłębić niewłaściwe wykorzystywanie funduszy unijnych i związane z nimi nadużycia; w związku z tym apeluje do Komisji, by zapobiegła „renacjonalizacji” WPR; jest również głęboko zaniepokojony faktem, że ten nowy model realizacji nie przyczynia się ani do uproszczenia WPR, ani do jej skuteczności, i może zagrozić równemu traktowaniu rolników i państw członkowskich; uważa ponadto, że taki system mógłby doprowadzić do powstania dodatkowych zawłości i większej redukcji płatności w związku z nieodpowiednim planowaniem budżetowym i dodatkowymi obciążeniami administracyjnymi, tym samym narażając wiarygodność finansową WPR; uważa zatem, że należy wprowadzić odpowiednie gwarancje, aby zapewnić stabilność modelu realizacji WPR pod względem zarządzania finansowego;

311. wyraża jednocześnie zaniepokojenie, że nowe wymogi prowadzenia zrównoważonej gospodarki rolnej, zwłaszcza w zakresie celów klimatycznych i środowiskowych do roku 2030, przy jednoczesnym zmniejszeniu całkowitego budżetu WPR na lata 2021–2027, mogą utrudnić realizację budżetu w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich zwłaszcza w pierwszym okresie jego wdrażania oraz niosą ryzyko spadku rentowności szczególnie małych gospodarstw rolnych; podkreśla, że wprowadzaniu nowych wymogów WPR musi towarzyszyć adekwatne finansowanie na poziomie Unii;
312. zwraca uwagę, że minionym roku sektor rolnictwa doznał szczególnego uszczerbku w związku z wybuchem pandemii COVID-19, zwiększając ryzyko niestabilności dochodu podstawowego rolników; uważa zatem, że w nadchodzących latach, w ramach nowego modelu realizacji WPR, należy położyć szczególny nacisk na zapewnienie regularności wypłat dla beneficjentów końcowych WPR;
313. ostrzega przed ryzykiem, że europejscy podatnicy będą źle postrzegać wydatki publiczne na WPR, jeśli produkty przywożone z państw trzecich nie będą musiały spełniać tych samych norm środowiskowych i norm bezpieczeństwa żywności, które obowiązują w Unii; zwraca się do Komisji o przeprowadzenie przeglądu funkcjonowania klauzul ochronnych w umowach handlowych, aby ułatwić i rozszerzyć ich stosowanie poza konkretne sytuacje rynkowe;
314. wzywa Komisję do dalszego ścisłego monitorowania istniejących i przyszłych umów handlowych z państwami trzecimi w zakresie norm bezpieczeństwa żywności, norm środowiskowych i norm dotyczących dobrostanu zwierząt; wzywa Komisję, aby zadbała o to, by we wszystkich umowach handlowych znalazł się wyraźny rozdział poświęcony zrównoważonemu rozwojowi oraz by partnerzy handlowi w pełni przestrzegali wymogów w nim zawartych; zauważa potrzebę zapewnienia równych warunków działania również pod względem norm środowiskowych i norm dotyczących dobrostanu zwierząt oraz wzywa Komisję do dalszego rozwijania prawodawstwa dotyczącego należytej staranności w łańcuchu dostaw, aby zagwarantować, że normy dotyczące rolnictwa Unii nie będą podważane ani naruszane.
315. ponownie wyraża głębokie zaniepokojenie, że w rocznym sprawozdaniu z działalności DG ds. Działań w dziedzinie Klimatu za 2019 r. powtórzono zastrzeżenie dotyczące reputacji oraz podstaw prawnych, finansowych i instytucjonalnych związane z istotnymi zagrożeniami dla bezpieczeństwa stwierdzonymi w obsłudze technicznej i funkcjonowaniu rejestru Unii w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS), zgłaszane w rocznych sprawozdaniach z działalności od 2010 r. i potwierdzone w ostatniej ocenie ryzyka; wyraża ubolewanie z powodu utrzymywania się tego zastrzeżenia przez nienormalnie długi okres; wzywa Komisję do szybkiego rozwiązania tej sytuacji;
316. podkreśla, że DG ds. Działań w dziedzinie Klimatu i DG ds. Budżetu monitorują cel dotyczący uwzględniania kwestii klimatu w WRF na poziomie 20 % oraz że DG ds. Działań w dziedzinie Klimatu wspiera inne dyrekcje generalne we włączaniu kwestii klimatu do ich działań; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że 20,9 % budżetu Unii na 2019 r. zostało wydane na działania związane z klimatem, ale ubolewa, że szacuje się, iż w obecnym okresie wieloletnich ram finansowych tendencja ta wyniesie jedynie 19,7 %;
317. zauważa, że w 2019 r. DG ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności dysponowała budżetem w wysokości 502,85 mln EUR i zatrudniała 772 pracowników; zwraca uwagę, że wskaźniki wykonania środków na zobowiązania i środków na płatności wyniosły odpowiednio 95,85 % i 94,63 %;

Ustalenia Trybunału

318. przypomina, że 98 % wydatków w dziale „zasoby naturalne” przypada na wspólną politykę rolną (WPR); odnotowuje, że w przypadku „zasobów naturalnych” poziom błędu kształtuje się poniżej progu istotności, biorąc pod uwagę szacowany przez Trybunał poziom błędu (1,9 %); zauważa, że płatności bezpośrednie, stanowiące 70 % wydatków na „zasoby naturalne”, były znacznie poniżej progu istotności;
319. odnotowuje pozytywne zmiany w obszarze polityki „zasoby naturalne”, w którym utrzymuje się tendencja spadkowa, a ogólny poziom błędu ustalony przez Trybunał uległ dalszemu obniżeniu do szacowanego poziomu 1,9 %, czyli poniżej progu istotności; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że poziom błędu ustalony przez Trybunał jest bardzo zbliżony do ogólnego poziomu błędu dla WPR podanego w rocznym sprawozdaniu z działalności DG AGRI za 2019 r.;
320. zauważa, że na 251 transakcji zbadanych przez Trybunał błędy wystąpiły w 44 (18 %), a w 207 (82 %) błędów nie stwierdzono; zauważa, że podobnie jak w poprzednich latach 70 % błędów dotyczyło „niekwalifikującego się beneficjenta / niekwalifikowalnego projektu/działania/wydatku”;
321. zauważa, że spośród 136 skontrolowanych transakcji w ramach rozwoju obszarów wiejskich w 114 nie wystąpiły błędy, w pięciu przypadkach wykryto błędy o wpływie przekraczającym 20 %, w 15 kolejnych transakcjach wystąpiły błędy nieprzekraczające poziomu 20 % skontrolowanej kwoty, a w dwóch płatnościach wykryto niezgodności, które nie miały wpływu finansowego;

322. zauważa, że w odniesieniu do 68 płatności na rzecz projektów inwestycyjnych, dotyczących np. modernizacji gospodarstw, wsparcia podstawowych usług i odnowy wsi na obszarach wiejskich, inwestycji w zakresie gospodarki leśnej i wsparcia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, stwierdzono dziewięć błędów, w tym dwa przypadki niespełnienia warunków kwalifikowalności przez beneficjentów lub projekty;
323. zwraca uwagę, że wśród 68 płatności w ramach programów rozwoju obszarów wiejskich dokonanych na podstawie powierzchni gruntów rolnych lub liczby zwierząt zadeklarowanych przez rolników lub w związku ze spełnieniem wymogów dotyczących przestrzegania kryteriów środowiskowych lub związanych z klimatem w ośmiu transakcjach wystąpiły niewielkie błędy na poziomie nieprzekraczającym 5 % skontrolowanej kwoty, w jednym przypadku stwierdzono błąd na poziomie między 5–20 % skontrolowanej kwoty, a w dwóch innych przypadkach beneficjenci nie spełnili warunków kwalifikowalności związanych ze środowiskiem lub klimatem, co w obu tych przypadkach przełożyło się na błędy na poziomie przekraczającym 20 % skontrolowanej kwoty;
324. zauważa, że wydatki obciążone wysokim ryzykiem dotyczyły głównie płatności dokonywanych na zasadzie zwrotu kosztów, np. w obszarze spójności i rozwoju obszarów wiejskich, gdzie wydatkami Unii zarządzają państwa członkowskie; rozumie, że wydatki obciążone wysokim ryzykiem podlegają często złożonym zasadom i kryteriom kwalifikowalności;
325. zauważa z głębokim niepokojem, że w odniesieniu do 14 transakcji dotyczących środków rynkowych wykryto pięć przypadków (36 %), w których agencje płatnicze dokonały zwrotu kosztów niekwalifikowalnych, w tym trzy przypadki nieprzestrzegania zasad kwalifikowalności, które przełożyły się na błędy na poziomie przekraczającym 20 % skontrolowanej kwoty;
326. z ogromnym niepokojem zwraca uwagę, że w odniesieniu do sześciu skontrolowanych transakcji dotyczących rybołówstwa, środowiska naturalnego i działań w dziedzinie klimatu w przypadku dwóch projektów (33 %) niektóre zwrócone koszty były niekwalifikowalne;
327. uważa, że przejrzystość jest podstawowym elementem utrzymania lub zdobycia zaufania obywateli/podatników, a także reputacji WPR; odnotowuje niepokojące wnioski Trybunału, Rzecznika Praw Obywatelskich oraz liczne apele o poprawę ze strony organu udzielającego absolutorium w sprawie korupcji i braku przejrzystości; odnotowuje ograniczone postępy Komisji; podkreśla, że narzędzie eksploracji danych Arachne w pewnym stopniu, lecz nie całkowicie, przyczynia się do rozwiązania tych problemów i powinno być dalej rozwijane poprzez dodanie innych narzędzi cyfrowych, aby pomóc Komisji w przeprowadzaniu skutecznych kontroli; popiera zalecenie Trybunału dotyczące dzielenia się najlepszymi praktykami w zakresie stosowania Arachne w celu dalszego zachęcania agencji płatniczych do korzystania z tego narzędzia; wyraża głębokie ubolewanie, że system Arachne nie jest wykorzystywany przez wszystkie państwa i ma nadzieję, że zostaną podjęte inicjatywy w tym kierunku; podkreśla, że Komisja powinna wykorzystać system Arachne jako wspólną bazę danych i zdecydowanie promować jego wykorzystanie przez wszystkie państwa członkowskie;
328. z zadowoleniem przyjmuje stwierdzenie Trybunału zawarte w sprawozdaniu specjalnym nr 18/2019 ⁽¹⁾, że sprawozdawczość w zakresie danych Unii dotyczących emisji gazów cieplarnianych jest zgodna z wymogami międzynarodowymi oraz że wykazy emisji polepszyły się na przestrzeni czasu; podkreśla, że potrzebny jest lepszy wgląd w takie sektory, jak rolnictwo i leśnictwo; wzywa Komisję do uwzględnienia zaproponowanych dalszych usprawnień w sprawozdawczości dotyczącej sposobu, w jaki Unia i krajowe strategie polityczne w zakresie łagodzenia zmiany klimatu przyczyniają się do osiągnięcia celów w zakresie redukcji emisji;
329. zauważa, że DG ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności podała w rocznym sprawozdaniu z działalności za 2019 r. średni poziom błędu rezydualnego wynoszący 0,4 %, który jest znacznie poniżej progu istotności wynoszącego 2 %;
330. odnotowuje, że odsetek płatności związanych z zarządzaniem dotacjami dokonanych w terminie przez DG ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności wzrósł do 92 % w 2019 r. (83 % w 2018 r.), chociaż pozostaje poniżej celu 95 %;
331. zwraca uwagę na wyzwania, jakie ponownie określono w rocznym sprawozdaniu z działalności DG ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności w związku z wdrażaniem wspólnych ram finansowych w obszarze łańcucha żywnościowego; zauważa, że brak rezerwy kryzysowej oznacza, że w sytuacjach kryzysowych konieczne jest ponowne przydzielenie środków z innych ważnych działań, podczas gdy nie istnieje ustalona metoda wyceny zwierząt, roślin i produktów, które muszą zostać poddane ubojowi lub zniszczone w ramach środków zapobiegania chorobom;

Prawidłowość wydatków w ramach WPR

332. odnotowuje opinię Trybunału, że rozszerzenie w 2015 r. roli jednostek certyfikujących o wydawanie opinii na temat prawidłowości wydatków było pozytywną zmianą, a także uznanie przez Trybunał, że zidentyfikował on pewne obszary, w których istnieje możliwość dalszej poprawy, podobne do tych wskazanych przez Komisję; wzywa Komisję do podjęcia niezbędnych środków w celu przewyższenia ograniczeń wiarygodności wyników prac jednostek ze względu na uchybienia wykryte przez Komisję i Trybunał w metodyce niektórych jednostek w zakresie doboru próby i kontroli;

⁽¹⁾ Sprawozdanie specjalne Trybunału nr 18/2019 pt. „Emisje gazów cieplarnianych – choć sprawozdawczość jest odpowiednia, niezbędne są bardziej precyzyjne informacje na temat przyszłych redukcji emisji”, Dz.U. C 400 z 26.11.2019, s. 16.

333. wyraża ubolewanie, że Trybunał nie może włączyć do swoich prac analizy przyczyn tych utrzymujących się uchybień, które stwierdził w państwach członkowskich; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja odwiedziła wszystkie jednostki certyfikujące, aby dokonać przeglądu ich prac w zakresie legalności i nieprawidłowości oraz pomóc im w usprawnieniu prac do końca 2019 r., ale ubolewa, że Komisja nie mogła przedstawić ani rzeczowych informacji na temat przyczyn, ani żadnych różnic występujących w poszczególnych państwach członkowskich między jednostkami certyfikującymi; wyraża ubolewanie, że brak informacji na temat przyczyn tych utrzymujących się słabości systemowych w niektórych jednostkach certyfikujących utrudnia skuteczne rozwiązanie tych problemów; wzywa Komisję do przeanalizowania głównych źródeł niewykrytych błędów i do opracowania niezbędnych środków razem z instytucjami audytowymi w celu poprawy wiarygodności zgłaszanych poziomów błędu rezydualnego, zwłaszcza w świetle nowego modelu realizacji WPR, w którym jednostki certyfikujące będą odgrywać bardziej znaczącą rolę; wzywa Komisję do skupienia się w większym stopniu na wiarygodności osiągniętych wyników;
334. zwraca uwagę, że DG AGRI szacowała, że kwota obciążona ryzykiem w momencie dokonywania płatności kształtowała się na poziomie około 1,9 % ogółu wydatków WPR w 2019 r., przy czym poziom ten wyniósł około 1,6 % w przypadku płatności bezpośrednich, 2,7 % w przypadku rozwoju obszarów wiejskich oraz 2,8 % w przypadku środków rynkowych;
335. zauważa, że w 2019 r. DG ds. Środowiska dysponowała budżetem w wysokości 505,58 mln EUR i zatrudniała 476 pracowników; zwraca uwagę, że wskaźniki wykonania środków na zobowiązania i środków na płatności wyniosły na koniec roku ponad 99 %;
336. z zadowoleniem przyjmuje zmniejszony odsetek płatności dokonanych przez DG ds. Środowiska po przewidzianym prawem terminie w 2019 r. (3,23 % w porównaniu z 8,20 % w 2018 r.);
337. zauważa, że DG ds. Środowiska podała w rocznym sprawozdaniu z działalności za rok 2019 średni poziom błędu rezydualnego wynoszący 0,80 %, nieprzekraczający progu istotności wynoszącego 2 %;
338. zauważa, że w 2019 r. DG ds. Działań w dziedzinie Klimatu zarządziła środkami w wysokości 140,3 mln EUR w ramach tytułu „Działania w dziedzinie klimatu” w budżecie Unii i zatrudniała 225 pracowników; zwraca uwagę, że wskaźniki wykonania środków na zobowiązania i środków na płatności wyniosły odpowiednio 99,98 % i 96,41 %;
339. odnotowuje, że 1,59 % wszystkich płatności DG ds. Działań w dziedzinie Klimatu w 2019 r. dokonano po przewidzianym prawem terminie;

Polityka i procedury zwalczania nadużyć finansowych w ramach WPR

340. podkreśla, że nadużycie finansowe oznacza działanie lub zaniechanie mające na celu wprowadzenie w błąd i skutkujące nienależnymi płatnościami;
341. odnotowuje metodykę Trybunału mającą na celu sprawdzenie, czy kontrolowane transakcje są wolne od istotnych nieprawidłowości, wynikających z nadużyć lub niezamierzonych błędów, przypomina, że co roku Trybunał wykrywa przypadki domniemanych nadużyć w wydatkach w ramach WPR, przy czym ryzyko, że nadużycie będzie miało istotny wpływ, jest większe w przypadku płatności wspierających rynek, inwestycji na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i innych płatności, które na ogół podlegają współfinansowaniu na podstawie zwrotu kosztów;
342. przypomina, że ponieważ WPR jest objęta zarządzaniem dzielonym, za eliminowanie nadużyć odpowiadają wspólnie Komisja i państwa członkowskie; ze strony Komisji odnotowuje, że DG AGRI zapewnia szkolenia i wskazówki dotyczące ryzyka nadużyć finansowych dla organów zarządzania i kontroli państw członkowskich, podczas gdy OLAF prowadzi dochodzenia w sprawach domniemanych nadużyć finansowych we współpracy z krajowymi organami dochodzeniowymi;
343. odnotowuje, że DG AGRI przyjęła zaktualizowaną strategię zwalczania nadużyć finansowych 20 października 2020 r.;

Sprawiedliwy przydział pomocy w ramach WPR

344. jest zdania, że w czasie kryzysu związanego ze zmiennością dochodów większe gospodarstwa niekoniecznie potrzebują wsparcia stabilizującego dochody na równi z małymi gospodarstwami, gdyż mogą one korzystać z oszczędności skali, potencjalnie zwiększających ich odporność; uważa, że Komisja powinna dopilnować, by fundusze WPR były rozdzielane w sposób ważony, tak aby płatności na hektar były przydzielane w skali malejącej w stosunku do wielkości gospodarstwa⁽¹²⁾;

⁽¹²⁾ Pkt 258 rezolucji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2018, sekcja III – Komisja i agencje wykonawcze.

345. wzywa Komisję do dopilnowania, by pomoc z WPR była sprawiedliwie przydzielana aktywnym zawodowo rolnikom i nie prowadziła do zawierania umów w sprawie ziemi, które będą korzystne dla wybranej grupy osób mających koneksje polityczne, nazywanych często oligarchami; wzywa Komisję do zebrania informacji na temat naruszeń, obchodzenia przepisów i niezamierzonych skutków obecnych zasad przyznawania środków w ramach WPR; zwraca uwagę, jak ważny jest przejrzysty i silny system zarządzania, a także wzywa Komisję do zwielokrotnienia wysiłków na rzecz zapobiegania nadużyciom finansowym i ich wykrywania ⁽¹³⁾;

Konflikt interesów, zawłaszczanie ziemi i koncentracja gruntów

346. z zaniepokojeniem odnotowuje dane Komisji dotyczące podziału płatności bezpośrednich według kategorii płatności w 2019 r., z których wynika, że największa część puli płatności bezpośrednich (58 %) trafia do 15% wszystkich beneficjentów, podczas gdy na większość beneficjentów (75 %) przypada jeszcze mniejsza część płatności bezpośrednich (15%) niż na zaledwie 0,5 % wszystkich beneficjentów, którzy otrzymują ponad 100 000 EUR, czyli 16,3 % wszystkich płatności bezpośrednich;

347. wyraża głębokie zaniepokojenie, że dotacje w ramach WPR zachęcają gospodarstwa rolne, inwestorów, fundusze hedgingowe, fundacje i bardzo bogate osoby do gromadzenia gruntów, co prowadzi do dalszego wzrostu koncentracji własności ziemskiej; z wielkim zaniepokojeniem zauważa, że powoduje to wzrost cen gruntów rolnych, co coraz bardziej utrudnia małym i średnim rolnikom nabywanie ziemi; stanowczo powtarza, że dopłaty rolne nie mają być bezpiecznym zwrotem z inwestycji ekologicznych;

348. ponawia swój apel o wprowadzenie maksymalnych kwot płatności, jakie jedna osoba fizyczna może otrzymać z pierwszego i drugiego filaru WPR; jest zdania, że maksymalne kwoty określone dla osób fizycznych są znacznie trudniejsze do obejścia niż pułapy dla osób prawnych; przypomina, że beneficjenci mogą sztucznie dzielić swoje przedsiębiorstwa lub tworzyć dodatkowe przedsiębiorstwa, z których wszystkie mogą otrzymać maksymalną kwotę finansowania, i tym samym obchodzić limit określony dla osoby prawnej; z zadowoleniem przyjmuje intencje zawarte w propozycji, by wszystkie przedsiębiorstwa należące do tej samej grupy uwzględniać jako jednego beneficjenta, ale jest zdania, że jest to niewystarczające: nieprzejrzyste i bardzo złożone struktury przedsiębiorstw, często obejmujące podmioty w kilku państwach członkowskich lub krajach trzecich, sprawiają, że bardzo trudno jest zapewnić, by wszystkie przedsiębiorstwa należące do tej samej grupy były identyfikowane jako takie i faktycznie traktowane jako jeden beneficjent;

349. ponownie wyraża zaniepokojenie faktem, że dotacje w ramach WPR nadal zachęcają do zawłaszczania gruntów przez struktury przestępcze i oligarchiczne; ponawia pilny apel do Komisji o ustanowienie mechanizmu składania skarg, dzięki któremu rolnicy i MŚP, którzy mają do czynienia z zawłaszczaniem ziemi, poważnymi uchybieniami ze strony władz krajowych, nieprawidłowym lub stronniczym traktowaniem w przetargach lub przy podziale dotacji, naciskami lub zastraszaniem ze strony struktur przestępczych, przestępczości zorganizowanej lub struktur oligarchicznych, a także osoby zmuszane do pracy lub pracy niewolniczej bądź doświadczające innych poważnych naruszeń praw podstawowych mogliby składać skargi bezpośrednio do Komisji; wyraża zadowolenie, że taki mechanizm składania skarg został zaproponowany w nowym rozporządzeniu w sprawie WPR;

350. zauważa, że podczas audytów DG AGRI w 2017 i 2019 r. wykryto uchybienia w funkcjonowaniu systemu identyfikacji działek rolnych, aplikacji pomocy geoprzestrzennej, jakości kontroli na miejscu, a także nadmierne opóźnienia w przetwarzaniu płatności, w szczególności w przypadku pokrywających się wniosków; przyjmuje z zadowoleniem fakt, że Komisja przerwała płatności, a agencję płatniczą postawiła w stan zawieszenia; zauważa, że niedociągnięcia w systemach zarządzania i kontroli agencji płatniczej są przedmiotem planu działania, o który zwróciła się DG AGRI, i zostały wzmocnione w 2019 r.; zauważa, że zagrożona kwota wynosi 3,271 mln EUR w przypadku płatności bezpośrednich i 21,596 mln EUR w przypadku rozwoju obszarów wiejskich, oraz że trwa procedura kontroli zgodności rozliczeń;

351. jest głęboko zaniepokojony opublikowanym niedawno przez słowacki Najwyższy Urząd Kontroli sprawozdaniem dotyczącym pracy słowackiej Agencji Płatniczej ds. Rolnictwa, w którym stwierdzono brak przejrzystości w zarządzaniu dopłatami bezpośrednimi, a także brak systematycznej kontroli wnioskodawców i odbiorców dopłat ⁽¹⁴⁾; wyraża zaniepokojenie, że istnieją pewne zastrzeżenia co do wiarygodności wyników prac jednostek ze względu na uchybienia wykryte przez Trybunał w metodyce doboru próby i mechanizmach kontroli stosowanych przez niektóre jednostki;

352. zauważa, że OLAF zamknął w 2020 r. trzy dochodzenia administracyjne w sprawie możliwego niewłaściwego wykorzystania funduszy UE na rolnictwo na Słowacji, dotyczące wniosków o płatności bezpośrednie w latach 2013–2019; ubolewa, że stwierdzono, iż przedsiębiorstwo celowo ubiegało się o płatności UE na niekwalifikowalnych gruntach, które były głównie wykorzystywane do działalności pozarolniczej; za niepokojący uważa fakt, że OLAF ustalił również, iż niektóre obszary, o które od lat ubiegały się niektóre przedsiębiorstwa, w rzeczywistości nie były objęte prawnie ważnymi umowami dzierżawy;

⁽¹³⁾ Pkt 260 rezolucji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2018, sekcja III – Komisja i agencje wykonawcze.

⁽¹⁴⁾ https://www.nku.gov.sk/web/sao/news/-/asset_publisher/FaxZbYV7OqJp/content/direct-aid-in-agriculture-without-targeted-control-with-holes-in-legislation.

353. zauważa ponadto, że dochodzenia OLAF-u ujawniły szereg niedociągnięć w systemie kontroli i zarządzania płatnościami bezpośrednimi na Słowacji; wyraża ubolewanie, że kontrole dotyczące zgodności z prawem zbicia gruntów przez wnioskodawców są bardzo ograniczone, a kontrole weryfikacyjne ograniczają się do nakładających się na siebie roszczeń; przyjmuje do wiadomości stwierdzenie OLAF-u, że wewnętrzne procedury weryfikacyjne przyjęte przez słowacki organ krajowy odpowiedzialny za zarządzanie gruntami rolnymi będącymi własnością państwa lub gruntami, których prywatny właściciel nie jest znany, powinny zostać ulepszone pod względem przejrzystości i pewności prawnej; zauważa, że z powodu niedociągnięć w procesach weryfikacji OLAF uważa, że nadpłaty mogą wynosić ponad milion EUR;
354. jest nadal głęboko zaniepokojony doniesieniami o funduszach rolnych trafiających do kieszeni przywódców autokratów i ich współpracowników; ponownie podkreśla, że jest to wysoce niesprawiedliwe wobec podatników UE, a w szczególności wobec drobnych producentów rolnych i społeczności wiejskich; podkreśla, że wykorzenienie korupcji i oszustw powinno być nieodłącznym elementem WPR;
355. podkreśla, że z uwagi na powszechne problemy związane z konfliktem interesów w zakresie dystrybucji unijnych funduszy rolnych nie jest pożądana, by członkowie Rady Europejskiej, ministrowie rolnictwa, urzędnicy lub członkowie ich rodzin podejmowali decyzje w sprawie wsparcia dochodów;
356. jest zdumiony oceną Komisji, że czeski minister rolnictwa nie znajduje się w sytuacji konfliktu interesów, mimo że otrzymuje znaczne kwoty dotacji w ramach WPR, a jednocześnie jest odpowiedzialny za programowanie programów rolnych w ramach WPR; krytykuje najwyraźniej odmiennie interpretowanie i stosowanie art. 61 rozporządzenia finansowego; wzywa Komisję do przedstawienia kompleksowego sprawozdania na temat tego, czy w jakimkolwiek państwie członkowskim prowadzone są kontrole w odniesieniu do członków rządu, oraz do przedstawienia przeglądu tego, którzy członkowie rządów we wszystkich państwach członkowskich otrzymują dotacje w ramach WPR lub polityki spójności;
357. zwraca uwagę na niedawno przedstawione organowi udzielającemu absolutorium badanie dotyczące identyfikacji bezpośrednich i końcowych beneficjentów wydatków w ramach WPR⁽¹⁵⁾; powtarza wniosek z tego badania, że nadal nie można przedstawić kompleksowego i dostępnego przeglądu tych beneficjentów; w związku z powyższym zwraca się do Komisji, aby we współpracy z agencjami krajowymi opracowała znormalizowany i publicznie dostępny format ujawniania końcowych beneficjentów WPR;
358. wzywa Komisję do współpracy z państwami członkowskimi w celu dostosowania warunków ustalonych przez władze krajowe w zakresie otrzymywania dotacji na większe projekty, ponieważ obecnie większość środków finansowych w ramach WPR przynosi korzyści dużym przedsiębiorstwom; wzywa Komisję do wydania zaleceń i dostosowania tych warunków, tak aby były one lepiej zharmonizowane w całej UE, przy jednoczesnym poszanowaniu specyfiki krajowej;
359. wzywa Komisję do poinformowania Parlamentu o wynikach procedury audytu DG AGRI w sprawie przypadku konfliktu interesów w Republice Czeskiej; zwraca się o zwrócenie szczególnej uwagi na płatności dokonywane na rzecz przedsiębiorstw, których bezpośrednim lub pośrednim właścicielem jest premier Czech lub inni członkowie czeskiego rządu;
360. zauważa, że w odniesieniu do środków rynkowych 6 agencji płatniczych zostało sklasyfikowanych jako zapewniające „ograniczoną pewność z wysokim ryzykiem”: Bułgaria, Hiszpania, Zjednoczone Królestwo, Grecja, Włochy (w odniesieniu do 2 programów pomocy) i Portugalia; najwyższy skorygowany poziom błędu stwierdzono w Bułgarii (11,52 %), a następnie w Polsce (7,15 %) i we Włoszech (6,12 %); DG AGRI zgłosiła 7 zastrzeżeń na poziomie środka: Owoce i warzywa: Programy operacyjne dla organizacji producentów (Zjednoczone Królestwo, Włochy i Portugalia), Oliwa z oliwek (Grecja), Sektor wina (Bułgaria, Włochy), Unijny program dla szkół (Hiszpania); jest szczególnie zaniepokojony sektorem wina, w którym skorygowane poziomy błędu w Bułgarii (15,7 %) i we Włoszech (9,6 %) są bardzo wysokie, a kwoty zagrożone wynoszą ponad 30 mln EUR we Włoszech i 2,3 mln EUR w Bułgarii;
361. zauważa, że w odniesieniu do płatności bezpośrednich w 18 agencjach płatniczych poziom błędu wynosił od 2 % do 5 %, a w jednej powyżej 5 % (5,2 w Austrii); DG AGRI zgłosiła 17 zastrzeżeń na poziomie agencji płatniczych w przypadku Austrii, Cypru, Danii, Hiszpanii (3 agencje płatnicze), Grecji, Włoch (7 agencji płatniczych), Portugalii, Rumunii i Szwecji;
362. zastrzeżenie można pogrupować w następujące kategorie: z powodu uchybień w uprawnieniach do płatności (AT, DK, IT, PT, SE), z powodu uchybień w dobrowolnych środkach wsparcia dotyczących zwierząt (AT, GR, RO), z powodu wysokiego zgłoszonego poziomu błędów (CY), w oparciu o ocenę jednostki certyfikującej (ES06), z powodu uchybień w jakości kontroli na miejscu (ES09, ES15, GR, PT, SE), z powodu uchybień w systemie identyfikacji działek rolnych (LPIS) (IT) oraz z powodu uchybień w definicji rodzaju gruntów (RO, SE);
363. obniżki dokonane w 2019 r. dotyczyły 17 państw członkowskich i całkowitej kwoty 67 764 269,48 EUR, z czego 36 mln przypadło na Włochy, 15 mln na Zjednoczone Królestwo i 8 mln na Hiszpanię;

⁽¹⁵⁾ https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMITTEES/CONT/DV/2021/01-25/Study_Largest50Beneficiaries_EN.pdf

364. zauważa, że w odniesieniu do rozwoju obszarów wiejskich 30 z 71 agencji płatniczych ma skorygowany poziom błędu powyżej 2 % (w tym 8 powyżej 5 %): Cypr, Niemcy (jedna agencja płatnicza), Estonia, Hiszpania (jedna agencja płatnicza), Francja (jedna agencja płatnicza), Zjednoczone Królestwo (jedna agencja płatnicza), Portugalia i Słowacja; DG AGRI zgłosiła 21 zastrzeżeń na poziomie agencji płatniczych: Austria, Cypr, Niemcy (jedna agencja płatnicza), Dania, Estonia, Hiszpania (dwie agencje płatnicze), Finlandia, Francja (dwie agencje płatnicze), Zjednoczone Królestwo (jedna agencja płatnicza), Chorwacja, Węgry, Irlandia, Włochy (dwie agencje płatnicze), Litwa, Portugalia, Rumunia, Szwecja i Słowacja. Najwyższy skorygowany poziom błędu stwierdzono na Słowacji (10,31 %), następnie na Cyprze (7,63 %) i w Polsce (5,94 %);
365. zastrzeżenie można pogrupować w następujące kategorie: z powodu nieprawidłowości działań w zakresie rolnictwa ekologicznego (AT, HU); w ramach zalesiania (ES02, PT); oraz w przypadku środka Liderzy i inwestycje prywatne nieobjętego zintegrowanym systemem zarządzania i kontroli (ZSZiK) (DE19), z powodu uchybień w kontrolach na miejscu (CY, DK, FR18, FR19, IT10, SK); zasadność kosztów (ES09, FR19); w kontrolach krzyżowych (ES09, SK); niekwalifikowalność (ES09, CY, RO, SK) i czynni rolnicy (GB07), ze względu na uchybienia w procedurach nadzoru niektórych działań (IT10) oraz w rejestrowaniu maksymalnego kwalifikowalnego obszaru (MEA) w systemie identyfikacji działek rolnych (LPIS) w odniesieniu do środków zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli (IACS) (IT10, IT26), z powodu niedociągnięć w działaniu inwestycyjnym (HR); inwestycje prywatne (LT); leśnictwo, zobowiązania rolno-środowiskowe, ustanawianie grup producentów i środków zarządzania ryzykiem (HU); ze względu na niedociągnięcia w procedurach zamówień publicznych (HU, RO, SK), ze względu na wysoki zgłoszony poziom błędów (CY, DK, EE, ES02, ES09, FR18, FR19 HR, IE, LT, PT), na podstawie oceny jednostki certyfikującej (FI, GB07, HR, IT26, SE);

Zalecenia

366. wzywa Komisję, aby:
- przeprowadziła dokładną analizę przyczyn i potencjalnych problemów strukturalnych powodujących utrzymujące się niedociągnięcia systemowe w zakresie wiarygodności i jakości pracy organów certyfikujących wykrywane corocznie przez Trybunał podczas kontroli oraz zwróciła szczególną uwagę na wszelkie potencjalne różnice specyficzne dla poszczególnych krajów; uwzględniła również uwagi na temat najlepszych praktyk stosowanych przez władze krajowe, w których poziom błędów jest niski i których praca została uznana przez Trybunał za wiarygodną; przeprowadziła tę analizę w ścisłej współpracy z Trybunałem oraz aktywnie zaangażowała władze krajowe zarówno w odniesieniu do opisu problemu, jak i potencjalnych rozwiązań;
  - podzieliła się wynikami tej analizy z Trybunałem, organem udzielającym absolutorium i państwami członkowskimi;
  - wydała w oparciu o tę analizę jasne, praktyczne i łatwe do wdrożenia zalecenia horyzontalne oraz zalecenia dla poszczególnych krajów skierowane do władz krajowych; nawiązała zorganizowany dialog z organami krajowymi i Trybunałem, aby stale pracować nad budowaniem potencjału i wymianą najlepszych praktyk w celu poprawy wiarygodności pracy krajowych organów kontroli; informowała na bieżąco organ udzielający absolutorium o postępach w tym dialogu;
  - stale zwiększała jakość i rozszerzała zakres audytu i kontroli prawidłowości i osiągniętych wyników polityki rolnej UE zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim jako kluczowego warunku ochrony interesów finansowych UE;

Wyniki WPR

367. uważa, że wobec braku konkretnych instrumentów w ramach WPR, które służą zrównoważeniu funkcjonowania łańcucha dostaw żywności, pilne i priorytetowe znaczenie ma kontynuacja prac legislacyjnych, dzięki którym rolnik przestanie być najsłabszym ogniwem tego łańcucha;
368. podkreśla, że inwestycje przyczyniające się do prężnego, zrównoważonego i opartego na cyfryzacji ożywienia gospodarczego zgodnego z celami rolno-środowiskowo-klimatycznymi przyjętymi w ramach Europejskiego Zielonego Ładu mają podstawowe znaczenie dla rozwoju społecznego i gospodarczego obszarów wiejskich;
369. podkreśla rolę, jaką w ramach WPR odgrywa podstawowe wsparcie dochodu, oraz jego wkład w utrzymanie działalności rolniczej i hodowlanej, co prowadzi do spowolnienia procesu masowego opuszczania wsi oraz sprzyja ożywieniu i dynamicznemu rozwojowi środowiska wiejskiego;
370. podkreśla, że wsparcie w ramach WPR dla młodych rolników okazało się być istotnym narzędziem, które należy jeszcze bardziej wzmocnić; uważa, że cyfryzacja i innowacje, a także inwestycje służące rozwojowi krótkich łańcuchów dostaw i sprzedaży bezpośredniej na rzecz konsumentów, mogą być decydującymi instrumentami rewitalizacji obszarów wiejskich, zwiększającymi ich atrakcyjność dla młodych rolników; uważa, że wystarczające i dostępne wsparcie, wraz z uproszczeniem dla beneficjentów końcowych, w szczególności dla młodych rolników, nowych rolników i małych gospodarstw rolnych, powinno być priorytetem dla państw członkowskich przy realizacji planowania strategicznego; podkreśla, że konieczne jest wprowadzenie procedur, na etapie wdrażania krajowych planów strategicznych, które będą dostosowane do konkretnych potrzeb;

371. zwraca uwagę na dobre ogólne funkcjonowanie dobrowolnych płatności związanych ze wsparciem dla sektorów, w których występuje poważne ryzyko zaprzestania działalności;
372. zwraca uwagę, że fundusze na rzecz promocji są niezbędne do otwierania i konsolidacji nowych rynków; zachęca Komisję, aby propagowanie modelu ekologicznego było zgodne z innymi podobnie zrównoważonymi modelami, takimi jak produkcja zintegrowana lub rolnictwo precyzyjne;
373. zauważa, że bardziej ekologiczna WPR, zgodna z porozumieniem paryskim i Europejskim Zielonym Ładem, nie tylko wspierałaby Unię w osiąganiu jej celów, ale także zwiększyłaby skuteczność wykorzystania środków publicznych, ograniczając negatywne efekty zewnętrzne związane z praktykami rolniczymi i przesuując punkt ciężkości bardziej w kierunku zapobiegania niż naprawiania;
374. przypomina, że wydatki przyczyniające się do powstrzymania i odwrócenia spadku różnorodności biologicznej powinny być obliczane na podstawie skutecznej, przejrzystej i kompleksowej metodyki określonej przez Komisję we współpracy z Parlamentem i Radą; wzywa Komisję do przedłożenia Parlamentowi rocznego sprawozdania przedstawiającego szczegółowo wkład każdej pozycji budżetowej w realizację celu polegającego na przeznaczaniu począwszy od 2024 r. 7,5 % rocznych wydatków w WRF na lata 2021–2027 na cele w zakresie różnorodności biologicznej, a począwszy od 2026 r. 10 % rocznych wydatków w ramach WRF na lata 2021–2027 na cele w zakresie różnorodności biologicznej, aby ułatwić monitorowanie tych wydatków;
375. uważa za niepokojące, że Trybunał zaobserwował uchybienia w wyborze i stosowaniu wskaźników wykonania:
- więcej wskaźników odnosi się do nakładów lub produktów, a zatem pokazują one raczej poziom absorpcji niż wyniki czy oddziaływanie polityki;
  - wskaźniki zawarte w dokumentach programowych dostarczają przede wszystkim informacji o produktach, które w porównaniu z rezultatami i oddziaływaniem łatwiej zmierzyć i na które mniejszy wpływ mają czynniki zewnętrzne;
  - 14 wskaźników nie ma określonej, skwantyfikowanej wartości docelowej i dlatego wskazują one jedynie tendencje;
  - Dokonanie oceny, jaka część wsparcia trafia do beneficjentów znajdujących się poza grupą docelową, mogłoby usprawnić koncepcję polityki i zwiększyć efektywność WPR. wiązałoby się to ze wskazaniem funduszy WPR wypłacanych beneficjentom, których główną działalnością gospodarczą nie jest rolnictwo; Dane takie mogłyby również pomóc w identyfikacji roszczeń związanych ze znaczną koncentracją gruntów (potencjalnie stanowiących „zawłaszczanie ziemi”). Co więcej, płatności bezpośrednie przyczyniły się do zwiększenia dzierżawy gruntów w niektórych państwach członkowskich, szczególnie gruntów o niskiej wydajności. w ocenie zalecono, by Komisja zbadała oddziaływanie płatności bezpośrednich na wzrost dzierżawy gruntów oraz odpowiednie środki zaradcze;
  - siedem wskaźników nie odnosi się do wyników uzyskanych w ramach WPR, lecz do zapewnienia prawidłowości wydatków, świadomości społecznej na temat WPR oraz wspierania kampanii informacyjnych dotyczących WPR w DG AGRI;
376. wyraża ubolewanie z powodu niskiego poziomu rolnictwa ekologicznego w Europie, który wynosi zaledwie 7,5 %, biorąc pod uwagę zainwestowane środki; wzywa Komisję do wprowadzenia w WPR modelu opartego na wynikach, który powinien funkcjonować w oparciu o te same wskaźniki, oraz do podawania wartości ilościowych w celu określenia głównych etapów; nalega na konieczność dostarczenia istotnych dodatkowych informacji na temat wyników w zakresie osiągania celów politycznych dotyczących różnorodności biologicznej i działań w dziedzinie klimatu; podkreśla, że potrzebny jest lepszy wgląd w takie sektory, jak rolnictwo i leśnictwo; wzywa Komisję do uwzględnienia zaproponowanych dalszych usprawnień w sprawozdawczości dotyczącej sposobu, w jaki UE i krajowe strategie polityczne w zakresie łagodzenia zmiany klimatu przyczyniają się do osiągnięcia celów w zakresie redukcji emisji; proponuje, aby System Monitorowania Obszarów był obowiązkowy w ramach ZSZIK (Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli) w państwach członkowskich;
377. wyraża zaniepokojenie ograniczoną dostępnością i publicznym dostępem do danych dotyczących dotacji dla rolnictwa i ich beneficjentów końcowych; jest zdania, że takie informacje powinny być podawane do wiadomości publicznej, ale ściśle zgodnie z przepisami o ochronie danych i z utrwalonym orzecznictwem TSUE w tej sprawie; wzywa Komisję i państwa członkowskie Unii do gromadzenia takich danych i udostępniania ich na powyższych warunkach w sposób przejrzysty i przyjazny dla użytkownika (również w formacie przeznaczonym do odczytu maszynowego), aby umożliwić przejrzystość beneficjentów końcowych i publiczną kontrolę wykorzystania pieniędzy Unii ogólnie, a w szczególności właściwym organom;

378. zauważa z niepokojem, że zgodnie z obecnymi zasadami przejrzystości w przypadku finansowania WPR dane są dostępne jedynie za okres dwóch lat; apeluje o dłuższy okres w przypadku finansowania WPR, jak ma to miejsce w przypadku funduszy strukturalnych;
379. zauważa, że w 2019 r. Komisja doprecyzowała ramy prawne mające zastosowanie do bezpośredniego monitorowania za pomocą technologii obrazowania ⁽¹⁶⁾; z zadowoleniem przyjmuje uwagi Trybunału ⁽¹⁷⁾, że technologie obrazowania niosą ze sobą nadzwyczajne korzyści, takie jak ograniczenie wizyt w terenie, a w konsekwencji ich kosztów administracyjnych, interaktywne podejście do monitorowania, które zapobiega nieprzebrzeganiu przepisów, oraz generowanie użytecznych danych na potrzeby inteligentnego rolnictwa; podkreśla w szczególności, że technologie obrazowania umożliwiłyby monitorowanie całej populacji beneficjentów pomocy, co mogłoby mieć przełomowe znaczenie dla kontroli budżetowej; wzywa Komisję do dokonania przeglądu wskaźników wydajności w zakresie środowiska i klimatu w celu dostosowania ich do kontroli poprzez monitorowanie; wzywa Komisję do usunięcia przeszkód w szerszym stosowaniu technologii obrazowania oraz do zapewnienia zachęt i wsparcia krajowym agencjom płatniczym w stosowaniu kontroli przez monitorowanie;
380. odnotowuje uwagę Trybunału, że informacje zawarte w sprawozdaniu rocznym na temat zarządzania budżetem UE i jego wyników są zgodne z podstawowymi danymi zawartymi w deklaracjach programowych, ale sprawozdanie zawiera zbyt optymistyczną wizję osiągnięć i nie analizuje efektywności wydatków; wzywa Komisję do przedstawienia organowi udzielającemu absolutorium sprawozdania na temat środków podjętych w celu sprostanania zauważonym przez nią istotnym wyzwaniom związanym z realizacją celów polityki na lata 2014–2020;
381. odnotowuje uwagę Trybunału, że płatności bezpośrednie zmniejszają niestabilność dochodów (o około 30 %, jak sugeruje badanie oceniające wykorzystujące dane za lata 2010–2015), ale są one w dużej mierze nieukierunkowane; zwraca się do Komisji o zapewnienie większej spójności między celami, do których odnoszą się wskaźniki, a celami polityki polegającymi na zwiększeniu indywidualnych zarobków osób pracujących w rolnictwie przy jednoczesnym ograniczeniu zapotrzebowania na wsparcie bezpośrednie;
382. z zadowoleniem przyjmuje przegląd wskaźników i celów we wnioskach Komisji dotyczących WPR po 2020 r., który opiera się na uchybieniach stwierdzonych przez Służbę Audytu Wewnętrzny i Trybunał w odniesieniu do wskaźników wspólnych ram monitorowania i oceny, a także na uznaniu potrzeby dalszego rozwoju wskaźników;
383. odnotowuje uwagę Trybunału, że WPR może potencjalnie przyczynić się do zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych, ale nie ma wystarczających danych do oceny efektywności; odnotowuje ponadto ustalenia Trybunału, że zazielenianie wywarło niewielki wymierny wpływ na praktyki rolnicze i środowisko oraz że pozostało zasadniczo systemem wspierania dochodów;
384. przyjmuje do wiadomości wskazane przez Trybunał ograniczenia dotyczące skutecznego wkładu środków rolno-środowiskowo-klimatycznych w różnorodność biologiczną i zwraca się do Komisji o zaproponowanie środków mających na celu zwiększenie zasięgu systemów obejmujących znaczną część krajobrazu rolniczego i dotyczących konkretnych rodzajów ryzyka;
385. odnotowuje skromne osiągnięcia w zakresie środków dotyczących leśnictwa w ramach EFRROW, osiągnięcie w 2018 r. 60 % celu dotyczącego bardziej wydajnych systemów nawadniania ustanowionego na 2023 r. oraz potrzebę dalszego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych pochodzących z rolnictwa i wzywa Komisję do przedstawienia sprawozdania na temat środków podjętych w celu poprawy wyników realizacji WPR w tych obszarach;
386. odnotowuje uwagę Trybunału, że roczne sprawozdanie na temat zarządzania budżetem UE i jego wyników zawiera dane na temat miejsc pracy i dostępu do szerokopasmowego internetu, nie zapewnia jednak żadnych istotnych informacji na temat wyników związanych z celem zrównoważonego rozwoju terytorialnego; wyraża głębokie ubolewanie, że 40% wiejskich gospodarstw domowych nadal nie ma dostępu do szybkiego Internetu. nie przyspiesza się cyfryzacji na obszarach wiejskich, aby rozwijać tam zatrudnienie i wspierać gospodarstwa rolne na co dzień;
387. z zadowoleniem przyjmuje wzrost wskaźnika zatrudnienia na obszarach wiejskich z 63,4 % w 2012 r. do 68,1 % w 2018 r.;
388. odnotowuje liczby, które Trybunał komentuje w odniesieniu do inicjatywy LEADER na koniec 2018 r. (13 337 zarejestrowanych miejsc pracy, co stanowi 30 % celu na 2023 r.), a także fakt, że Komisja nie dysponuje wiarygodnymi danymi na temat miejsc pracy utworzonych w ramach inicjatywy LEADER; zwraca się do Komisji o współpracę z państwami członkowskimi w celu poprawy dostępności wiarygodnych danych dotyczących wdrażania inicjatywy LEADER;

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/1804 z dnia 28 października 2019 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 809/2014 w odniesieniu do zmian wniosków o przyznanie pomocy lub wniosków o płatność, kontroli zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz systemu kontroli w odniesieniu do wzajemnej zgodności.

⁽¹⁷⁾ Sprawozdanie specjalne Trybunału nr 04/2020 Wykorzystanie nowych technologii obrazowania na potrzeby monitorowania wspólnej polityki rolnej ogólnie odnotowano stałe postępy, ale w przypadku monitorowania w zakresie klimatu i środowiska zachodziły one wolniej.

389. wyraża zaniepokojenie mnogością doniesień medialnych na temat łamania praw pracowników transgranicznych i sezonowych pracowników rolnych w całej UE, w wielu państwach członkowskich; wspiera Komisję w jej wysiłkach na rzecz odmowy pomocy gospodarstwom, które nie przestrzegają praw pracowników sezonowych;

Zalecenia

390. apeluje do Komisji o:

- zapewnienie sprawliwszego podziału płatności bezpośrednich;
- dołożenie wszelkich starań w negocjacjach dotyczących WPR, aby zagwarantować, że mechanizm składania skarg przez rolników i MŚP stanie się częścią nowego rozporządzenia w sprawie WPR;
- dołożenie wszelkich starań w negocjacjach dotyczących WPR, aby zagwarantować, że maksymalne kwoty płatności należnych z pierwszego i drugiego filaru WPR zostaną określone dla każdej osoby fizycznej;
- zwiększenie wysiłków na rzecz zapobiegania nadużyciom finansowym i ich wykrywania, o częste aktualizowanie analizy zagrożeń związanych z nadużyciami w ramach WPR, a także o priorytetowe przeprowadzenie analizy środków zapobiegawczych państw członkowskich;
- zapewnienie pełnego i prawidłowego wdrożenia piątej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy we wszystkich państwach członkowskich, w szczególności w odniesieniu do wdrożenia publicznych rejestrów beneficjentów rzeczywistych oraz rejestrów beneficjentów rzeczywistych funduszy powierniczych; zauważa, że górny limit powinien mieć zastosowanie również do przedsiębiorstwa macierzystego, jeżeli takie istnieje, a nie do beneficjenta indywidualnego lub filii, aby uniknąć dzielenia gospodarstw w celu uniknięcia górnego limitu;
- realizację wniosków Parlamentu, w tym o stworzenie konkretnych mechanizmów oceny koncentracji gruntów we wszystkich państwach członkowskich, oraz określenie beneficjentów końcowych będących właścicielami funduszy unijnych, również za pomocą niepowtarzalnego identyfikatora przedsiębiorstwa na szczeblu unijnym, jak zaproponowano we wstępnych wynikach badania „50 największych beneficjentów funduszy WPR i Funduszu Spójności w każdym państwie członkowskim Unii”;
- dokonanie dokładniejszej analizy prawodawstwa i polityki w celu zapobiegania masowemu wykupowi gruntów rolnych oraz o sformułowanie wytycznych dotyczących najlepszych praktyk; zachęca państwa członkowskie do stosowania najlepszych praktyk prawodawczych mających ograniczyć problem zawłaszczania gruntów; wzywa Komisję do zwielokrotnienia wysiłków na rzecz zapobiegania nadużyciom finansowym i ich wykrywania; wzywa państwa członkowskie, by wraz z Komisją opracowały odpowiedni unijny instrument prawny pozwalający zapobiegać zawłaszczaniu gruntów;
- informowanie organu udzielającego absolutorium o wszelkich nowych wydarzeniach dotyczących słowackiej rolniczej agencji płatniczej, w tym o konkretnych informacjach dotyczących korekt finansowych;
- z uwagi na nieprawidłowości wykryte na Słowacji – o dokonanie przeglądu sytuacji rolniczych agencji płatniczych w państwach członkowskich oraz o zapewnienie ich niezależności i zgodności ich działań z przepisami unijnymi;
- pełne egzekwowanie rozporządzenia finansowego Unii, zwłaszcza jego art. 61, oraz o dopilnowanie, by rozporządzenie finansowe było stosowane do wszystkich płatności z funduszy unijnych, w tym do bezpośrednich płatności rolnych;
- przedstawianie Parlamentowi sprawozdania rocznego wyszczególniającego wkład każdej pozycji budżetowej w realizację celu dotyczącego uwzględniania kwestii klimatu i w wydatki na różnorodność biologiczną, co ułatwi ich monitorowanie;
- pilne rozpoczęcie prac – w stosownych przypadkach i zgodnie z przepisami sektorowymi – nad skuteczną metodyką monitorowania wydatków na działania związane z klimatem i ich wyników z myślą o osiągnięciu ogólnego celu wynoszącego co najmniej 30 % całkowitej kwoty budżetu Unii na lata 2021–2027 oraz wydatków z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy wspierających cele klimatyczne;
- zapewnienie niezbędnych środków finansowych na gospodarkę wodną, w tym o wspieranie jakości i ilości zasobów wodnych na terenach rolniczych, leśnych i podmokłych;

Bezpieczeństwo i obywatelstwo

391. zwraca uwagę, że płatności na dział „Bezpieczeństwo i obywatelstwo” wyniosły 3,3 mld EUR i dokonano ich za pomocą następujących programów, polityk i agencji:

- w dziedzinie „Migracja i bezpieczeństwo” – do 45,3 % budżetu działu, tj. 1,6 mld EUR;

- 14 agencji zdecentralizowanych (obszar zdrowia: ECDC, EFSA, EMA, ECHA; obszar spraw wewnętrznych: Frontex, EASO, Europol, CEPOL, EU-LISA, EMCDDA; obszar sprawiedliwości: Eurojust, FRA, EIGE, EPPO) – do 29,1 % budżetu działu, tj. 1 mld EUR;
  - programu „Żywność i pasze” – do 7,6 % budżetu działu, tj. 0,2 mld EUR;
  - programu „Kreatywna Europa” – do 7,3 % budżetu działu, tj. 0,2 mld EUR;
  - innych programów (dotyczących konsumentów, sprawiedliwości, praw, równości i obywatelstwa) – do 10,7 % budżetu działu, tj. 0,3 mld EUR;
392. z zadowoleniem zauważa, że w programie „Kreatywna Europa” w 2019 r. podpisano 1 370 umów o udzielenie dotacji, przekraczając tym samym poziom docelowy Komisji i w pełni wykorzystując dostępne środki budżetowe; przypomina w związku z tym, że sprawiedliwy geograficzny rozkład dotacji ma kluczowe znaczenie dla wykorzystania pełnego bogactwa kultury europejskiej; z zadowoleniem przyjmuje postępy w realizacji projektu pilotażowego dotyczącego programu mobilności artystów oraz specjalistów z sektora kultury i sektora kreatywnego, a także działania przygotowawcze „Europa dla festiwalu, festiwale dla Europy” i „Muzyka dla Europy”; korzysta z okazji, by przypomnieć, jak ważne jest zwiększenie budżetu na ten program w celu dalszej poprawy odsetka zaakceptowanych wniosków;
393. pozostaje zaniepokojony zauważalnym brakiem przejrzystości i rozliczalności w ustaleniach dotyczących udzielenia przez Komisję wsparcia finansowego na rzecz Euronews; podkreśla, że Trybunał nie tylko zwraca uwagę na niedociągnięcia dotyczące Euronews, lecz skupia się na mechanizmach monitorowania i oceny stosowanych przez Komisję; wzywa zatem Komisję do zwiększenia przejrzystości w odniesieniu do budżetu na działania multimedialne oraz do poprawy rozliczalności wydatków; zauważa, że w ciągu ostatnich czterech lat Euronews poddano dwóm kontrolom wykonania zadań; uznaje, że w opublikowanej 23 czerwca 2020 r. niezależnej kontroli wykonania zadań finansowanych w ramach linii budżetowej dotyczącej działań multimedialnych stwierdzono, że „Euronews posiada sprawdzone procedury wspierające jakość redakcyjną, równowagę, niezależność i bezstronność oraz że procedury te wydają się skuteczne”; przypomina o potrzebie dalszej bezstronnej oceny w celu zagwarantowania najwyższych standardów przejrzystości i rozliczalności; zwraca się do Komisji o uwzględnienie obaw Parlamentu Europejskiego podczas opracowywania następnej umowy ramowej o partnerstwie w 2021 r.; zwraca się do Komisji o różnicowanie kanałów komunikacji finansowanych w ramach linii budżetowej dotyczącej działań multimedialnych;
394. podkreśla, że beneficjenci programów dotyczących praw, równości i obywatelstwa finansowanych z budżetu UE muszą przestrzegać najwyższych standardów praworządności, niezależności mediów i wolności słowa; ubolewa, że austriacki politolog Farid Hafez wielokrotnie otrzymywał finansowanie z budżetu UE pomimo bliskiego związku ze Stowarzyszeniem Braci Muzułmanów i z rządem tureckim, które próbują uciszyć niezależnych dziennikarzy i zdusić wolność mediów pod pozorem islamofobii; wzywa Komisję do zmiany kryteriów kwalifikowalności programów dotyczących praw, równości i obywatelstwa finansowanych z budżetu UE, aby uniemożliwić otrzymanie finansowania UE osobom i organizacjom o tak niepokojących poglądach;
395. z zadowoleniem przyjmuje wyniki w kluczowych obszarach działania dotyczących równości płci, takich jak przemoc ze względu na płeć, osiągnięte za pośrednictwem specjalnych programów, a także wyniki i zakończenie negocjacji w sprawie WRF dotyczących programu na rzecz obywatelstwa, równości, praw i wartości;
396. wzywa do zbadania synergii między wewnętrznymi i zewnętrznymi programami Unii w celu zapewnienia spójnego i ciągłego podejścia do strategii politycznych zarówno wewnątrz Unii, jak i poza nią, zwłaszcza w odniesieniu do kwestii związanych z przemocą wobec kobiet lub zwalczaniem handlu ludźmi;
397. zdecydowanie ponawia swój postulat zwiększenia zasobów przeznaczonych na zapobieganie i zwalczanie przemocy uwarunkowanej płcią w ramach programu „Obywatele, Równość, Prawa i Wartości”, zwłaszcza w następstwie eskalacji przemocy wobec kobiet podczas kryzysu związanego z COVID-19; ponawia apel o ustanowienie niezależnej linii budżetowej przewidzianej dla wszystkich środków ukierunkowanych konkretnie na równouprawnienie płci, w tym na zwalczanie przemocy uwarunkowanej płcią, co będzie pierwszym krokiem w kierunku poprawy przejrzystości, ułatwienia monitorowania wydatków związanych z płcią oraz otwartego procesu podejmowania decyzji w sprawie środków przeznaczonych na równouprawnienie płci, w którym to procesie Parlament powinien odgrywać zasadniczą rolę jako organ władzy budżetowej;

398. wyraża zaniepokojenie, że w wewnętrznym przeglądzie wydatków na bieżące programy unijne Trybunał stwierdził, że równouprawnienie płci nie zostało uwzględnione w budżecie Unii w taki sam sposób jak zmiana klimatu czy różnorodność biologiczna, a zamiast tego do zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć wykorzystano konkretne programy, głównie te dotyczące zatrudnienia i kwestii społecznych; ubolewa, że nie istnieje żadna metodologia śledzenia wydatków przeznaczonych na równouprawnienie płci; z zadowoleniem przyjmuje decyzję Trybunału o zbadaniu uwzględnienia aspektu płci w budżecie Unii oraz o opublikowaniu sprawozdania z kontroli w pierwszym kwartale 2021 r. ⁽¹⁸⁾;
399. podkreśla, że prawa kobiet i perspektywę równouprawnienia płci należy uwzględniać i gwarantować we wszystkich obszarach polityki, zwłaszcza w świetle wielorakich uwarunkowanych płcią skutków pandemii COVID-19 dla praw kobiet; ponownie apeluje zatem o uwzględnianie aspektu płci na każdym etapie procedury budżetowej, łącznie ze sporządzaniem budżetu z uwzględnieniem aspektu płci i oceną jego wykonania; ponawia swój apel o włączenie wskaźników uwzględniających aspekt płci do wspólnego zestawu wskaźników rezultatu dotyczących wykonania budżetu UE;
400. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że równość płci i uwzględnianie aspektu płci zostały wprowadzone jako jedna z horyzontalnych zasad dotyczących funduszy unijnych w nowych WRF na lata 2021–2027, stanowiąc, że równość płci i uwzględnianie aspektu płci będą teraz traktowane priorytetowo w WRF, ubolewa, że chociaż uwzględnianie aspektu płci zostało już ujęte we wspólnej deklaracji załączonej do WRF na lata 2014–2020, nie zostało w pełni wdrożone w WRF na ten okres; oczekuje, że w przyszłości Komisja będzie poważnie traktować swoje zobowiązania, ściśle monitorując wdrażanie tych horyzontalnych zasad we wszystkich obszarach polityki UE oraz przedstawiając oceny wpływu w aspekcie płci w odniesieniu do wszystkich strategii politycznych i programów;
401. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie do opracowania metodyki monitorowania wydatków na równouprawnienie płci i zwraca się do Komisji o dopilnowanie, by metodyka ta została opracowana do końca 2021 r. w celu jej jak najszybszego wdrożenia;
402. wyraża zaniepokojenie wzajemnym powiązaniem między atakami na praworządność a ostrym sprzeciwem wobec równouprawnienia płci i praw kobiet; wzywa do zajęcia się tą kwestią w ramach procedury przewidzianej w art. 7 wobec państw członkowskich, których ta kwestia dotyczy;

Ustalenia Trybunału: Roczne zestawienia wydatków dotyczących FAMI/FBW sporządzone przez państwa członkowskie

403. zwraca uwagę na fakt, że największym obszarem wydatków w tym dziale jest migracja i bezpieczeństwo, oraz fakt, że większość wydatków pochodzi z dwóch funduszy – Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (FAMI) oraz Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW);
404. zauważa, że Trybunał nie oszacował poziomu błędu w tym dziale WRF, lecz zbadał próbę 19 transakcji, która miała stanowić podstawę ogólnego poświadczenia wiarygodności, a nie być reprezentatywna dla wydatków w tym dziale WRF; zauważa, że próba objęła 8 transakcji w ramach zarządzania dzielonego, 8 transakcji w ramach zarządzania bezpośredniego i 1 transakcję w ramach zarządzania pośredniego oraz że Trybunał stwierdził błędy w siedmiu transakcjach (37 %); przypomina, że zainteresowanie opinii publicznej i polityków tą dziedziną jest znacznie większe niż jej udział finansowy; ponawia swój wniosek do Trybunału o jasne oszacowanie poziomu błędu w dziale „Bezpieczeństwo i obywatelstwo”;
405. zauważa, że Trybunał nie przedstawił informacji na temat wpływu finansowego, jaki trzy wykryte przez niego błędy kwantyfikowalne miały na kwoty wydatkowane z budżetu UE;
406. odnotowuje cztery przypadki nieprzestrzegania przepisów prawa dotyczących wyboru projektów i udzielania zamówień publicznych, jednak przypadki te nie miały jednak wpływu na budżet UE;
407. zauważa, że Trybunał skontrolował prace przeprowadzone przez osiem instytucji odpowiedzialnych za audyt rocznych zestawień wydatków dotyczących FAMI/ISF sporządzonych przez odpowiednie państwa członkowskie oraz za przedłożenie Komisji rocznego sprawozdania z kontroli;
408. z zadowoleniem zauważa, że instytucje audytowe w państwach członkowskich¹⁷ wybrane przez Trybunał do kontroli opracowały i wdrożyły szczegółowe procedury o dostatecznej jakości, aby prowadzić sprawozdawczość zgodnie z przepisami, a także przygotowały szczegółowe programy kontroli i listy kontrolne na poparcie swoich wniosków;
409. uwzględnia pewnie niedociągnięcia w sporządzonych przez instytucje audytowe rocznych sprawozdaniach z kontroli, które jednak nie mają na tyle istotnego wpływu na zestawienia wydatków, by podważyć wnioski wyciągnięte przez instytucje audytowe, ale stwarzają potencjalne ryzyko niewiarygodności zgłoszonych danych i ograniczonej pewności;

⁽¹⁸⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/INAP20_03/INAP_Gender_equality_PL.pdf

- problemy związane z doбором próby (zastosowanie metody doboru próby na podstawie analizy ryzyka zamiast losowego doboru próby, nieprawidłowe wartości wykorzystane do określenia rozmiaru próby) w Słowenii;
  - niewłaściwe zestawienie wydatków (organ odpowiedzialny przedłożył instytucji audytowej projekt zestawienia wydatków przed ukończeniem prowadzonych przez siebie kontroli na miejscu) we Włoszech i Słowenii;
  - nieprawidłowe obliczenie i przedstawienie łącznego poziomu błędu lub poziomu błędu rezydualnego w Niemczech i we Włoszech;
  - wyłączenie z populacji kontrolnej pomocy technicznej, o czym nie poinformowano w rocznym sprawozdaniu z kontroli w Słowenii;
  - częściowe wyłączenie z populacji kontrolnej płatności zaliczkowych, o czym nie poinformowano w rocznym sprawozdaniu z kontroli w Niemczech;
  - przydzielenie projektów do dwóch podgrup (płatności zaliczkowe i poniesione wydatki) na potrzeby doboru próby na Cyprze;
410. zauważa, że instytucje audytowe w państwach członkowskich ⁽¹⁹⁾ wybranych przez Trybunał do celów kontroli opracowały szczegółowe programy audytu i listy kontrolne na poparcie formułowanych przez siebie wniosków;
411. zwraca uwagę na pewne niedociągnięcia w pracach instytucji audytowych stwarzające potencjalne ryzyko niewykrycia wydatków niekwalifikowalnych wydatków, niewiarygodności wniosków z audytu oraz ograniczonej wiarygodności wniosków z audytu, takie jak poniższe przykłady, oraz zwraca się do Komisji i Trybunału o współpracę z krajowymi organami kontrolnymi w celu poprawy tych niedociągnięć:
- audytorzy nie we wszystkich przypadkach skontrolowali wszystkie kryteria wyboru projektów lub udzielenia zamówień we Włoszech i na Cyprze;
  - niewystarczająca ścieżka audytu lub niedostateczne udokumentowanie prac audytowych w Grecji, na Cyprze, na Litwie, w Zjednoczonym Królestwie;
  - nie we wszystkich przypadkach skontrolowano wszystkie dostępne istotne dowody w celu potwierdzenia kwalifikowalności grup docelowych i zgłoszonych wydatków bądź racjonalności kosztów we Włoszech i na Cyprze;
412. zwraca uwagę na niedociągnięcia związane z przeprowadzonymi przez Komisję ocenami rocznych sprawozdań z kontroli ⁽²⁰⁾, takie jak:
- różne definicje „płatności okresowej”, co stwarza ryzyko ograniczenia wartości i kompletności zgłoszonych danych;
  - brak wytycznych Komisji dotyczących sposobu obliczania minimalnego zakresu audytu określonego na poziomie 10 % w przypadku doboru próby, co stwarza ryzyko ograniczonej wiarygodności wniosków z audytu i braku pewności co do tych wniosków;
413. z zadowoleniem przyjmuje ścisłą współpracę między OLAF-em a Trybunałem w zwalczaniu nadużyć finansowych związanych z budżetem; zauważa, że w 2019 r., podobnie jak w 2018 r., Trybunał zgłosił do OLAF-u dziewięć przypadków nadużyć finansowych, a OLAF wszczął dochodzenie w pięciu z nich; zauważa, że główne rodzaje nadużyć finansowych wykrytych przez Trybunał to fałszywe deklaracje wydatków, nieprawidłowości w zamówieniach i sztuczne tworzenie warunków do otrzymania finansowania unijnego;
414. z zadowoleniem przyjmuje sprawozdania specjalne Trybunału, w szczególności sprawozdania dotyczące azylu, relokacji i powrotów migrantów ⁽²¹⁾, a także unijnych systemów informacyjnych wspierających kontrolę granic ⁽²²⁾ i zwalczania nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE ⁽²³⁾, zawierających wzmiankę o pozytywnym wpływie ustanowienia Prokuratury Europejskiej w tym względzie;

⁽¹⁹⁾ W Niemczech, Grecji, we Włoszech, na Cyprze, Litwie, w Polsce, Zjednoczonym Królestwie i Słowenii.

⁽²⁰⁾ Z Bułgarii, Czech, Francji, Niderlandów, Austrii, Portugalii, Słowacji, Estonii, Hiszpanii, Islandii, Malty i Finlandii.

⁽²¹⁾ Sprawozdanie specjalne Trybunału nr 24/2019: „Azyl, relokacja i powroty migrantów – czas na bardziej stanowcze działania w celu wyeliminowania rozbieżności między celami a osiąganymi rezultatami”

⁽²²⁾ Sprawozdanie specjalne Trybunału nr 20/2019 „Unijne systemy informacyjne wspierające kontrole graniczne – narzędzie efektywne, lecz wymagające bardziej aktualnych i kompletnych danych”

⁽²³⁾ Sprawozdanie specjalne Trybunału nr 01/2019 „Zwalczanie nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE – konieczne jest podjęcie działań”

415. przypomina o swoim piśmie wysłanym do Komisji w dniu 13 lutego 2020 r. w sprawie wdrożenia dwóch aktów delegowanych, w których dodano instrument wsparcia finansowego w zakresie granic zewnętrznych i wiz do rozporządzenia delegowanego w sprawie Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (UE) 2020/446 ⁽²⁴⁾ oraz dodano nowe działanie szczegółowe do rozporządzenia delegowanego (UE) 2020/445 ⁽²⁵⁾ w sprawie Funduszu Azylu, Migracji i Integracji; zauważa, że akt delegowany dotyczący Funduszu Azylu, Migracji i Integracji nie został wykorzystany; wzywa Komisję do pilnego przedstawienia szczegółowych informacji na temat różnych projektów finansowanych na podstawie rozporządzenia delegowanego (UE) 2020/446;
416. zwraca się do Komisji i instytucji audytowych państw członkowskich o zajęcie się wskazanymi przez Trybunał niedociągnięciami dotyczącymi zakresu kontroli, prób i ścieżek audytu w instytucjach audytowych państw członkowskich oraz o złożenie sprawozdania organowi udzielającemu absolutorium;

Wyniki: FAMI

417. podkreśla, że ustanowiono cztery ogólne wskaźniki oddziaływania (dotyczące liczby faktycznie zrealizowanych powrotów w porównaniu z liczbą decyzji nakazujących powrót, odsetka powrotów dobrowolnych, różnicy we wskaźnikach zatrudnienia między obywatelami UE a obywatelami państw trzecich oraz zbieżności wskaźników przyznawania azylu), które nie są bezpośrednio związane z wynikami uzyskanymi w ramach FAMI, choć wydatki z Funduszu mogą przyczyniać się do osiągnięcia odnośnych poziomów docelowych;
418. z zadowoleniem przyjmuje uwagę Trybunału, że okresowa ocena Komisji wskazuje, iż program FAMI funkcjonuje prawidłowo i że w jego ramach sfinansowano interwencje odpowiadające potrzebom państw członkowskich;
419. zauważa jednak pewne ograniczenia wskaźników wykonania FAMI, zidentyfikowane przez Trybunał, takie jak to, że dwie trzecie wskaźników to wskaźniki produktu oraz że pięć z 24 związanych ze wskaźnikami celów pośrednich na 2020 r. osiągnięto już w latach ubiegłych, a odnośnych poziomów docelowych nie skorygowano w górę, czego wymaga dobra praktyka zarządzania finansami; w ten sposób uwzględniono by wolę polityczną i możliwość uzyskania większego przyrostu efektywności;
420. zauważa, że niektóre wskaźniki FAMI nie są na dobrej drodze do osiągnięcia swoich celów, że Komisja nie opracowała ram monitorowania wyników dla projektów finansowanych przez EMAS oraz że roczne sprawozdanie na temat zarządzania budżetem UE i jego wyników oraz deklaracje programowe zawierają niewiele informacji na temat postępów osiągniętych w ramach ważnych wskaźników; z niepokojem zauważa, że Trybunał stwierdził znaczne opóźnienie w realizacji celu, który w ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji wyznaczono w odniesieniu do integracji i legalnej migracji;
421. zauważa, że ocena wskaźników wyników jest trudna w tym obszarze polityki; wyraża zaniepokojenie, że finansowanie UE nie poprawiło sytuacji humanitarnej w obozach dla uchodźców ani nie zapewniło skutecznej ochrony granic zewnętrznych; wzywa Komisję do przedstawienia szczegółowych wyjaśnień, w szczególności w odniesieniu do procedur przyjmowania na granicach zewnętrznych; wzywa Komisję do zbadania, gdzie dokładnie zainwestowano środki UE w programy FAMI i do jakich konkretnych usprawnień się przyczyniły; domaga się od Komisji odpowiedniego sprawozdania dla każdego z zainteresowanych państw członkowskich;
422. deficyty te są spowodowane głównie długością procedur azylowych, powolną integracją i niewystarczającymi wskaźnikami powrotów; wzywa Komisję Unii i państwa członkowskie do poczynienia natychmiastowych postępów legislacyjnych;
423. zwraca się do Komisji o podjęcie środków w celu zaradzenia niedociągnięciu wskazanemu przez Trybunał oraz o poprawę informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu na temat zarządzania budżetem UE i jego wyników oraz deklaracjach programowych, co pozwoli na lepsze monitorowanie postępów osiągniętych przez Fundusz;
424. wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że dostępne są jedynie ograniczone zagregowane informacje na temat ogólnych wydatków związanych z EMAS ⁽²⁶⁾ (początkowy przydział środków w wysokości 100 mln EUR zwiększono do 2,2 mld EUR na okres do 2020 r., co stanowi 30 % środków Funduszu, ale Komisja nie opracowała ram monitorowania wyników w odniesieniu do projektów finansowanych ze środków na pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych);
425. wyraża głębokie zaniepokojenie, że sprawozdanie roczne na temat zarządzania budżetem UE i jego wyników oraz dokumenty programowe zawierają niewiele informacji na temat oszczędności i efektywności we wdrażaniu Funduszu lub na temat opłacalności działań FAMI;
426. wyraża głębokie zaniepokojenie, że sprawozdanie roczne na temat zarządzania budżetem UE i jego wyników oraz dokumenty programowe nie zawierają informacji na temat działań służących przyciąganiu wysoko wykwalifikowanych pracowników do UE za pośrednictwem programów legalnej migracji oraz że ustanowione wskaźniki nie są odpowiednie do sprawozdawczości na temat takich działań;

⁽²⁴⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/446 z dnia 15 października 2019 r. zmieniające załącznik II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 515/2014 ustanawiającego, w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, instrument na rzecz wsparcia finansowego w zakresie granic zewnętrznych i wiz (Dz.U. L 94 z 27.3.2020, s. 3).

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/445 z dnia 15 października 2019 r. zmieniające załącznik II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 516/2014 ustanawiającego Fundusz Azylu, Migracji i Integracji (Dz.U. L 94 z 27.3.2020, s. 1)

⁽²⁶⁾ Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych z FAMI

427. zauważa, że istnieją równoległe dwa finansowane przez UE instrumenty, które zapewniają wsparcie na rzecz tego samego rodzaju działań w zakresie powrotów (programy krajowe FAMI i wsparcie Frontexu w zakresie powrotów), oraz że za koordynację odpowiedzialne są głównie państwa członkowskie; wzywa je zatem do zapewnienia lepszej koordynacji między tymi programami;
428. zauważa z zaniepokojeniem, że zarówno w przypadku FAMI, jak i FBW państwa członkowskie nie wykorzystwały wszystkich dostępnych środków budżetowych; uważa, że jest to szczególnie problematyczne w świetle coraz częstszego wykorzystywania pomocy doraźnej do finansowania strategii politycznych państw członkowskich w tych obszarach; przypomina, że wyzwania związane z bezpieczeństwem i zarządzaniem migracją są dla Unii priorytetem; uznaje wysiłki Komisji w tym zakresie i domaga się ściślejszej współpracy ze strony wszystkich państw członkowskich;

Zalecenia

429. wzywa Komisję, aby:
- wydała wytyczne dla instytucji audytowych prowadzących w państwach członkowskich prace w związku z FAMI i FBW, które dotyczyłyby sposobu obliczania zakresu audytu w przypadku doboru próby, celem zagwarantowania, by dobrana próba była wystarczająca i odpowiednia, a tym samym dawała audytorowi rozsądną podstawę do wyciągnięcia wniosków na temat całej populacji kontrolnej;
  - przypomniała instytucjom audytowym w państwach członkowskich, prowadzącym prace w związku z FAMI i FBW, że są one zobowiązane do przestrzegania wskazówek Komisji w odniesieniu do doboru próby i obliczania poziomu błędu, przy czym należy stosować losowy dobór próby, zapewnić możliwość doboru każdej jednostki próby w populacji i, w stosownych przypadkach, ekstrapolować wszystkie błędy na populację odniesienia;
  - wydała wytyczne dla instytucji audytowych prowadzących w państwach członkowskich prace w związku z FAMI i FBW, w których poleciłaby im, aby dokumentowały – w wystarczający i odpowiedni sposób – rodzaj, harmonogram i zakres stosowanych przez siebie procedur audytu, uzyskane rezultaty oraz zgromadzone dowody kontroli;
430. wzywa Komisję, aby:
- w kolejnych ramach finansowych określiła kryteria przydziału środków EMAS objętych zarządzaniem dzielonym z państwami członkowskimi;
  - wzmocniła ramy monitorowania wyników przez a) dopilnowanie, by wszystkie projekty wspierane z FAMI EMAS zawierały wskaźniki produktu i wyniku, w stosownych przypadkach z jasno określonymi wartościami docelowymi i wyjściowymi, oraz podanie uzasadnienia, jeśli takich wskaźników nie przewidziano; b) monitorowanie wyników uzyskanych w projektach finansowanych z EMAS oraz prowadzenie odnośnej sprawozdawczości; c) opracowanie w odniesieniu do nowych WRF na lata 2021–2027 wskaźników wspólnych ram monitorowania i oceny FAMI i IMBF, w tym wartości wyjściowych i docelowych, zanim rozpocznie się realizacja projektów z okresu 2021–2027;
  - wdrożyła środki mające zapewnić wzajemne uzupełnianie się działań i lepszą koordynację między FAMI i EASO/Frontexem (np. w obszarze przymusowych powrotów lub wsparcia na rzecz organów azylowych);
  - wykorzystwała pomoc rozwojową jako narzędzie służące do usprawniania współpracy z państwami trzecimi, z których pochodzą migranci ⁽²⁷⁾;
431. wzywa Komisję do pełnego przestrzegania porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami ⁽²⁸⁾, gdyż jest to kwestia związana ze zgodnością z przepisami prawa Unii i zasadą dobrych rządów;

Roczne sprawozdanie z działalności DG HOME za rok 2019

432. zauważa, że DG ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych podtrzymała dwa zastrzeżenia dotyczące zarządzania dzielonego (jedno dotyczące FAMI i FBW, a drugie dotyczące funduszu SOLID na lata 2007–2013; oba odnoszące się do kilku państw członkowskich) oraz jedno zastrzeżenie dotyczące dotacji w ramach zarządzania bezpośredniego z powodu istotnego poziomu błędu rezydualnego wynoszącego 4,11 % i szacowanego wpływu wynoszącego 7,21 mln EUR; zauważa, że zgodnie ze rocznym sprawozdaniem z działalności Komisji za 2019 r. średni poziom błędu rezydualnego w przypadku FAMI i FBW wynosi 1,57 %, czyli znacznie poniżej progu istotności wynoszącego 2 %; wyraża zaniepokojenie realizacją projektu pomocy nadzwyczajnej „Wzmocnienie działań w zakresie kontroli granicznej na odcinku granicy zewnętrznej Chorwacji ze względu na zwiększoną presję migracyjną”, trwającą od września 2018 r. do końca 2019 r., oraz odnotowuje otwarcie przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich sprawy 1598/2020/MMO dotyczącej tego „w jaki sposób Komisja Europejska monitoruje poszanowanie praw podstawowych i zapewnia poszanowanie tych praw przez władze chorwackie w kontekście

⁽²⁷⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie poprawy efektywności rozwoju i skuteczności pomocy (2019/2184(INI)).

⁽²⁸⁾ Porozumienie międzyinstytucjonalne z dnia 2 grudnia 2013 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami (Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1) zastąpione od dnia 16 grudnia 2020 r. porozumieniem międzyinstytucjonalnym między Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami oraz w sprawie nowych zasobów własnych, w tym również harmonogramu wprowadzania nowych zasobów własnych (Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 28).

operacji zarządzania granicami”; zauważa, że Komisja położyła nacisk na ustanowienie niezależnego mechanizmu monitorowania, jak przewidziano w dotacji; zauważa ponadto, że Komisja ściśle współpracuje z Chorwacją, która wyraziła zamiar wdrożenia tego niezależnego mechanizmu monitorowania; przypomina, że instrumenty finansowania unijnego w zakresie zarządzania granicami wymagają, by wszystkie finansowane działania były zgodne z Kartą praw podstawowych; podkreśla w związku z tym, że przyszła pomoc nadzwyczajna dla Chorwacji na zarządzanie granicami powinna być jej przyznana dopiero po wdrożeniu mechanizmu monitorowania; wzywa Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich do regularnego przekazywania Parlamentowi aktualnych informacji w sprawie 1598/2020/MMO;

433. z zadowoleniem przyjmuje zalecenia wydane przez Służbę Audytu Wewnętrznej Komisji dla DG HOME na rok 2019, w tym:

- przygotowanie i planowanie działalności DG HOME w zakresie audytów (określenie i przedstawienie deklaracji misji oraz mandatu funkcji audytu, dostosowanie ról i obowiązków, zakresów sprawozdawczych oraz celów pośrednich dotyczących rozliczania rachunków; aktualizacja strategii audytów; analiza potrzeb działalności audytowej w zakresie zasobów);
- wykonanie planu audytów (zaplanowanie i rozpoczęcie audytów jak najszybciej w roku następującym po przyjęciu rocznego programu prac oraz przeglądzie rocznych sprawozdań z kontroli i opinii pokontrolnych; harmonizacja celów pośrednich dotyczących etapów procesu audytu; zapewnienie, aby końcowe sprawozdania z audytów były bezzwłocznie przesyłane do beneficjentów oraz aby działania te podlegały monitorowaniu przez przedstawicieli kadry kierowniczej wyższego szczebla);
- rozliczanie rachunków (zapewnienie, aby decyzje w sprawie rozliczania były wydawane terminowo; powinna wyjaśnić procedurę dotyczącą rachunków przedstawionych przed końcem roku); dostosowanie procedury rozliczania rachunków do nowej struktury organizacyjnej oraz poprawa komunikacji między jednostkami finansowymi a sektorem audytu (przygotowanie i planowanie działań audytowych; wykonanie planu audytów; rozliczenie rachunków);

Roczne sprawozdanie z działalności DG JUST za rok 2019

434. podkreśla, że DG ds. Sprawiedliwości i Konsumentów (DG JUST) podtrzymała zastrzeżenie dotyczące istotnego poziomu błędu rezydualnego w dotacjach w ramach zarządzania bezpośredniego, który wynosi 2,65 %; odnotowuje zobowiązanie Komisji do dostosowania metodyki obliczania poziomu błędu w dotacjach z programu „Prawa, równość i obywatelstwo” oraz z programu „Sprawiedliwość” zgodnie z uwagami Trybunału, począwszy od wdrożenia kampanii kontroli ex post za 2020 r.;

435. z zadowoleniem przyjmuje bieżące wykonywanie przez DG JUST zaleceń wydanych przez Służbę Audytu Wewnętrznej Komisji dla DG JUST w sprawie procesu dotyczącego oceny skutków oraz wdrażania wytycznych i zestawu narzędzi w zakresie lepszego stanowienia prawa;

Globalny wymiar Europy

436. zwraca uwagę, że płatności na dział „Globalny wymiar Europy” wyniosły w 2019 r. 10,1 mld EUR i dokonano ich za pomocą następujących instrumentów szczególnych:

- „Instrumentu Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju (DCI)” – do 26 % budżetu działu „Globalny wymiar Europy”, tj. 2,6 mld EUR;
- „Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (ENI)” – do 20,6 % budżetu działu „Globalny wymiar Europy”, tj. 2,1 mld EUR;
- „Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA)” – do 15,7 % budżetu działu „Globalny wymiar Europy”, tj. 1,6 mld EUR;
- instrumentu „Pomoc humanitarna” – do 20,4 % budżetu działu „Globalny wymiar Europy”, tj. 2,1 mld EUR;
- innych działań i programów – do 17,3 % budżetu działu „Globalny wymiar Europy”, tj. 1,7 mld EUR;

437. przypomina, że główne cele polityczne w dziale 4 budżetu na 2019 r. to między innymi propagowanie wartości Unii za granicą, takich jak demokracja, praworządność oraz poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności, oraz przypomina, że każde działanie finansowane przez Unię musi respektować te podstawowe zasady; z zadowoleniem przyjmuje ustalenia Trybunału dotyczące ogólnie pozytywnej tendencji w zakresie ograniczania ubóstwa, równości płci w edukacji i liczby umów z krajami sąsiadującymi, wyraża jednak zaniepokojenie pogarszającą się tendencją w zakresie umacniania demokracji, praworządności i stabilności politycznej; zdecydowanie pochwała wysiłki społeczeństwa obywatelskiego na całym świecie na rzecz promowania i obrony praw człowieka, zwłaszcza w czasach kurczenia się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego i kwestionowania uniwersalności praw człowieka, a także podkreśla znaczenie zasad przejrzystości i odpowiedzialności w odniesieniu do wydatkowania środków publicznych na rzecz społeczeństwa obywatelskiego i zwraca uwagę, jak ważne jest zapobieganie nadużyciom biurokratycznym i podsycaniu nieuzasadnionych podejrzeń;
438. uwzględnia fakt, że budżet w zakresie działań zewnętrznych wykonują: Dyrekcja Generalna ds. Współpracy Międzynarodowej i Rozwoju (DG DEVCO), Dyrekcja Generalna ds. Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji w sprawie Rozszerzenia (DG NEAR), Dyrekcja Generalna ds. Prowadzonych przez UE Operacji Ochrony Ludności i Pomocy Humanitarnej (DG ECHO), Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (DG REGIO) oraz Służba ds. Instrumentów Polityki Zagranicznej (FPI);
439. zauważa, że wydatki w tym dziale zrealizowano w ponad 150 krajach z wykorzystaniem różnych instrumentów i metod realizacji, takich jak zamówienia na roboty budowlane / realizacja dostaw / świadczenie usług, dotacje, specjalne pożyczki, gwarancje kredytowe i pomoc finansowa, wsparcie budżetowe i inne ukierunkowane formy pomocy budżetowej;
440. zauważa, że Trybunał objął badaniem próbę 68 transakcji: 22 transakcji dokonanych przez DG NEAR, 25 transakcji DG DEVCO, 10 transakcji DG ECHO i 11 innych transakcji; oraz siedmiu transakcji pochodzących z badań poziomu błędu rezydualnego przeprowadzonymi przez DG NEAR i DG DEVCO w 2019 r., które zostały dostosowane, tak aby zrównoważyć ograniczenia w zakresie metodyki;
441. zauważa, że Trybunał stwierdził, iż pomoc UE przyczyniła się do przywrócenia i utrzymania dostępu do bezpiecznej i dobrej jakościowo edukacji podczas kryzysów humanitarnych; z zadowoleniem przyjmuje adekwatność projektów w odniesieniu do zidentyfikowanych problemów; zauważa, że w ramach projektów udało się osiągnąć większość ich celów; popiera zalecenie Trybunału i wzywa Komisję do dopracowania wsparcia dla edukacji w sytuacjach kryzysowych w celu osiągnięcia odpowiedniego poziomu skuteczności i adekwatności;
442. przypomina, że polityka rozwoju i współpracy ma na celu likwidację ubóstwa i zmniejszenie nierówności i powinna docierać tylko do docelowych beneficjentów;
443. podkreśla znaczenie aktywnego udziału Parlamentu Europejskiego w opracowywaniu umów o partnerstwie i współpracy z krajami trzecimi; podkreśla, że przyszłe umowy o partnerstwie powinny podlegać kontroli parlamentarnej i opierać się na zasadach solidarności, wspólnej odpowiedzialności, poszanowania praw człowieka, praworządności i międzynarodowego prawa humanitarnego ⁽²⁹⁾;
444. wyraża zaniepokojenie nawoływaniem do nienawiści i przemocą, prezentowanymi w palestyńskich podręcznikach, wykorzystywanych w szkołach przez UNRWA; wyraża zaniepokojenie poziomem skuteczności mechanizmów UNRWA dotyczących przestrzegania wartości ONZ w materiałach edukacyjnych, które są wykorzystywane do nauczania przez personel UNRWA w szkołach, a które zawierają treści nawołujące do nienawiści i przemocy; nalega, aby UNRWA działała z zachowaniem pełnej przejrzystości i publikowała na otwartej platformie wszystkie swoje materiały edukacyjne dla nauczycieli i uczniów, a także przeglądy wykorzystywanych podręczników kraju przyjmującego w celu zapewnienia, że ich treść jest zgodna z wartościami ONZ i nie szerzy nienawiści; domaga się natychmiastowego usunięcia wszystkich materiałów szkolnych, które nie są zgodne z tymi standardami; podkreśla, że przeznaczenie środków UE, takich jak PEGASE, na wynagrodzenia dla nauczycieli i urzędników służby cywilnej w oświacie musi być uzależnione od zgodności materiałów edukacyjnych i treści dydaktycznych z normami UNESCO w zakresie pokoju, tolerancji, współistnienia i niestosowania przemocy, zgodnie z decyzją podjętą przez unijnych ministrów edukacji 17 marca 2015 r. w Paryżu;
445. ponownie podkreśla swoje stanowisko, zgodnie z którym pomoc zewnętrzna powinna być w pełni finansowana z budżetu Unii, i podkreśla, że działania w ramach funduszy powierniczych stanowią jedynie rozwiązanie pomocowe do czasu ich pełnego zastąpienia przyszłymi instrumentami finansowania zewnętrznego, w szczególności Instrumentem Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR) oraz Instrumentem Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III); ubolewa, że cele humanitarne, takie jak ochrona godności i praw człowieka migrantów i innych słabszych grup społecznych, takich jak dzieci i kobiety, nie zostały osiągnięte przy realizacji niektórych działań w ramach funduszy powierniczych takich jak fundusz „Madad” i fundusz powierniczy UE dla Afryki;

⁽²⁹⁾ Opinia DEVE w sprawie ochrony praw człowieka i zewnętrznej polityki migracyjnej UE, rozdział 17

podkreśla, że ochrona praw człowieka wymaga zdecydowanych działań; przypomina ponadto, że poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności oraz propagowanie praworządności, zasad demokratycznych, wolności religii lub przekonań, przejrzystości, dobrych rządów oraz pokoju i stabilności to podstawowe elementy unijnego funduszu powierniczego UE dla Kolumbii; wzywa Komisję do zwiększenia kontroli działań podejmowanych w tym zakresie przez partnerów wykonawczych.

446. przypomina, że zasadniczym celem pomocy rozwojowej Unii jest ograniczanie ubóstwa oraz że oficjalna pomoc rozwojowa (ODA) ma przede wszystkim wspierać rozwój gospodarczy i dobrobyt w krajach rozwijających się, zgodnie z definicją OECD; podkreśla, że ODA powinna przyspieszać osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju, być zgodna z Agendą ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, w tym zasadą niepozostawiania nikogo w tyle, oraz z zasadami skuteczności pomocy rozwojowej, a także przyczynić się do zmniejszania nierówności, a ODA związana z migracją i stosowanie szczególnego rodzaju pomocy nie mogą stanowić wyjątku; do usprawnienia procedury przyznawania pożyczek ODA i uczynienia jej bardziej przejrzystą, tak by oficjalna pomoc rozwojowa trafiała tam, gdzie jest najbardziej potrzebna i gdzie ma największy wpływ na rozwój;
447. podkreśla, że należy połączyć umarzanie długów z dodatkową mobilizacją ODA; uważa również, że umarzaniu długów powinno towarzyszyć zwiększenie zasobów wielostronnych agencji pożyczkowych, w tym poprzez zwiększenie specjalnych praw ciągnięcia MFW;
448. zauważa, że na zapotrzebowanie na ODA wpływa mobilizacja dochodów krajowych, którą utrudnia erozja bazy podatkowej i przenoszenie zysków przez przedsiębiorstwa wielonarodowe; przypomina, że większe uzależnienie krajów rozwijających się od podatku od osób prawnych oznacza, że ponoszą one nieproporcjonalnie duże straty z powodu erozji bazy podatkowej i przenoszenia zysków; wzywa do bardziej aktywnych działań Unii przeciwko temu zjawisku, zgodnie z planem działania z Addis Abeby w sprawie finansowania rozwoju zawartym w Agendzie ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030; podkreśla, że potrzebne są konkretne działania zwiększające mobilizację dochodów krajowych, takie jak walka z korupcją oraz systemy opodatkowania progresywnego, które pozwalają zwalczać unikanie opodatkowania i uchylanie się od opodatkowania;
449. przypomina, że polityka rolna, polityka rybołówstwa, polityka handlowa, gospodarcza, edukacyjna, migracyjna, środowiskowa, klimatyczna, zagraniczna i bezpieczeństwa oraz polityka Unii w innych dziedzinach wpływają na skuteczność polityki rozwojowej; zauważa, że spójność polityki na rzecz rozwoju, zgodnie z art. 208 TFUE, wiąże się również z należyтым zarządzaniem finansami; przypomina, że skuteczność pomocy zależy od spójności polityki na rzecz rozwoju; podkreśla, że aby pomoc była skuteczna, należy nadal dokładać starań, aby przestrzegano zasad spójności polityki na rzecz rozwoju, zwłaszcza w wyżej wymienionych dziedzinach; zwraca się do Komisji, aby podjęła działania w oparciu o zalecenia w sprawozdaniu z zewnętrznej oceny⁽³⁰⁾ spójności polityki na rzecz rozwoju z 2018 r. oraz aby wykazała zaangażowanie i przydzieliła wystarczającą liczbę pracowników do zadań związanych ze spójnością polityki na rzecz rozwoju;
450. podkreśla, że zwiększenie skuteczności pomocy rozwojowej, osiągnięcie długotrwałych rezultatów i zaspokojenie lokalnych potrzeb, w szczególności wobec przedłużającego się kryzysu i sytuacji pokryzysowej, wymaga lepszej koordynacji i silniejszego powiązania pomocy humanitarnej z pomocą rozwojową; wzywa Unię, aby pogłębiała takie podejście;
451. z zadowoleniem przyjmuje przegląd Trybunału z września 2020 r. pt. „Reakcja UE na państwową strategię inwestycyjną Chin”; podkreśla, że Trybunał stwierdził niedociągnięcia w zakresie monitorowania i oceny działań w ramach obecnej strategii Unia-Chiny oraz odnoszącej się do nich sprawozdawczości, w tym jeśli chodzi o finansowanie przez Unię projektów w ramach chińskiej strategii inwestycyjnej, które nie są zgodne z zasadami strategii Unii dotyczącej łączenia Europy i Azji; wzywa do dalszego przekazywania zasobów finansowych i ludzkich niezbędnych do realizacji strategii Unii dotyczącej łączenia Europy i Azji;
452. z zaniepokojeniem odnotowuje skomplikowaną sytuację na Białorusi; podkreśla, jak ważne jest, aby dokonać przeglądu finansowania UE i dopilnować, by nie trafiało ono do reżimu Łukaszenki, lecz było ukierunkowane na wsparcie społeczeństwa obywatelskiego na Białorusi;
453. oczekuje na szczyt Unia–Unia Afrykańska zaplanowany na 2021 r.; uważa, że należy odejść od tradycyjnych stosunków skoncentrowanych na pomocy na rzecz bardziej strategicznego i zintegrowanego partnerstwa na równych zasadach;

Ustalenia Trybunału: DG NEAR

454. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że transakcje związane ze wsparciem budżetowym i z projektami realizowanymi przez organizacje międzynarodowe w ramach „podejścia hipotetycznego” były mniej podatne na błędy oraz że w 2019 r. Trybunał nie wykrył żadnych błędów w tych dziedzinach; zauważa, że jeśli chodzi o prawidłowość transakcji, przyspieszone wsparcie budżetowe na rzecz państw trzecich jest mniej podatne na błędy; niemniej jednak zauważa, że z powodu przepisów prawnych, które pozostawiają szerokie pole dla interpretacji przez Komisję w odniesieniu do oceny, czy ogólne warunki zostały spełnione, „prowadzona przez Trybunał kontrola w zakresie prawidłowości wydatków nie może wykroczyć poza moment, w którym Komisja wypłaca pomoc krajowi otrzymującemu, jako że po przekazaniu środków są one włączane do budżetu tego kraju”; zauważa, że grozi to osłabieniem poziomu odpowiedzialności i przejrzystości działań i wydatków Unii; nalega, by Komisja dopilnowała, że dostarczanie pomocy zewnętrznej jest uzależnione od poszanowania praworządności i praw człowieka przez kraje otrzymujące pomoc; podkreśla w szczególności potrzebę zagwarantowania, by państwa

⁽³⁰⁾ https://ec.europa.eu/international-partnerships/external-evaluation-eus-policy-coherence-development-2009-2016_en

i strony trzecie lub osoby fizyczne powiązane z funduszami unijnymi lub którym przydziela się fundusze unijne, przestrzegały podstawowych wartości demokratycznych i międzynarodowych standardów w zakresie praw człowieka oraz kierowały się zasadami niestosowania przemocy;

455. wzywa Komisję do pełnego wprowadzenia zasady warunkowości oraz regularnych kontroli ex-ante i ex-post prawidłowości i wyników funduszy unijnych przeznaczonych na wsparcie państw trzecich oraz do dopilnowania, aby ramy prawne, które przewidują te instrumenty wsparcia, pozwalały na pełne odzyskanie środków w przypadku wykrycia nieprawidłowości ⁽³¹⁾;
456. w odniesieniu do przeprowadzonego przez DG NEAR badania poziomu błędu rezydualnego zauważa z niepokojem, że zdaniem Trybunału:
- przeprowadzone przez DG NEAR badanie poziomu błędu rezydualnego zawiera ograniczenia, za sprawą których poziom błędu rezydualnego może zostać zaniżony, takie jak nie uwzględnianie w wystarczającym zakresie niektórych aspektów postępowań o udzielenie zamówienia (powody odrzucenia niewybranych kandydatów, spełnienie przez zwycięskiego oferenta wszystkich kryteriów wyboru i udzielenia zamówienia, pełna kontrola procedur zaproszeń do składania wniosków, uzasadnień w przypadku bezpośredniego udzielenia zamówienia) ⁽³²⁾;
  - „poziom błąd w dotacjach” w dotacjach objętych zarządzaniem bezpośrednim oblicza się na podstawie poziomu ufności wynoszącego 80 %, podczas gdy, ogólnie rzecz biorąc, poziomy błąd oblicza się na podstawie poziomu ufności wynoszącego 95 %;
  - metoda stosowana do oszacowania poziomu błędu rezydualnego w DG NEAR daje wykonawcy szeroką swobodę interpretacji przy szacowaniu poszczególnych błędów (szczególnie w sytuacji, jeśli w odniesieniu do danej transakcji nie przekazano żadnych dokumentów);
  - w 2018 r. i 2019 r. w przypadku połowy transakcji ujętych w próbie polegano na wynikach wcześniejszych kontroli, ale Trybunał przypomina, że takie podejście nie daje w pełni obrazu poziomu błędu rezydualnego ⁽³³⁾;
457. wyraża zaniepokojenie, że Trybunał nadal ma zastrzeżenia co do wiarygodności wyników badania;
458. z niepokojem zauważa, że DG NEAR w swoim rocznym sprawozdaniu z działalności za 2019 r. musiała zgłosić zastrzeżenie dotyczące trudności w odpowiednim monitorowaniu wszystkich projektów w Libii i Syrii (zastrzeżenie niekwantyfikowane) oraz zastrzeżenie dotyczące błędów w wydatkach w ramach dotacji na zarządzanie bezpośrednie (zastrzeżenie kwantyfikowane);
459. zauważa, że Trybunał nie oszacował poziomu błędu dla wydatków w dziale 4 w 2019 r., tak samo jak w 2018 r.; podkreśla, że Trybunał stwierdził ograniczenia, które mogą prowadzić do niedoszacowania poziomu błędu rezydualnego; w pełni popiera zalecenia sformułowane przez Trybunał, w szczególności zalecenie dotyczące potrzeby ujawniania ograniczeń badania poziomu błędu rezydualnego w przyszłych rocznych sprawozdaniach z działalności DG NEAR, a także wzmocnienia kontroli DG NEAR dotyczących instrumentów finansowania zewnętrznego poprzez wykrywanie powtarzających się błędów i zapobieganie im;
460. odnotowuje monitorowanie przez Trybunał zaleceń sformułowanych w sprawozdaniu rocznym za 2016 r., które wymagały natychmiastowych działań lub miały zostać wdrożone do 2019 r., i z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja wdrożyła trzy z nich w całości, a jedno częściowo;
461. ubolewa, że choć w rezolucji z 13 marca 2019 r. Parlament wezwał Komisję do wykorzystania środków obecnie przyznanych w ramach IPA II na wspieranie – za pośrednictwem specjalnej puli środków zarządzanej bezpośrednio przez Unię – społeczeństwa obywatelskiego, obrońców praw człowieka i dziennikarzy w Turcji, a także na zwiększenie możliwości w zakresie nawiązywania kontaktów międzyludzkich, dialogu akademickiego i platform medialnych dla dziennikarzy, Komisja postanowiła wdrożyć działanie IPA 2019/42258 dotyczące współfinansowania zakupu 4 statków dla tureckiej straży przybrzeżnej; ponadto zwraca uwagę, że należy ściśle monitorować wykorzystanie funduszy z Instrumentu Pomocy dla Uchodźców w Turcji w trosce o to, aby środki te były właściwie wydatkowane na projekty dotyczące uchodźców i nie były wykorzystywane do innych celów;

⁽³¹⁾ Dz.U. C 377 z 9.11.2020, s. 13, s. 211 sprawozdania.

⁽³²⁾ Dz.U. C 377 z 9.11.2020, s. 13, s. 213 sprawozdania.

⁽³³⁾ Dz.U. C 377 z 9.11.2020, s. 13, s. 214 sprawozdania.

Sprawozdanie specjalne Trybunału nr 09/2019 „Wsparcie UE dla Maroka – dotychczas osiągnięto ograniczone rezultaty”.

462. zauważa, że unijne wsparcie budżetowe na rzecz Maroka wyniosło w latach 2014–2018 ogółem około 0,37 % łącznych wydatków z budżetu państwa, przy czym umowy opiewały na kwotę 562 mln EUR, a płatności – 206 mln EUR; przypomina, że Maroko otrzymuje większe unijne wsparcie na rzecz rozwoju niż jakikolwiek inny północnoafrykański kraj oprócz Tunezji i jest jednym z głównych beneficjentów międzynarodowej pomocy rozwojowej;
463. przypomina, że ENI jest kluczowym instrumentem finansowym wykorzystywanym przez Komisję w jej współpracy z Marokiem i że jego wartość w okresie 2014–2020 wynosi 1 399 mln EUR w zobowiązaniach;
464. zwraca uwagę, że po wydaniu przez Sąd wyroku w sprawie Sahary Zachodniej w grudniu 2015 r. Maroko zawiesiło w okresie od grudnia 2015 r. do stycznia 2019 r. dialog polityczny dotyczący całej polityki zewnętrznej UE: polityki rozwojowej, handlowej, zagranicznej i polityki bezpieczeństwa. polityki rozwojowej, handlowej, zagranicznej i polityki bezpieczeństwa. odnotowuje uwagi Komisji do sprawozdania specjalnego nr 09/2019, że ponieważ „dialog polityczny nigdy nie został zawieszony w okresie trudnych stosunków politycznych między Unią a Marokiem, Komisja uważa, że nie było podstaw do opracowania alternatywnej strategii”;
465. podkreśla, że Maroko jest wieloletnim i strategicznym partnerem i sąsiadem UE, a owocna współpraca prowadzi do pozytywnych rezultatów;
466. zauważa, że Trybunał zidentyfikował szereg wyzwań dla wsparcia budżetowego:
- nieoptymalne ukierunkowanie i koncepcja wsparcia (tj. finansowanie obejmowało zbyt wiele obszarów, Komisja nie opracowała przejrzystej strategii przyszłych relacji z Marokiem w okresie zawieszenia dialogu politycznego, działania darczyńców nie były skoordynowane w jednolity sposób, programy wsparcia budżetowego nie były zaprojektowane z myślą o maksymalizacji oddziaływania);
  - trudności we wdrażaniu wsparcia (tj. opóźnienia, niezadowolająca ocena rezultatów przeprowadzona przez Komisję);
  - brak istotnego oddziaływania programów wsparcia budżetowego (tj. osiągnięto mniej niż połowę celów wsparcia budżetowego w sektorze ochrony zdrowia, opieki społecznej, wymiarze sprawiedliwości itp.);
467. wzywa Komisję, aby:
- lepiej ukierunkowała unijne wsparcie budżetowe w Maroku, a mianowicie zastosowała bardziej przejrzystą i lepiej udokumentowaną metodę przydziału środków na rzecz sektorowych programów wsparcia budżetowego i nadal monitorowała wykonanie;
  - udoskonaliła koncepcję wartości docelowych i wyników wykonania;
  - udoskonaliła strategię dialogu merytorycznego i w tym celu przeprowadziła ocenę realizacji strategii dialogu merytorycznego oraz w przejrzysty i odpowiedni sposób zdefiniowała cele i oczekiwane rezultaty dialogu;
  - usprawniła procedury weryfikacji płatności i w tym celu stosowała właściwe metody obliczeń i wypłacała środki tylko wówczas, gdy dostępne są wiarygodne dowody potwierdzające, że wartość docelowa faktycznie została osiągnięta;
  - udoskonaliła procedury monitorowania i w tym celu udoskonaliła oceny strategii dla poszczególnych sektorów i monitorowała realizację tych strategii z wykorzystaniem przewidzianych w nich wskaźników;
  - dokładnie zweryfikowała wykorzystanie środków finansowych Unii przez podmioty trzecie, ich oddziały lub osoby fizyczne, aby upewnić się, że żadne środki finansowe nie są przeznaczone ani powiązane z jakąkolwiek przyczyną lub formą terroryzmu lub radykalizacji religijnej i politycznej; oraz dopilnowała, aby te środki unijne zostały proaktywnie odzyskane, a zaangażowani odbiorcy zostali wykluczeni z przyszłego finansowania unijnego;
468. przypomina o znaczeniu propagowania za granicą wartości unijnych, takich jak demokracja, praworządność oraz poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności; wzywa zatem Komisję do wykorzystania funduszu przedakcesyjnego do wspierania przemian demokratycznych i zapewnienia właściwego wdrażania polityki publicznej i reform sądownictwa na Bałkanach Zachodnich;
469. odnotowuje odpowiedzi Komisji na sprawozdanie specjalne nr 09/2019, w szczególności fakt, że Komisja stwierdza, iż współpraca Unii przyczyniła się do wdrożenia reform w Maroku, co miało pozytywny wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy tego kraju;

Ustalenia Trybunału: DG DEVCO

470. zauważa, że DG DEVCO odpowiada za wdrażanie większości instrumentów pomocy zewnętrznej finansowanych zarówno z budżetu ogólnego Unii, jak i z EFR; przyjmuje do wiadomości, że Trybunał przedstawił w swoim sprawozdaniu rocznym dotyczącym działań finansowanych z 8., 9., 10. i 11. EFR za rok budżetowy 2019 swoje uwagi na temat systemów, ich odpowiedzialności za roczne sprawozdania z działalności oraz oświadczenia dyrektora generalnego na 2019 r., które odnoszą się do całego obszaru odpowiedzialności DG DEVCO:
- w wydatkach zaksięgowanych w 2019 r. w ramach ósmego, dziewiątego, dziesiątego i jedenastego EFR występuje istotny poziom błędów; według Trybunału szacowany poziom błędów w wydatkach zatwierdzonych w zestawieniach wynosi 3,5 %;
  - 43,6 % szacowanego poziomu błędów wynikało z wydatków nieponiesionych (tj. zobowiązań przedstawionych jako wydatki lub niepoprawnie obliczonych kwot zadeklarowanych wydatków);
  - 22,1 % szacowanego poziomu błędów wynikało z poważnego naruszenia przepisów dotyczących zamówień publicznych (tj. nieuzasadnionej decyzji komisji oceniającej);
  - 12,7 % szacowanego poziomu błędów wynikało z wydatków niekwalifikowalnych (tj. znacznego wzrostu wynagrodzeń pracowników lokalnych po zawarciu umowy);
471. odnotowuje uwagę Trybunału, że Komisja i jej partnerzy wdrażający popełnili więcej błędów w transakcjach dotyczących prognoz programów, dotacji, umów o przyznanie wkładu zawieranych z organizacjami międzynarodowymi oraz umów o delegowaniu zadań zawartych z agencjami współpracy w państwach członkowskich Unii niż w przypadku innych form wsparcia (takich jak zamówienia na roboty budowlane, realizację dostaw czy świadczenie usług); błędy kwantyfikowalne, składające się na 71,7 % szacowanego poziomu błędów, wystąpiły w 25 (38 %) spośród 65 zbadanych transakcji tego rodzaju; wraca uwagę na opinię Trybunału, że przeprowadzone przez DG DEVCO badanie poziomu błędów rezydualnego nie ma charakteru usługi atestacyjnej ani kontroli; zauważa, że opiera się ono na odnośnej metodyce i na wytycznych z podręcznika udostępnionego przez DG DEVCO; zauważa, że Trybunał wskazuje cztery główne czynniki wpływające na poziom błędów rezydualnego stosowany przez DG DEVCO, takie jak ograniczenia w kontroli postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, bardzo niewielka liczba kontroli na miejscu w krajach, w których realizowane są projekty, metoda stosowana do oszacowania poziomu błędów rezydualnego w DG DEVCO oraz poleganie w pełni lub po części na wcześniejszych pracach kontrolnych; odnotowuje uwagę Trybunału, że w oświadczeniu dyrektora generalnego zawierającym poświadczenie wiarygodności i ujętym w rocznym sprawozdaniu z działalności za 2019 r. nie sformułowano żadnych zastrzeżeń, gdyż dwa zastrzeżenia obowiązujące w 2018 r. zostały zniesione i nie zgłoszono żadnych nowych; przed uchYLENIEM tych zastrzeżeń w 2019 r. DG DEVCO w 2017 i 2018 r. znacznie ograniczyła ich zakres (tj. odsetek wydatków, do których się one odnosiły), ale nie oznacza to, że przedstawiono prawdziwy i rzetelny obraz ryzyka w całym obszarze odpowiedzialności DG DEVCO;
472. z zadowoleniem przyjmuje ustalenia Trybunału dotyczące ogólnie pozytywnej tendencji w zakresie ograniczania ubóstwa, równości płci w edukacji i liczby umów z krajami sąsiadującymi; wyraża jednak zaniepokojenie pogarszającą się tendencją w zakresie umacniania demokracji, praworządności i stabilności politycznej;
473. ponownie wyraża obawy, że coraz częstsze wykorzystywanie instrumentów finansowych do realizacji polityki UE w państwach trzecich podważa poziom rozliczalności i przejrzystości działań Unii; nalega, by Komisja dopilnowała, że dostarczanie pomocy zewnętrznej jest uzależnione od poszanowania praworządności i praw człowieka przez kraje otrzymujące pomoc ⁽³⁴⁾;
474. wyraża głębokie zaniepokojenie niewłaściwym wykorzystaniem funduszy na rzecz rozwoju do działań skutkujących łamaniem praw człowieka przy zarządzaniu granicami; ubolewa nad zgłoszonymi przypadkami naruszeń praw człowieka związanymi z kryzysowym funduszem powierniczym UE dla Afryki (EUTF) w Libii, Etiopii, Erytrei i Nigrze; wzywa do stworzenia solidnych mechanizmów monitorowania wpływu EUTF na prawa człowieka, a także systemu odpowiedzialności w celu zapobiegania naruszeniom prawa międzynarodowego i zajmowania się nimi; przypomina, że należy przeprowadzić dokładne dochodzenie w sprawie domniemych naruszeń praw człowieka, w tym naruszeń praw człowieka na granicach UE; ubolewa nad faktem, że w sprawozdaniu Komisji w sprawie rozszerzenia EUTF nie przewidziano żadnej poprawy w tej dziedzinie, i domaga się, by przy okazji rozszerzenia EUTF zapewniono gwarancje poszanowania podstawowych praw człowieka ⁽³⁵⁾;

⁽³⁴⁾ Ust. 32 rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 14 maja 2020 r. zawierającej uwagi, które stanowią integralną część decyzji w sprawie udzielenia absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej na rok budżetowy 2018, sekcja III - Komisja i agencje wykonawcze (2019/2055(DEC))

⁽³⁵⁾ Opinia DEVE w sprawie ochrony praw człowieka i zewnętrznej polityki migracyjnej UE, rozdział 13

Wyniki dotyczące Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (ENI) i Instrumentu Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju (DCI)

475. przypomina, że budżet ENI w WRF na lata 2014–2020 wynosi około 17 mld EUR. Łącznie do końca 2019 r. Komisja zaciągnęła zobowiązania obejmujące 85 % przydzielonych środków i dokonała płatności obejmujących 42 % budżetu;
476. przypomina, że budżet DCI w WRF na lata 2014–2020 wynosi około 20 mld EUR; łącznie do końca 2019 r. Komisja zaciągnęła zobowiązania obejmujące 84 % przydzielonych środków i dokonała płatności obejmujących 40 % budżetu;
477. zauważa, że w ramach przeglądu wyników pięciu projektów realizowanych w ramach DCI i trzech projektów realizowanych w ramach ENI Trybunał stwierdził, że w trzech spośród wybranych projektów DCI wystąpiły problemy związane z osiągniętymi wynikami: w dwóch wystąpiły opóźnienia we wdrażaniu, w związku z czym nie zostaną uzyskane w wyznaczonym terminie wszystkie zaplanowane produkty i rezultaty, natomiast w trzecim nie ustalono żadnego poziomu docelowego, który pozwoliłby zmierzyć osiągnięte wyniki; w przypadku projektów realizowanych w ramach ENI nie stwierdzono żadnych problemów związanych z wynikami;
478. zauważa, że wskaźniki uwzględnione w publikowanych przez Komisję sprawozdaniach wysokiego szczebla na temat wyników pokazują ogólnie korzystną tendencję, jeśli chodzi o ograniczanie ubóstwa, zapewnienie równości płci w dostępie do edukacji, liczbę porozumień zawieranych z krajami sąsiadującymi i rozwój społeczny; wyraża ubolewanie, że dało się zauważyć pogorszenie sytuacji w odniesieniu do konsolidowania demokracji, praworządności i stabilności politycznej;
479. zwraca uwagę, że wskaźniki te jednak nie zawierały informacji na temat wyników osiągniętych w samych programach – zawarte w nich informacje dotyczyły raczej kontekstu, w jakim programy te funkcjonowały; podkreśla, że zastosowana kombinacja wskaźników nie pozwoliła jasno zobrazować, w jakim zakresie udało się w ramach tych programów osiągnąć oczekiwane produkty i rezultaty, ani nie pozwoliła ustalić, jak te produkty i rezultaty wpływały na oczekiwane oddziaływanie samych programów;

Zalecenia

480. wzywa Komisję, aby:

- przedstawiła informacje o ograniczeniach dotyczących badania poziomu błędu rezydualnego w rocznym sprawozdaniu z działalności DG NEAR za 2020 r. i w sprawozdaniach za kolejne lata;
- niezwłocznie opracowała wytyczne i rygorystyczne kryteria w celu identyfikacji organizacji pozarządowych w jej systemie rachunkowości oraz aby weryfikowała deklarowane samodzielnie dane przedstawiane przez wnioskodawców;
- zaproponowała zharmonizowaną definicję organizacji pozarządowych oraz specjalną kontrolę funduszy; wzywa Komisję, aby wymagała co roku listy 50 największych beneficjentów;
- zwiększyła poziom ufności przyjęty przez DG NEAR w metodyce obliczania poziomu błędu w dotacjach do tego samego poziomu, jaki Komisja stosuje do pozostałej populacji wykorzystywanej na potrzeby badania poziomu błędu rezydualnego, tak aby dokładniej odzwierciedlić większe ryzyko w obszarze dotacji objętych zarządzaniem bezpośrednim – do końca 2021 r.;
- usprawniła kontrole przeprowadzane przez DG NEAR, DG DEVCO, DG ECHO, DG CLIMA i FPI poprzez wykrywanie powtarzających się błędów i zapobieganie im (np. brak systemów rejestracji czasu pracy i wliczanie niekwalifikowalnego podatku VAT do kosztów projektów finansowanych ze środków UE) – do końca 2021 r.;
- udoskonaliła do końca 2021 r. metodykę i podręcznik wykorzystywane w badaniu poziomu błędu rezydualnego przez uwzględnienie w nich problematycznych kwestii wykazanych przez Trybunał w sprawozdaniu, tak aby poziom błędu podawany w badaniu był bardziej wiarygodny;
- ponownie zgłaszała zastrzeżenia w odniesieniu do wszystkich obszarów o wysokim poziomie ryzyka, bez względu na to, jaki udział obszary te mają w łącznej kwocie wydatków i jaki wpływ finansowy się z nimi wiąże;
- dokładnie zweryfikowała wykorzystanie środków finansowych Unii przez podmioty trzecie, ich oddziały lub osoby fizyczne, aby upewnić się, że żadne środki finansowe nie są przeznaczone ani powiązane z jakąkolwiek przyczyną lub formą terroryzmu lub radykalizacji religijnej i politycznej; oraz dopilnowała, aby te środki unijne zostały proaktywnie odzyskane, a zaangażowani odbiorcy zostali wykluczeni z przyszłego finansowania unijnego;
- dopilnowania, by żadne fundusze unijne nie wspierały przymusowej pracy dzieci;
- dołożenia starań, by środki finansowe Unii nie były wykorzystywane do celów innych niż wyznaczone;

- wstrzymania lub przeglądu współpracy z państwami trzecimi, w tym do zawieszenia konkretnych funduszy i projektów, które zagrażają prawom człowieka poszkodowanych, w tym również jeżeli państwa trzecie nie przestrzegają w pełni praw podstawowych wynikających zarówno z Konwencji ONZ dotyczącej statusu uchodźców z 1951 r., jak i z europejskiej konwencji praw człowieka, nie ratyfikowały tych konwencji lub nie przestrzegają konwencji SOLAS ani konwencji SAR;
  - zapewnienia zwiększonej kontroli Parlamentu przy opracowywaniu nowych umów o partnerstwie z krajami trzecimi, które powinny zawsze opierać się na zasadach solidarności, wspólnej odpowiedzialności, poszanowania praw człowieka, praworządności i międzynarodowego prawa humanitarne;
  - dostarczania szczegółowych informacji na temat decyzji podjętych w komitetach operacyjnych i do zapewnienia, że Parlament będzie reprezentowany na jego spotkaniach;
481. ponawia swój wniosek do Komisji o pełne i bezzwłoczne wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości (31/1/2019) w sprawie International Management Group (IMG); wzywa Komisję do ponownego rozważenia IMG jako odpowiedniego wykonawcy projektów w krajach znajdujących się w sytuacji kryzysowej, w których organizacja ta dowiodła swojej skuteczności w zarządzaniu programami odbudowy i pomocy finansowanymi przez podmioty europejskie i państwa członkowskie przez ponad 20 lat;
482. podkreśla, jak ważne jest zwiększenie widoczności, przejrzystości, skuteczności, komplementarności i rozliczalności unijnych instrumentów finansowania zewnętrznego w kontekście ich obecnej restrukturyzacji; zwraca uwagę na fakt, że wyniki Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa są bardziej udane we wschodnim sąsiedztwie UE, i w związku z tym wzywa do zwiększenia wysiłków na rzecz południowego sąsiedztwa UE w celu sprostania stojącym przed nim wyzwaniom;
483. wzywa Komisję, by głębiej przeanalizowała, na ile skuteczne dla rozwoju jest subsydiowanie inwestycji prywatnych i zmniejszanie ryzyka finansowego, biorąc pod uwagę zgłaszane niedociągnięcia w mechanizmach łączenia i gwarancji, które wytknięto w niedawnej opinii Trybunału nr 7/2020 dotyczącej sprawozdania Komisji na temat wdrażania Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR), według której nie da się ocenić, w jakim stopniu EFZR przyspiesza osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju czy porozumienia paryskiego, ani wykazać, że inwestycje nie nastąpiłyby bez udziału Unii, innymi słowy, wykazać dodatkowości finansowej EFZR; przypomina, że nie wykazując dodatkowości finansowej, Unia narusza przepisy WTO o subsydiowaniu sektora prywatnego i być może marnotrawi środki podatników; podkreśla, że wybierając metody pomocy, należy brać pod uwagę jej skuteczność i konkretny cel, zgodnie z zasadą faworyzowania myślenia strategicznego; zwraca się do ESDZ i do Komisji o przestrzeganie powyższych zasad; uważa, że Komisja i ESDZ powinny priorytetowo traktować sektory, które mogą przyciągać bezpośrednio inwestycje zagraniczne, tworzyć miejsca pracy i zwiększać wywóz, a także działania wspierające dobre zarządzanie, reformy strukturalne, dywersyfikację gospodarczą i walkę z korupcją; podkreśla, że darczyńcy powinni priorytetowo traktować finansowanie w formie dotacji i nie przyznawać pierwszeństwa pożyczkom, które mogą zwiększać zadłużenie; podkreśla, że umarzanie długów może zasadniczo wpływać na ograniczanie ubóstwa; podkreśla, że programy pomocy należy łączyć z analizą zdolności obsługi zadłużenia; wzywa Unię do podjęcia prac nad konkretną inicjatywą umarzania długów głęboko zadłużonych ubogich krajów; przypomina, że pomoc rozwojowa w formie współpracy z sektorem prywatnym musi być zgodna z Wytocznymi ONZ dotyczącymi biznesu i praw człowieka, normami MOP oraz Wytocznymi OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych; podkreśla ponadto, że należy dbać o dobre zarządzanie, ograniczać ubóstwo i tworzyć dobrobyt dzięki zrównoważonym inwestycjom, a także zmniejszać nierówności, wspierać prawa człowieka i normy środowiskowe oraz umacniać pozycję gospodarek lokalnych;
484. wzywa Komisję, aby systematycznie monitorowała reformy i wyniki oraz wykazała, że wsparcie budżetowe Unii przyczynia się do realizacji programów działań na rzecz rozwoju państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku i zwiększa ich demokratyczną odpowiedzialność;
485. wzywa do zwiększenia rozliczalności i efektywności w wydatkach Unii na rozwój, gdyż wyniki w obszarze rozwoju powinny być nie tylko określone, lecz także kontrolowane i monitorowane pod kątem wymiernych rezultatów i wpływu na rozwój.
486. apeluje o więcej niezależnych i publicznie dostępnych ocen cywilnych i wojskowych środków bezpieczeństwa oraz środków wojskowych UE, w szczególności wojskowych misji szkoleniowych UE, budowania potencjału podmiotów wojskowych w państwach trzecich (budowanie zdolności na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju za pośrednictwem Instrumentu na rzecz Przyczyniania się do Stabilności i Pokoju) oraz środków zarządzania granicami i migracją, a także ubolewa nad brakiem elastyczności w procedurach administracyjnych i budżetowych/finansowych dotyczących misji cywilnych w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO); ponownie wyraża opinię, że Komisja powinna wprowadzić szczegółowe zasady udzielania zamówień publicznych do środków zarządzania kryzysowego w ramach WPBiO, aby ułatwić szybkie i elastyczne prowadzenie misji;

487. zwraca się do Komisji o dokonanie oceny legalności wycofania funkcji budżetowej z Parlamentu w drodze decyzji Rady w sprawie ustanowienia EAO oraz PESCO; przypomina, że odpowiedni art. 45 ust. 2 i art. 46 ust. 2 TUE przewidują przyjmowanie decyzji większością kwalifikowaną bez prawa weta; przypomina, że wycofanie funkcji budżetowej PE na mocy art. 42 TUE jest możliwe jedynie w odniesieniu do wydatków operacyjnych i wymaga jednomyślnej decyzji Rady;
488. zważywszy, że EBI odgrywa ważną rolę we wdrażaniu polityki zewnętrznej Unii i udziela 10 % pożyczek poza Unią, ponownie zwraca się z postulatem nadania Trybunałowi uprawnień do kontroli wszystkich operacji EBI i przeprowadzania tych audytów;

Administracja

489. zauważa, że płatności na „Wydatki administracyjne” wyniosły 10,4 mld EUR w 2019 r. (6,5 % WRF), z czego budżet Komisji stanowi 57,9 %, czyli 6,1 mld EUR;
490. odnotowuje, że wydatki administracyjne obejmują wydatki na zasoby kadrowe, które stanowią około 60 % łącznych wydatków w tym dziale, oraz wydatki na budynki, wyposażenie, energię, telekomunikację i informatykę; Trybunał stwierdził, że jest to obszar niskiego ryzyka;
491. zauważa, że jeżeli chodzi o Komisję, wykryto szereg błędów dotyczących kosztów personelu i administrowania dodatkami rodzinnymi przez Urząd Administracji i Wypłacania Należności Indywidualnych;
492. zauważa, że Trybunał bada również prawidłowość informacji zawartych w rocznych sprawozdaniach z działalności Komisji, w tym w sprawozdaniach jej dyrekcji generalnych i biur odpowiedzialnych głównie za wydatki administracyjne; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w rocznych sprawozdaniach z działalności nie stwierdzono istotnych poziomów błędu;
493. zachęca Komisję do podjęcia odpowiednich środków w celu wdrożenia wszystkich zaleceń Trybunału oraz do składania Parlamentowi sprawozdań z rozwoju sytuacji;

Szkoły europejskie

494. z zadowoleniem odnotowuje, że według Trybunału jakość sprawozdań finansowych poprawiła się w porównaniu z poprzednimi latami; zauważa z niepokojem, że Trybunał nie jest w stanie potwierdzić, że zarządzanie finansami Szkół w 2019 r. było zgodne z regulaminem finansowym szkół europejskich i regulaminem pracowniczym z powodu niedociągnięć ujawnionych w systemach kontroli wewnętrznej w Biurze Centralnym oraz w dwóch wybranych szkołach; wzywa szkoły europejskie do szybkiego zastosowania się do zaleceń Trybunału dotyczących rachunkowości, zamówień publicznych i rekrutacji;
495. w odniesieniu do szkół europejskich podkreśla znaczenie przestrzegania zasady jednoroczności i zasad sporządzania spisów rzeczowych podczas rozliczeń na koniec roku oraz przestrzegania terminów płatności, zasad udzielania zamówień i przejrzystości procedur rekrutacyjnych.

Zalecenia

496. wzywa Komisję, aby:
- ujednoczyła swoje wsparcia dla uczniów kategorii I, tj. dzieci urzędników, którzy decydują się uczęszczać do akredytowanej szkoły europejskiej (obecnie niektóre rodziny urzędników, w zależności od miasta lub kraju, w którym mieszkają, nie otrzymują środków na zapisanie swoich dzieci do szkół akredytowanych, które jednak dają dostęp do tej samej matury);
  - rozwiązała problem nierówności w finansowaniu uczniów kategorii I uczęszczających do szkół akredytowanych, który wynika z sytuacji, gdy czasami zastępują one szkoły europejskie typu I, a czasami znajdują się w nierównej i nieuzasadnionej pozycji konkurencyjnej w zależności od rynku szkolnego, na którym działają;
  - zainterweniowała w celu rozwiązania istotnych problemów wynikających obecnie z polityki tzw. neutralności kosztowej (zob. dokument 2018-10-D-63-en-5), zgodnie z którą szkoły akredytowane nie powinny obciążać finansowo tradycyjnego systemu szkół europejskich, lecz przeciwnie – powinny wziąć na siebie część kosztów generowanych przez istniejący system⁽³⁶⁾;

⁽³⁶⁾ Przepis ten stwarza problemy na kilku poziomach. Po pierwsze Biuro Centralne, jak również cały budżet przeznaczony przez Komisję na szkoły europejskie, jest usługą publiczną, która została już opłacona przez państwa członkowskie, a pośrednio przez ich podatników. Po drugie ponieważ szkoły samodzielnie finansują swoją ogólną działalność i nie wymagają żadnej interwencji ze strony Komisji, twierdzenie, że stanowią one dodatkowy koszt, za który powinny być rozliczane, wydaje się sprzeczne z intuicją. Ponieważ umożliwiają otwarcie systemu matury europejskiej oraz kształcenie dzieci urzędników europejskich po znacznie niższych kosztach niż w przypadku szkół europejskich typu I, ich rozwój powinien zostać uwzględniony w budżecie Komisji i w żadnym wypadku nie powinien podlegać opodatkowaniu, które utrudniałoby ich rozwój oraz zmniejszyłoby znaczne oszczędności generowane przez te szkoły na rzecz Unii.

Zasoby ludzkie

497. przyjmuje do wiadomości uwagę Trybunału, że przyjęciu zmienionego regulaminu pracowniczego w 2014 r. towarzyszyło zobowiązanie instytucji i organów do tego, by stopniowo, do 2018 r., zmniejszyć o 5 % liczbę stanowisk (urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony) we własnych planach zatrudnienia w stosunku do sytuacji z 2012 r.;
498. przyjmuje do wiadomości, że reforma regulaminu pracowniczego z 2014 r. przyniosła oszczędności w wysokości 4,2 mld w WRF 2014–2020, co stanowi 0,4 % całości WRF; przypomina, że reforma z 2014 r. przyniosła niekwestionowane negatywne skutki dla pracowników, co zostało potwierdzone przez Trybunał⁽³⁷⁾ w 2019 r., i ubolewa, że prawie niemożliwe jest poznanie ich kosztów finansowych, aby uzyskać realistyczny obraz oszczędności; odnotowuje szereg strategii politycznych i działań opracowanych przez Komisję w celu złagodzenia negatywnych skutków i oczekuje, że wyciągnięte wnioski zostaną uwzględnione w nowej strategii Komisji w zakresie zasobów ludzkich, która ma zostać przyjęta w 2021 r.; przypomina o poważnych konsekwencjach, jakie cięcia budżetowe w administracji lub redukcja personelu mogą mieć na przyszłość europejskiej służby cywilnej oraz realizację strategii politycznych Unii;
499. przyjmuje do wiadomości, że Komisja inwestuje w eksplorację danych swojego informatycznego systemu medycznego, aby rozwiązać problem braku danych dotyczących przypadków wypalenia zawodowego; zdecydowanie zachęca Komisję, aby w swojej strategii w zakresie zasobów ludzkich (HR) zapobiegała przypadkom wypalenia zawodowego, identyfikowała je i zarządzała nimi w szerszym kontekście zatrudnienia, obciążenia pracą i dobrego samopoczucia pracowników;
500. wyraża zaniepokojenie, że Komisja nie opracowała żadnego środka tymczasowego w celu złagodzenia narastającego problemu dysproporcji w sile nabywczej, z jakim borykają się europejscy urzędnicy służby cywilnej oddelegowani do Luksemburga; wskazuje jako istotny przykład, że 16 z 200 odpowiednich kandydatów wybranych przez EPPO odrzuciło ofertę pracy z powodu niewystarczająco wysokiego wynagrodzenia, aby móc mieszkać w Luksemburgu; podkreśla, że oczekuje zawarcia konkretnych propozycji w sprawozdaniu w sprawie metody ustalania wynagrodzeń do 31 marca 2022 r.;
501. popiera zamiar Komisji dotyczący aktualizacji podejścia przedstawionego w jej komunikacie z 2019 r. „Miejsce pracy przyszłości w Komisji Europejskiej” w świetle kryzysu COVID-19; oczekuje, że Komisja uwzględni na równi efektywne wykorzystanie przestrzeni biurowej oraz zdrowie i dobre samopoczucie pracowników; powtarza, że przedstawiciele pracowników powinni być zawsze zaangażowani w istotne zmiany w organizacji i przestrzeni pracy;
502. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja przyjęła plan działania na rzecz równości i różnorodności w 2018 r. oraz jego wdrożenie w 2019 r.; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w odpowiedzi na ankietę pracowniczą dodano konkretne działania; wzywa Komisję do podążania tą samą drogą i podjęcia bardziej szczegółowych działań w odniesieniu do osób, którym przyznano staże w Komisji;
503. zgadza się ze stwierdzeniem Komisji, że „nadal istnieją różne kulturowe, społeczne i zawodowe oczekiwania wobec mężczyzn i kobiet w odniesieniu do równowagi między pracą płatną a pracą nieodpłatną (związaną z opieką)”; z uznaniem odnotowuje wysiłki Komisji zmierzające do podniesienia świadomości na temat istniejących środków umożliwiających godzenie życia zawodowego i prywatnego, takich jak kursy dla rodziców oraz publikacja pozytywnych przykładów na stronie intranetowej Komisji;
504. z uznaniem odnotowuje, że Komisja (2014–2019) zrealizowała cel polegający na osiągnięciu 40-procentowego udziału kobiet na stanowiskach kierowniczych do końca swojej kadencji w 2019 r.; przypomina Komisji (2019–2024), że w 2019 r. jej przewodnicząca zobowiązała się do osiągnięcia równości płci na wszystkich szczeblach zarządzania do końca obecnej kadencji i powtórzyła to zobowiązanie w piśmie z misją do komisarza ds. budżetu i administracji;
505. przyjmuje do wiadomości nowe wytyczne dotyczące wdrażania pomocy dla osób niepełnosprawnych opracowane w 2019 r. w celu finansowego wsparcia pracowników i osób pozostających na ich utrzymaniu w zakresie kosztów niemedycejskich związanych z ich niezależnością, integracją społeczną oraz zdolnością fizyczną, umysłową, społeczną i zawodową; zauważa, że wytyczne weszły w życie w maju 2020 r.;
506. zauważa, że w 2019 r. liczba spraw o wsparcie socjalno-finansowe wzrosła o 28 % w porównaniu z 2018 r.; z uznaniem zauważa, że wykorzystanie środków na potrzeby osób z niepełnosprawnościami wzrosło o 50 % w porównaniu z 2018 rokiem (z ok. 2 do 3 mln euro);

⁽³⁷⁾ Sprawozdanie specjalne Trybunału nr 15/2019: Wdrożenie w Komisji pakietu reform warunków zatrudnienia z 2014 r. – znaczne oszczędności, jednak nie bez konsekwencji dla pracowników.

507. należycie uwzględnić uwagi i zalecenia Trybunału dotyczące Europejskiego Urzędu Doboru Kadr⁽³⁸⁾; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że proces selekcji jest zasadniczo skuteczny w przypadku konkursów na dużą skalę, ale wyraża zaniepokojenie faktem, że proces selekcji nie jest dostosowany do konkursów na małą skalę, ukierunkowanych, które najbardziej odpowiadają obecnym potrzebom rekrutacyjnym instytucji UE; wzywa Komisję do terminowego przedstawienia sprawozdania z wdrożenia tych zaleceń przez EPSO;
508. zauważa, że w okresie od 2012 r. do 2018 r. instytucje i organy, za wyjątkiem Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i Europejskiego Inspektora Ochrony Danych, zmniejszyły liczbę stanowisk w swoich planach zatrudnienia o 1 409 (3 %), a równocześnie stopniowo zwiększały poziom zatrudnienia pracowników kontraktowych; w związku z tym zauważa, że odsetek pracowników kontraktowych w łącznej prognozowanej liczbie personelu wzrósł z 17 % do 22 %; wyraża zaniepokojenie możliwymi negatywnymi skutkami zastąpienia urzędników pracownikami kontraktowymi, takimi jak konieczność przekazywania wiedzy i utrata wiedzy po wygaśnięciu umowy, a także perspektywa i bezpieczeństwo zatrudnienia pracowników kontraktowych;
509. zwraca uwagę, że wzrost liczby pracowników kontraktowych odzwierciedla wpływ na poziom zatrudnienia nowych zadań wynikających z szybko zmieniających się priorytetów, takich jak realizacja nowych programów przekazanych przez Komisję agencjom wykonawczym, co było neutralne pod względem budżetowym i pod względem przeniesionych pracowników Komisji odnotowuje uwagę Trybunału, że wzrost liczby pracowników kontraktowych nastąpił też w reakcji na sytuacje wyjątkowe i nagłe;
510. ubolewa, że w niektórych instytucjach nastąpił wzrost liczby pracowników kontraktowych zatrudnionych w GF I w następstwie przekształcenia stanowisk dla pracowników sekretariatu i pracowników biurowych zatrudnionych bezterminowo i na czas określony na stanowiska kontraktowe;
511. zauważa, że na koniec 2018 r. instytucje, organy i agencje wykonawcze zatrudniały 11 962 pracowników kontraktowych, co oznacza wzrost o 37 % od 2012 r.; wskazuje, że większość z nich zatrudniała Komisja Europejska;
512. nalega, aby Komisja wdrożyła bardziej przejrzystą procedurę mianowania pracowników na wszystkie stanowiska, zwłaszcza stanowiska związane z zarządzaniem; wzywa Komisję do wyjaśnienia dotychczasowej procedury mianowania pracowników, której brak przejrzystości i rozliczalności;
513. wyraża ubolewanie z powodu utrzymujących się dysproporcji geograficznych w składzie personelu Komisji, zwłaszcza na średnich i wyższych szczeblach kierowniczych; wzywa Komisję do ustanowienia właściwej reprezentacji obywateli ze wszystkich państw członkowskich, przy jednoczesnym poszanowaniu kompetencji i zasług kandydatów, jak wskazano w art. 27 regulaminu pracowniczego urzędników;
514. zwraca uwagę na znaczną rotację pracowników w agencjach Unii oraz wzywa Komisję, aby pomogła agencjom zaradzić tej sytuacji przez odpowiednie zmiany w polityce kadrowej i społecznej;
515. zwraca uwagę, że aby strony główne instytucji europejskich były dostępne dla osób z wszelkiego rodzaju niepełnosprawnościami, jak przewidziano w dyrektywie (UE) 2016/2102, potrzebne jest kompleksowe podejście, w tym dostępność krajowych języków migowych; sugeruje, aby organizacje reprezentujące osoby niepełnosprawne zostały zaangażowane w ten proces;
516. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji na rzecz tworzenia bardziej zróżnicowanego i integracyjnego środowiska pracy i kultury pracy poprzez podejmowanie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami; zwraca się do Komisji o ocenę możliwości dalszego wzmocnienia i uwzględniania zasad równych szans w rekrutacji, szkoleniach, rozwoju kariery zawodowej i warunkach pracy, a także o podnoszenie świadomości pracowników w tym zakresie; oraz w sprawie możliwych racjonalnych ulepszeń i modyfikacji budynków instytucji (dostęp, odpowiednie wyposażenie biurowe) z myślą o osobach o ograniczonej sprawności ruchowej lub innych rodzajach niepełnosprawności;
517. z zadowoleniem przyjmuje osiągnięcia Europejskiego Urzędu Doboru Kadr i stałe doskonalenie praktyk w zakresie racjonalnych usprawnień dla kandydatów z niepełnosprawnościami lub kandydatów o szczególnych potrzebach; w 2019 r. Urząd opracował ulotkę, ulotkę w alfabecie Braille'a i film animowany w celu wyjaśnienia udogodnień oferowanych kandydatom o szczególnych potrzebach w procedurach selekcji, co umożliwiło 438 kandydatom o szczególnych potrzebach zgłoszenie się do konkursów i selekcji;
518. ponownie wzywa Komisję do nadania statusowi specjalnych doradców Komisji większej przejrzystości, z jasnym określeniem ich zadań i misji;

⁽³⁸⁾ Sprawozdanie specjalne Trybunału nr 13/2020 pt. „Europejski Urząd Doboru Kadr – czas dostosować proces doboru pracowników do zmieniających się potrzeb kadrowych”.

519. w odniesieniu do decyzji kolegium komisarzy z 30 października 2019 r. o umożliwieniu byłym przewodniczącym Komisji pełnienia funkcji reprezentacyjnych po wygaśnięciu mandatu przyjmuje do wiadomości mianowanie byłego przewodniczącego Jeana Claude'a Junckera na stanowisko specjalnego doradcy i ubolewa, że funkcja ta, mimo że nie jest wynagradzana, będzie wiązała się z kosztami, zwłaszcza w przypadku misji, co jest trudne do zrozumienia dla opinii publicznej; zwraca się do Komisji o przedstawienie Parlamentowi szczegółowych informacji na temat skutków finansowych takiej decyzji, tak aby mógł je uwzględnić przy udzielaniu absolutorium w przyszłości;
520. zachęca Komisję do zwrócenia szczególnej uwagi na relacje z byłymi komisarzami i do starannej oceny potencjalnego ryzyka w tym zakresie;
521. ponownie wzywa Komisję do egzekwowania obecnych prawnie wiążących zasad kodeksu postępowania dotyczących efektu drzwi obrotowych zarówno w stosunku do Komisji, jak i jej agencji;
522. zdecydowanie popiera zalecenie Trybunału skierowane do wszystkich instytucji, aby współpracowały nad harmonizacją swoich ram etycznych i chętniej dzieliły się dobrymi praktykami;
523. wzywa Komisję do podnoszenia poziomu wiedzy pracowników na temat ram etycznych i kultury etycznej; w szczególności wzywa Komisję, aby dopilnowała, by szkolenia w zakresie etyki zawierały praktyczne wskazówki oparte na rzeczywistych przykładach, oraz usprawniła komunikację z pracownikami w kwestiach etycznych; podkreśla, że pracownicy muszą wiedzieć, jak informować o przypadkach nieetycznego postępowania, oraz że trzeba zwiększyć ich poczucie bezpieczeństwa;

Uwagi ogólne

524. przyjmuje do wiadomości, że rok 2019 był dla Komisji rokiem przejściowym, ponieważ musiała ona zabezpieczyć przejście od Komisji J.C. Junckera do Komisji U. von der Leyen, a także zainicjować swoje nowe priorytety;
525. wyraża zaniepokojenie decyzją Komisji o udzieleniu zamówienia firmie BlackRock Investment Management na przeprowadzenie badania dotyczącego celów środowiskowych, społecznych i związanych z zarządzaniem; zwraca uwagę na dochodzenie Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich w sprawie możliwości wystąpienia konfliktu interesów⁽³⁹⁾; wzywa zatem Komisję do aktualizacji wytycznych dotyczących procedur udzielania zamówień publicznych;
526. wzywa Komisję do wprowadzenia sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, obejmującej społeczne i środowiskowe aspekty zamówień publicznych; uważa, że dzięki włączeniu standardów odpowiedzialnego biznesu do swojej polityki zamówień publicznych i zakupów Komisja chronić interes publiczny i zapewnić odpowiedzialność wydatków publicznych;
527. zachęca Komisję do dalszego opierania się na zasadach strategii oprogramowania opartego na otwartym kodzie źródłowym⁽⁴⁰⁾ i programu ISA2⁽⁴¹⁾ w celu zapobieżenia uzależnieniu od dostawcy, zachowania kontroli nad własną infrastrukturą techniczną, przyczynienia się do silniejszych zabezpieczeń prywatności użytkowników i ochrony danych oraz zwiększenia bezpieczeństwa i przejrzystości dla społeczeństwa; zwraca się do Komisji o przyznanie pierwszeństwa rozwiązaniom opartym na otwartym kodzie źródłowym w zamówieniach publicznych i pracach rozwojowych w celu promowania wymiany i ponownego wykorzystania rozwiązań w zakresie oprogramowania, nadania zamówieniom bardziej zrównoważonego i długotrwałego charakteru oraz przestrzegania zasady „publiczne pieniądze, publiczny kod”;
528. z zadowoleniem przyjmuje międzyinstytucjonalną współpracę w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, w ramach której Komitet Regionów i Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny korzystają z pomocy zespołu reagowania na incydenty komputerowe dla instytucji, organów i agencji UE; zauważa, że wiele projektów cyfryzacji dotyczy cyfryzacji zasobów ludzkich i procesów finansowych, do czego Komitet wykorzystuje systemy SYSPER i ABAC zapewniane przez Komisję; zwraca się do Komisji o zbadanie możliwości wynegocjowania lepszych warunków w celu usprawnienia i uatrakcyjnienia procesu udostępniania aplikacji pod względem finansowym;
529. podkreśla znaczenie wysiłków DG ds. Tłumaczeń Ustnych mających na celu ułatwienie tłumaczenia na 24 języki urzędowe UE, a nawet na międzynarodowy język migowy, w Komisji oraz innych instytucjach i organach UE; zachęca Komisję do udzielenia pomocy DG SCIC w dalszym zwiększaniu dostępności i obecności międzynarodowego języka migowego, aby zapewnić osobom niepełnosprawnym dostęp do informacji;

⁽³⁹⁾ <https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/57060>

⁽⁴⁰⁾ https://ec.europa.eu/info/departments/informatics/open-source-software-strategy_en

⁽⁴¹⁾ https://ec.europa.eu/isa2/isa2_en

530. jest bardzo zaniepokojony decyzją Komisji o zerwaniu umowy z dostawcą usług gastronomicznych, co doprowadziło do zwolnienia 400 pracowników; pilnie zwraca się do Komisji o zmianę decyzji i zbadanie wszelkich możliwych rozwiązań w celu ochrony pracowników i uniknięcia zwolnień, w tym internalizacji personelu gastronomicznego;
531. zauważa, że wiele komunikatów i dokumentów jest dostępnych wyłącznie w języku angielskim; zauważa również, że posiedzenia robocze odbywają się bez możliwości tłumaczenia ustnego; wzywa Komisję do przestrzegania zasad oraz poszanowania praw i obowiązków zapisanych w Karcie praw podstawowych, rozporządzeniu nr 1/1958 i w wewnętrznych wytycznych i decyzjach, takich jak kodeks dobrego postępowania administracyjnego; w związku z tym wzywa Komisję do zapewnienia zasobów ludzkich niezbędnych do zagwarantowania poszanowania zasad wielojęzyczności poprzez zwiększenie liczby pracowników odpowiedzialnych za tłumaczenia pisemne i ustne;

Zasady etyczne

532. przyjmuje do wiadomości wnioski i zalecenia Trybunału zawarte w sprawozdaniu specjalnym zatytułowanym „Ramy etyczne skontrolowanych instytucji Unii – obszar, który można udoskonalić”; powtarza wniosek Trybunału, że „jakiegokolwiek nieetyczne postępowanie pracowników i członków instytucji i organów Unii Europejskiej (UE) jest niedopuszczalne. Takie postępowanie – choćby tylko podejrzewane – wzbudza bowiem duże zainteresowanie opinii publicznej i podważa zaufanie do UE”; Nieetyczne zachowanie wiąże się również z ryzykiem korupcji i nadużyć finansowych; wyraża ubolewanie, że w zakresie egzekwowania ram etycznych pozostaje jeszcze wiele do zrobienia; w szczególności wyraża ubolewanie, że stwierdzono uchybienia w różnych kwestiach, a mianowicie:
- procedury weryfikacji deklaracji i wytyczne dla pracowników dotyczące unikania konfliktu interesów nie są wystarczająco sformalizowane; należy udostępnić jasne i obszernie wytyczne dotyczące wymogów etycznych; to samo dotyczy wytycznych w sprawie konfliktów interesów wynikających z interesów finansowych pracowników, ich działalności po ustaniu zatrudnienia lub działalności zawodowej ich współmałżonka lub partnera;
  - ograniczona kontrola deklaracji członków; podobnie jak w przypadku członków Komisji, Trybunał wyraża ubolewanie z powodu braku standardowych pisemnych procedur kontroli dokładności, wiarygodności lub kompletności informacji przedstawianych w ich deklaracjach, co stwarza ryzyko niespójnej interpretacji obowiązków, przez co instytucja ma mniejsze szanse na wykrycie nieścisłości i innych kwestii, zanim zwrócą one uwagę opinii publicznej, potencjalnie narażając na szwank zaufanie publiczne;
  - niepełna i niejasna polityka w zakresie prezentów i rozrywek, w przypadku Komisji brak definicji prezentów i gościny mającej zastosowanie do posłów;
533. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w znacznej mierze skontrolowane instytucje wprowadziły dla pracowników i członków odpowiednie ramy etyczne, które jednak można jeszcze udoskonalić; zdecydowanie popiera zalecenia Trybunału, takie jak ujednoczenie ram etycznych i poprawa świadomości pracowników;
534. odnotowuje drugi przegląd wewnętrznych wytycznych Komisji w odniesieniu do przepisów dotyczących zgłaszania nieprawidłowości zawartych w regulaminie pracowniczym; odnotowuje z zadowoleniem 6 zaleceń zawartych w przeglądzie na 2019 r. i wzywa Komisję do złożenia władzy budżetowej sprawozdania z ich wdrożenia; z zadowoleniem przyjmuje aktualizację strony poświęconej zgłaszaniu nieprawidłowości na portalu MyIntracomm w maju 2019 r. oraz dodanie bezpośredniego linku do procedury zgłaszania nieprawidłowości do OLAF-u;
535. domaga się bardziej proaktywnego podejścia do ochrony sygnalistów; za szczególnie istotną uważa potrzebę wzmocnienia współpracy między OLAF-em a organem powołującym odpowiedzialnym za przyjmowanie środków ochronnych w tych przypadkach, w których ma to zastosowanie; za szczególnie ważne uważa również zalecenia dotyczące nawiązania kontaktu z EPPO w celu zapewnienia skutecznej współpracy i wymiany najlepszych praktyk w dziedzinie zgłaszania domniemych nielegalnych działań;
536. jeśli chodzi o ochronę informatorów, uważa, że bardziej jednolite regulacje dla wszystkich instytucji, oparte na najlepszych praktykach i wyższych standardach, stanowiłyby bardzo potrzebną poprawę;

537. podkreśla znaczenie wzmocnienia rejestru na rzecz przejrzystości i poprawy jakości jego danych, w szczególności przy okazji porozumienia międzyinstytucjonalnego zawartego w grudniu 2020 r; odnotowuje kontrole jakości przeprowadzone przez Komisję oraz działania sekretariatu rejestru w związku z otrzymanymi ostrzeżeniami; wzywa Komisję do ulepszenia rozwiązania informatycznego w celu przeprowadzania bardziej rygorystycznych kontroli jakości;
  538. podkreśla znaczenie skutecznego i funkcjonującego rejestru na rzecz przejrzystości; ponownie wzywa Komisję do zwrócenia baczniejszej uwagi na zatwierdzanie podmiotów w rejestrze służącym przejrzystości i ich wrywkowe kontrole; z zaniepokojeniem odnotowuje brak wymogu, by zdecydowana większość decydentów Komisji publikowała informacje o swoich spotkaniach z przedstawicielami grup interesu; wyraża również zaniepokojenie możliwością odbywania przez decydentów Komisji spotkań z lobbystami niezarejestrowanymi w rejestrze na rzecz przejrzystości; wzywa do pełnej przejrzystości w odniesieniu do wszystkich spotkań organizowanych przez Komisję z podmiotami prywatnymi lub ich przedstawicielami, takimi jak organizacje doradcze;
  539. przyjmuje do wiadomości wnioski i techniczne sugestie poprawy przedstawione przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w jego decyzji z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie sposobu, w jaki Komisja radzi sobie z efektem drzwi obrotowych wśród swoich pracowników; wzywa Komisję do podjęcia działań w następstwie decyzji Rzecznika Praw Obywatelskich i odpowiednich zaleceń Trybunału zawartych w jego sprawozdaniu specjalnym w sprawie ram etycznych instytucji UE.
-